

ב"ה

ואביטה

שיעורי תורה והתוועדויות חסידיות
מהרב יצחק גינזבורג שליט"א

פרצוף אהרן הכהן | עמ' ב
שיעור חדש מנחם-אב באנגלית

אמונה ובטחון (2) | עמ' כב
שיעור לבנות תיכון יעלת חן

"שם תעלה עלתִּיךְ" | עמ' לה
שיעור למלמדים (חלק ראשון)

לוח "היום יום" ב-ג אלול | עמ' מד
שיעור למלמדים (חלק שני)

ניגון אדון עולם | עמ' נג
כ"ו מנחם אב תשע"ז

דבר יום ביומו - פרשת השבוע | עמ' נד
פרשת שופטים

ניגון הללו את ה' | עמ' נו
ח"י מנחם אב תשע"ז

יוצא לאור לקראת שבת
פרשת שופטים תשע"ז

לקבלת השיעורים: itiel@pnimi.org
לקבלת סרטוני הוואצאפ: 0507951105

י"ד מנחם-אב ע"ז - ירושלים

פרצוף אהרן הכהן

שיעור חדש מנחם-אב באנגלית

א. תכונות הכתר של אהרן | ב. תכונות החכמה והבינה של אהרן | ג. דעת ומדות אהרן | ד. שאלות ותשובות

העל-מודע וכחות השכל של הנשמה – כי, כפי שאמרנו בשיעורים הקודמים, בספירת העומר דובר על המדות של הדמויות הגדולות בתורה ומי שמעניין יכול לקבל אותם משם.

אהבה בתענוגים

אמרנו שהתכונה המיוחדת של אהרן היא האהבה בין נשמות ישראל. מוסבר בקבלה ובחסידות שיש שלש רמות של אהבה: יש אהבה פשוטה, אהבה טבעית, אהבה בלב, שהיא ספירת החסד. אם אתה אוהב אתה רוצה לעשות טוב לכולם, לכל מי שאתה יכול. זו מדת האהבה של אברהם אבינו, איש החסד, "חסד לאברהם". אהבה זו נקראת בקבלה וחסידות "אהבת עולם" – אהבה שנובעת מהתבוננות בנוכחות ה' בעולם, בחיים שלי, כשאני רואה ההשגחה הפרטית של ה', את הטובות שהוא עושה לעולם. כשרואים זאת ומתפעלים משוב ה' רוצים לחקות את ה' וגם להיטיב לכל מי שאנחנו יכולים. זו אהבת ה' הטבעית שבלב כל יהודי וגם אהבת הבריות. זו הרמה הבסיסית של אהבה, שמקבילה לספירת החסד.

מעליה יש מדרגה שנקראת "אהבה רבה", אהבה בלי גבול. אהבה רבה מקבילה לאמא, ספירת הבינה, שמעל מדות הלב. היא למעלה מששת ימי הבריאה, יש בה משהו שהוא פרה-בריאה, מעל הבריאה, לכן היא אין סופית. זו האהבה שבדרך כלל מזוהה עם אהרן הכהן. יש משהו בכהן הגדול שהאהבה שלו אפילו יותר

א. תכונות הכתר של אהרן

אהרן הכהן וחדש מנחם-אב

שלום^א לכולם, כאן ובשידור מסביב לעולם. אנחנו עוסקים בסדרת השיעורים הזו בדמויות הגדולות של התורה בהקבלה לספירות. נשאר לנו עוד אחד שנדבר עליו היום, אהרן כהן גדול. הסבה שמדברים עליו בחדש הזה, אב, היא שזהו החדש המיוחד שלו. היום הראשון של אב, ראש חדש, הוא היארצייט שלו – היארצייט היחיד המפורש בתורה. התורה אומרת שביום הראשון של החדש החמישי, חדש אב, הוא עלה לשמים.

כעת אנחנו מתקרבים לחמשה עשר באב, אחד מהימים הטובים ביותר בשנה – יום של שידוכים. זהו יום של אהבה – אהבה בין נשמות. הדמות של אהבה בין נשמות היא אהרן. היארצייט הוא מולד הירח של החדש הזה, אבל שיא ותמצית המדה והתפקיד שלו, עשית שלום ואהבה בין הנשמות, שייכים ליום הזה, ה"סיהרא באשלמותא" של חדש אב. ביום הראשון של החדש, יום המולד, לא רואים את הירח, ואילו שיא גילוי הירח הוא בחמשה עשר באב.

היום, כמו בשיעורים הקודמים, נלך לפי סדר הספירות ונתבונן במדות האופיניות של אהרן בהתאם לכל ספירה פרטית. נקדיש בעיקר את השיעור לספירות העליונות, הכתר והמוחין –

א נרשם על ידי איתיאל גלעד. לא מוגה.

מושלמת. עוד עדות, יפהפיה ומדהימה, לכך שמדת אהרן היא אהבה, שסוד ה' מתגלה דרך אהבה (שם הוי' עצמו עולה ב"פ אהבה).

יש עוד דברים יפים מאד לראות בקשר בין אהרן ואהבה, אבל לא יכול להיות משהו יותר יפה לראות שמדת אהרן היא שיא האהבה, האהבה המוחלטת שמעל המודע, למעלה מטעם ודעת, אהבתו של אהרן. זו תכונה אחת של אהרן בכתר, אהבה בתענוגים, אבל יש עוד ענינים של אהרן ששייכים לכתר.

הפגם בחסרון מסירות-נפשו של אהרן

אחד הדברים החשובים שיש בנשמות האב-טיפוס של עם ישראל, שלפעמים לומדים על הנשמה מהפגמים שלה. אם נשמה במשך החיים פגמה במשהו, לפעמים מדובר במשהו שאצל נשמה אחרת לא נחשב כלל לפגם או חסרון, אבל אם האריז"ל אומר שנשמה צריכה לחזור בגלגול כדי לתקן משהו פגום – שהיתה לו אחריות עליו בחיים הללו – יש כאן אינדיקציה, סימון, מהו שרש הנשמה, כי עליה לתקן את אותו שרש נשמה. על אהרן, עם כל גדולתו – הוא אחיו הגדול של משה רבינו, שענינו שיא האהבה, אין אהבה גדולה מאהבת אהרן – קוראים בתורה משהו מוטעה שקרה עמו. מה היה? הוא טעה, והאריז"ל מסביר שבשל טעותו השתתף בחטא העגל. לכן התורה אומרת "ויגף הוי' את העם על אשר עשו את העגל אשר עשה אהרן" – הוא הרשה שזה יקרה ולכן זה נקרא על שמו.

הסיפור שלא מפורש לגמרי בתורה, אבל הוא עולה אם מתבוננים נכון בתבות התורה: לאחים אהרן ומשה רבינו היה אחיין ששמו חור, הבן של מרים אחותם. הם שלשה אחים – מרים, אחריה אהרן ואחרון משה – ובכורה של מרים נקרא חור וגם הוא דמות מאד חשובה. ב"ויבא עמלק", כאשר משה הוצרך להרים את ידיו ולתת כח רוחני לנצחון עם ישראל, שני צדיקים תמכו את ידי משה – אהרן אחיו מימינו וחור

גדולה מהאהבה של אברהם אבינו. האהבה של אהרן מבוססת על האהבה של אברהם, אבל מכיון שהוא אחרי מתן תורה – כמו שמוסבר בחסידות – אפשרי להגיע למדרגת אהבה גלויה גבוהה יותר מהאהבה שאברהם ביטא בחייו.

המדרגה השלישית של האהבה, ששייכת לכתר העל-מודע, נקראת "אהבה בתענוגים". הביטוי נלקח משיר השירים, שהוא קדש קדשים, מהפסוק "מה יפית ומה נעמת אהבה בתענוגים". זו אהבה שכולה תענוג על-מודע, הכל אהבה ותענוג. בקבלה וחסידות היא שייכת לשעשועי המלך בעצמותו. בשיר השירים מדובר על האהבה הגבוהה ביותר בין שנים, החתן והכלה, הנושא שיר השירים, וזו הרמה של האהבה של הכתר (ששם אהבת שרש הנשמה לה').

אם כן, אלה שלש מדרגות אהבה שמוסברות בקבלה וחסידות. אנחנו מדברים כעת על הכתר, המדרגה העליונה של האהבה, "אהבה בתענוגים".

רמזי אהרן-אהבה

נתחיל מהתבוננות בשם אהרן: אהרן בגימטריא 256, מספר מאד מושלם, ¹⁶2, שהוא ⁴2, שהוא ⁸2. הכפולות של שתיים הן הבסיס לכל האמצעים הדיגיטליים. אבל אפשר לחשב מלה גם במספר קטן, בלי האפסים, ה-ר במספר קטן ב וה-ן במספר קטן ה, ואז אהרן מתחלף באותיות אהבה. זה מגלה שהתמצית של אהרן היא אהבה, אהבה טהורה, אהבה עליונה.

נעשה חישוב יותר מורכב: הכאה של המלים אהבה ו-אהרן, בכל אחת ארבע אותיות – א פעמים א, ה פעמים ה, ב פעמים ר, ה פעמים נ – עולה 676. הכאת שתי האותיות הראשונות, הזהות-משותפות בשתי המלים, עלתה 26, שם הוי', ושתי האותיות הבאות עולות 25 פעמים הוי', כך שהכל עולה הוי' ברבוע וממוצע כל כפל אותיות כאן הוא אהבה ברבוע, אהבה

מה אנחנו יודעים על הרן? גם לא כתוב לגמרי בפירוש בתורה, אבל נקרא מתוך המלים של התורה. אברהם הושלך לכבשן האש כי שבר את פסלי תרח – אחרי שהוא הכיר את ה', שהוא ה' והוא אחד, משימתו בחיים היתה לפרסם את האלקות של א-ל אחד בעולם (מונותואיזם) ולשם כך הוא שבור את הפסלים של אביו. הנסיון הראשון שלו – שלא מפורש בתורה שבכתב (אלא בתורה שבעל פה, אבל אפשר לראות רמזו גם בתורה שבכתב) – היה שבירת פסלי אביו, ואז אביו מסר אותו (לא רק למשטרה אלא) למלך נמרוד, והעונש שלו היה להשליך את אברהם אבינו, היהודי הראשון, לכבשן האש. היה נס והוא יצא חי.

הרן, אחיו הצעיר, ישב בצד וראה את כל הסיפור. הוא חשב – חז"ל מלמדים אותנו מה היה לו בראש – שאם אברהם יצא חי אני מאמין באלקים שלו, ואני הולך אפילו לומר זאת לכולם, אני שייך לאברהם ואמונתו, אבל אם הוא ישרף לא. כאשר אברהם יצא חי מכבשן האש נמרוד הלך ושאל את הרן – עם מי אתה? אתה אתי או עם אברהם? הוא ענה שהוא עם אברהם. הרן שראה שאברהם ניצל חשב לעצמו שאפילו אם יזרקו אותי לאש אצא חי, כמו אברהם. אבל, מכיון שהיתה לו המחשבה הזו – שהאמונה תלויה בכך שאברהם ינצל, ושגם הוא ינצל, ולא היה מוכן למסור את הנפש עבור אמונתו – כאשר השליכו אותו לאש בעקבות הצהרתו שהוא איש של אברהם הוא נשרף למות. החטא שלו היה שלא היתה לו מסירות נפש אמיתית, כי הוא חשב שינצל כאברהם. כאשר מוסרים את הנפש עבור ה' צריך לחשוב שה' לא יעשה לי נס. אם אתה חושב שה' יעשה לך נס זו לא באמת מסירות נפש. אם אדם חושב שה' לא יעשה לו נס – אז ה' עושה לו נס. זהו לימוד מאד בסיסי. ההיפך היה אצל הרן – הוא צפה שיהיה לו נס, ולכן ה' לא עשה לו נס. לא צריך לצפות לנס, ובפרט לא במציאות של מסירות נפש. הרן הוא לא כזה.

אחינו, בן מרים, משמאל – כדי שיוכל להמשיך להתפלל עד נצחון ישראל על עמלק. שם אנחנו פוגשים את חור (שמו מוזכר פעמיים באותו סיפור). לפני שמשה עלה להר סיני לקבל את התורה הוא אמר לזקנים "והנה אהרן וחור עמכם מי בעל דברים יגש אלהם". אבל בהמשך התורה איננו פוגשים שוב את חור, חוץ מאשר ביחסו של בצלאל (שהופקד על מלאכת המשכן, לכפר על חטא העגל) – "בצלאל בן אורי בן חור למטה יהודה".

מה קורה לחור? חז"ל אומרים שבסיפור של חטא העגל אהרן הכהן ראה מישהו שנרצח בפניו, כך דורשים את המלים "וירא אהרן ויבן מזבח לפניו" (דורשים "ויבן" לשון הבנה ו"מזבח" 'מזבח'). מי הוא היה? חור, שהיה מוכיח של העם. משה רבינו לא כאן, עלה להר, וההנהגה נשארה לאהרן ולחור כנ"ל. חור לקח אחריות מלאה לבקשת האנשים לעגל. הם היו באקסטזה של התלהבות זרה, עד כדי כך שכאשר הוא התנגד בתוקף למעשה העגל הם הרגו אותו. חור נהרג. אהרן ראה שאחינו, שהיה שותף שלו בהנהגה, נהרג. הוא חשש שאם אוכיח את העם ואתנגד לעגל הם יהרגו גם אותי.

אהרן וחור – גלגולי הרן ונחור

עד כאן מפורש גם בתלמוד, ומכאן צריכים את הקבלה, את מה שהאריז"ל מוסיף לנו: לאברהם היו שני אחים, הרן ונחור. שלש האותיות האחרונות של נחור הן חור, מה שמלמד אותנו שחור הוא גלגול של נחור. הרן, האח השני, הוא שלש האותיות האחרונות של אהרן, ממש שם זהה, רק שאהרן מקבל את ה-א שלו ממקום נוסף. האריז"ל אומר שהוא קבל אותו מאדם הראשון. כל הגלגולים מתחילים מאדם הראשון, והוא לוקח את ה-א מאדם הראשון, האות הראשונה שלו, ומחבר אותה לשלש האותיות של הרן, אחי אברהם, והוא נעשה אהרן.

מה שהיה צריך לתקן, הנשמה שלו ממשיכה להתגלגל עד לתיקון השלם של הרן וכל הנשמות התלויות בו.

העובדה שאהרן לא מסר את נפשו לעשות הכל כדי למנוע את חטא העגל מעם ישראל היא פגם בכתר שלו, כי מסירות נפש עבור ה' שייכת לדרגת העל-מודע של הנשמה. הפגם הזה – התיקון שהוא היה צריך לעשות ולא עשה – שייך לממד העליון של הכתר שבנשמה. לכן אהרן טעה, כי לא מדובר במשהו מודע ושכלי של הנשמה אלא בכתר. במה שנוגע לעל-מודע שלנו – דבר ששייך לכל אחד מאתנו – מאד קל לטעות, כי הדברים באים מעל למודע.

אם כן, יש לנו כעת שני דברים ששייכים לכתר – פגם הכתר, שהיה צריך למסור את הנפש כדי למנוע את חטא העגל ולא להרתע מהריגת חור לפניו, ושיא האהבה, "אהבה בתענוגים".

"באורך נראה אור" – אהרן כראשית הקו

מה עוד שייך לכתר של אהרן? אמרנו פגם אחד, משהו שלילי, וכל שאר הדברים מאד חיוביים וטובים. הנשמה של אהרן מביאה את האור של ה' לנשמות ישראל ואף לכל העולם כולו. ממש כתוב בתורה שאהרן מאיר את האור. זו מדרגה של הכתר, שנקרא מאור, בעוד למטה ממנו יש אור – הנשמה של אהרן מביאה את אור המאור למטה. איך אני יודע? כתוב "באורך נראה אור" – באור שלך נראה את האור. הביטוי אומר שתקח את האור שלך ותאיר אותו לעינינו. "נראה" אותיות אהרן – ללמד שלאהרן יש את הכח לגלות את האור שלפני הצמצום, בלשון הקבלה, שנקרא "אורך" (האור של ה' כשהוא בפני עצמו, לפני הצמצום והבריאה). יש אור אלקי לא נתפס, שהוא "אורך", וכדי שיאיר אחרי הצמצום נדרש סוד המשכת הקו בקבלה.

אם כן, מה הסוד של אהרן בקבלה? לקחת את האור שלפני הצמצום ולדאוג שיחדור לתוך

הוא דוגמה למישהו על סף של גר צדק – אנחנו מדברים לאחרונה הרבה על גרים – הוא כמעט נעשה מאנשי אברהם, הוא אח של אברהם אבינו, אבל הוא לא עושה זאת במאה אחוז.

לכן, אומר האריז"ל, אהרן, הגלגול שלו, היה צריך למסור את הנפש כתיקון למעשה של הרן. אפילו שהוא ראה את חור הרוג לפניו, גם הוא היה צריך להתנגד לחטא העגל ולהיות מוכן למסירות נפש, ובכך היה מתקן בשלמות את הרן. אם הרן היה מתוקן בשלמות גם כל מי ששייך אליו באנושות היה מתוקן והוא היה הופך להיות יהודי. אבל אהרן טעה.

טעות אהרן – פגם בכתר

אהרן הוא אדם גדול, יש לו רוח הקדש, והוא ידע שצריך לתקן את הרן. אבל כאשר הוא ראה את אחיינו חור הרוג הוא חשב שסיים את התיקון – חור הוא אמנם גלגול של נחור, האח הנוסף, אבל יש לו גם ניצוץ של הרן. אהרן ראה את מסירות נפשו בפועל עם ניצוץ הרן וחשב שדי בכך לתקן את הרן, את המחשבה של הרן שהקב"ה יעשה לו נס ולא ימות. זו היתה טעות, כי אמנם היה לו ניצוץ של הרן, אבל לא די בכך כדי לתקן את כל הנשמה של הרן. אהרן, שהיה גלגול שלם של הרן, היה יכול לתקן אותו בשלמות במסירות נפשו. כל זאת מלמד אותנו האריז"ל, כחלק מגלגולי נשמת אהרן – אחת הנשמות הכלליות הגדולות של עם ישראל ושל כל האנושות כולה.

הגלגול של הרן מתחיל מאדם הראשון וממשיך להבל. שלשת האחים, אברהם-הרן-נחור, הם משרש הבל, הצד הימני של אדם הראשון. לכן הם קשורים אחד לשני, וזהו חלק מהטעות של אהרן שדי בחור לתקן את חטא הרן. כולם באו מהבל, אבל אז הבל התגלגל בהרן והרן, אחי אברהם, התגלגל באהרן. הרן לשון הריין, גם אהרן לשון הריין, הוא כביכול בהרין עם כל נשמות ישראל, בחינת אמא של עם ישראל. אחרי אהרן, שעדיין לא תקן את כל

כי הוא אוהב. הדרך בה הברכה עוברת היא דרך האהבה. בפזיקה יש כחות שונים בבריהא – כח המשיכה, הכח האלקטרו-מגנטי, הכח החזק והכח החלש. לפי הפזיקה המודרנית כל כח פועל באמצעות חלקיקים – עדיין מחפשים את הגרזיוטון, החלקיק שמעביר את כח המשיכה, אבל הכח האלקטרומגנטי, הפשוט מכולם, פועל דרך חלקיק, הפוטון, שאין לו מסה. האהבה היא פוטון שיוורה את עצמו למציאות, והצדיק האוהב מלא בפוטונים של ברכה. זהו משל מתוך המדע. אם יש לך אהבה אתה מלא בחלקיקים אלקטרו-מגנטיים רוחניים שיכולים לשגר ברכה למציאות.

"אשרי תבחר ותקרב"

יש עוד משהו יחודי אצל אהרן, שאין אצל עוד נשמה – אפילו לא אצל משה, אצל אף אחד אחר – שכתוב בו "אשרי תבחר ותקרב" (תהלים סה). יש נשמות שה' בחר בהן ויש נשמות שה' קרב אותן. יש רק נשמה אחת בעולם שגם נבחרה וגם קורבה – נשמת אהרן. דבר מדהים.

הראשון בתורה שנבחר הוא אברהם, ה' בחר בו, אבל לא כתוב שה' קרב אותו אליו. באברהם יש "תבחר" אבל לא "תקרב". איך הוא נעשה קרוב לה' ? בעבודה שלו הוא התקרב לה', הוא קרב את עצמו, אבל לא שה' לקח אותו וקרב אותו. ה' בחר באברהם, ורצה שהוא יתקרב מעצמו. אברהם אבינו נבחר ולא קורב, והדוגמה השניה היא יעקב אבינו, הבחיר שבאבות. הדוגמה השלישית היא משה רבינו, הגדול בתנ"ך, שה' בחר בו אך הוא היה צריך להתקרב. הדוגמה הרביעית היא דוד המלך. נשמות הכי גדולות – אברהם, יעקב, משה ודוד.

את מי ה' קרב אך לא בחר? חז"ל נותנים דוגמאות של גרים ושל בעלי תשובה אמתיים בעם ישראל. הראשון שה' קרב אך לא בחר בו הוא יתרו חותן משה – בזכות הגיור שלו ה' נתן

חלל הצמצום בו עומדת כל מציאות העולם הזה. האור הראשון שמאיר לתוך חלל המציאות הוא הכתר של הבריהא, תחלת הקו במושגי הקבלה. אור אין סוף שלפני הצמצום הוא למעלה מזה, אי אפשר לקרוא לו הכתר של המציאות עצמה. הכח הזה, לקחת את האור שלפני הצמצום – שאיננו יכולים לראות, כי אנו בתוך הצמצום – ולהאיר אותו לתוך הצמצום יוצר את הכתר של המציאות.

כח ברכת כהנים

הכח להוריד את האור מוביל אותנו לתכונה יותר ידועה של אהרן: לו יש את הכח לברך את עם ישראל – ברכת כהנים. הוא הכהן הגדול, וכל הכהנים מצויים (כלשון הברכה שלפני ברכת כהנים) "לברך את עמו ישראל באהבה" – הכח לברך את כל הנשמות בא מכך שיש לו את תמצית האהבה. אם יש לך אהבה אתה יכול לברך והברכה פועלת. בלי אהבה הברכה לא פועלת. לכהנים יש את הברכה הכי גדולה, ברכת כהנים, שהמקור שלה הוא מהכתר. אחר כך הברכה נמשכת ליסוד, לצדיק. על כח הצדיק להתעצם עם הברכה ולברך ברכות שתתקיימנה כתוב "ברכות לראש צדיק". הכח הזה בא ליסוד מהכתר, ובפרט מהיסוד שבכתר – בכל ספירה כלולות כל הספירות, וגם בכתר יש יסוד שבכתר – זהו הכח לברך עם ישראל. ידוע שברכת כהנים עולה 2718 (סוד e) והיא מורכבת משלש ברכות ("הברכה המשולשת בתורה") כאשר הערך הממוצע שלהן הוא 906 בגימטריא אהרן (כאשר ה-ן של אהרן = 700) ! [שאלה: באיזו דרך הברכה עוברת מאדם אחד לאחר, ואיך ברכת כהנים מכהן שונה מברכה רגילה מצדיק?]

תשובה: נתחיל מהסוף – אם הצדיק הוא צדיק אמתי והוא אוהב את היהודים יש לו כח גדול, כמו הכהן, לברך את עם ישראל. הוא לא מצווה בברכה המיוחדת בתורה, ברכת כהנים, אבל יש לו את הכח לברך. איך יש לו את הכח?

שנראה. שלש המלים "אשרי תבחר ותקרב"² היינו כתב-חכמה-בינה. הבחירה באה מהחכמה

ב ורמז יפהפה: אם עושים סדרה משלש המלים "אשרי [511] תבחר [610] ותקרב [708]" ההפרשים הם 99 ו-98 – כבר אומר דרשני – והאברים הקודמים בסדרה הם 411 (תהו, אלישע, ג"פ 137), 310, 208 (יצחק), 105, 1. יש פה סדרה יפהפיה שמתחילה מ-1 (והבסיס הוא מינוס 1). בחז"ל כתוב על אברהם-יעקב-משה-דוד שהם "תבחר" ויתרו ורחב הם "תקרב", בלי יצחק, אבל אפשר לומר שיצחק – הרמז בסדרה, כנ"ל – כלול בהעלם בשניהם יחד, כאיזה מקור של אהרן. היות שהוא נשמה דנוקבא, בחינת בעל תשובה, חופר בארות יש בו בחינת "תקרב", וכל האבות נבחרים. 3 המספרים עד יצחק (1 105 208) = ש-די. ועם 310 = 624 = 3 פעמים יצחק (שהוא 4 פעמים יוסף, הערך הממוצע של 4 המספרים). ועם 411 = 1035 = 5 פעמים אור של "יום אחד" של מעשה בראשית (הערך הממוצע של 5 המספרים) שהוא 3 פעמים משה, והוא המשולש של מה-אדם (משה אמר, עליו ועל אהרן אחיו, "ונחננו מה"). בדילוג, 1 208 411 = 620 = כתב = חלק המילוי של יצחק (סוד צפנת פענח, שמו של יוסף, כנודע, שעולה 4 פעמים אור, אור פו"א). ממוצע 8 האברים שנמנו עד "ותקרב" הוא משיח (8 המספרים הם כנגד 8 בגדי אהרן הכהן, שהעיקרי שבהם הוא ה-חשן)! אם כן, ב"אשרי תבחר ותקרב" יש רמז יפהפה של משיח. אם מוסיפים עוד 4 אברים בהמשך הסדרה – 805, 901, 996, 1090 – הכל יחד יצא 6656, הו"ו פעמים אהרן (= לב פעמים יצחק. הו"ו אהרן בהכאה פרטית = 7060 = "בראשית ברא אלהים את השמים ואת הארץ. והארץ היתה תהו ובהו וחשך על פני תהום ורוח אלהים מרחפת על פני המים. ויאמר אלהים יהי אור ויהי אור")! בסדרה רמוזים אהרן ומשיח (וגם יצחק. יצחק אהרן = 464

לנו את התורה, לא היה אפשר לקבל את התורה בלי שיתרו יבוא ויודה ויאמר "ברוך הו'". יש עוד דוגמה במדרש – הייתי יכול לחשוב על רות, אבל הדוגמה היא – רחב הזונה, שלפי חז"ל יהושע התחתן איתה אחרי כיבוש יריחו. היא גרה ביריחו ונצלה כי מסרה את נפשה להציל את המרגלים שרגלו את יריחו. היא התקרבה לעם ישראל, דרכנו ה' קרב אותה, אבל היא לא נבחרה – בחירה היא מלידה. יש כאן לימוד גדול, שנשמות של גרים אנחנו צריכים לקרב. אם צריך מקור בתורה לכך שצריך חוש לזהות למי יש פוטנציאל גיור ולקרב אותו – זהו המקור. לא לחכות שהם יתקרבו מעצמם, אלא לקרב אותם (לאחר שרואים שהם כנים ברצונם להתקרב). אלה שתי הדוגמאות שחז"ל נותנים למי שקורב ולא נבחר – יתרו ורחב הזונה (יש כאן רמז יפה: **יתרו רחב** – כל שם הוא כפולה של 7, הר"ת = **רחב** והאוס"ת = **יתרו** – עולים יחד 7 פעמים **כהן גדול**, הערך הממוצע של 7 האותיות שלהם. הדבר בא ללמד שהם חשובים לפני ה' כאהרן כהן גדול).

יש רק אחד שה' גם בחר וגם מקרב – אהרן הכהן. ה' בחר בו לכהן גדול, ואומר למשה רבינו "הקרב את אהרן אחיך" – הוא לא מוכן לבוא ולהכנס לתפקיד של כהן גדול מעצמו, צריך לצאת אליו ולקרב אותו, לקחת אותו יד ביד. על כך כתוב "אשרי [מאוסר הוא מי שהתקיים בן] תבחר ותקרב" – הוא הכי מאוסר בעולם, כי הוא היחיד שמרגיש את "תבחר ותקרב". יש לנו חמשה דברים באהרן ששייכים לכתב. בפסוק כתוב "אשרי תבחר ותקרב" – אושר קרוב לעונג, שהזכרנו קודם לגבי "אהבה בתענוגים". לא כתוב שמחה, שהיא פנימיות אמא, אלא "אשרי" – אושר שייך לכתב, שמחה כפי שהיא בכתב. אם כן, ב"אשרי תבחר ותקרב", שנאמר על אהרן, ה"אשרי" שייך לכתב. שני המושגים בחירה וקירוב כבר שייכים לשתי הספירות הבאות, חכמה ובינה, כפי

הכתר הוא קוצו של י ביה-ו-ה של כתר אהרן, "אהבה בתענוגים" היינו חכמה ובינה שהן י ו-ה, ו"באורך נראה אור" כבר שייך ל-ו, לתפארת-למדות של כתר אהרן. ה"אשרי תבחר ותקרב", האושר שלו שהוא גם נבחר וגם קורב – תחושת סיפוק גמור ושלם, סיפוק דקדושה – היא המלכות של הכתר. למעלה מהמלכות, ביסוד (כמו שאמרנו קודם) – בסיום הכח שיש לו לגלות את האור – יש לו את הכח לברך את העם.

כל המדרגות האלה הן בכתר של אהרן, שבפני עצמן הן "סוד הוי" ליראיו", סוד י-ה-ו-ה:

קוצו של י	חסרון מסירות הנפש
יה	אהבה בתענוגים
ו	המשכת הקו ("באורך נראה אור")
ה	ברכת כהנים
	"אשרי [תבחר ותקרב]"

ב. תכונות החכמה והבינה של אהרן

"תבחר ותקרב"

כבר אמרנו משהו על חכמה ובינה – ש"תבחר" בא מצד החכמה ו"תקרב" מצד הבינה. להיות נבחר זו תכונה של צדיק מעיקרא ומי שמתקיים בו "תקרב" הוא בעל תשובה או גר. צדיק מעיקרא, צדיק מלידה, שייך לקו הימין שמתחיל מהחכמה. התקרבות מרחוק, בעל תשובה, שייכת לקו השמאל, שמתחיל מהבינה (בכל ספר הזהר הבינה נקראת **תשובה**, **תשוב ה** עילאה). אם כן, "אשרי תבחר ותקרב" היינו שלש הספירות הראשונות שנשמתו של אהרן.

כהונה גדולה בחכמה – "והוא אשה בבתוליה יקח"

אבל יש עוד תכונות בחכמה. אהרן הוא כהן גדול. האריז"ל אומר שכהן רגיל, כהן הדיוט,

והקירוב בא מהבינה, אבל האושר בבחירה ובקירוב גם יחד שייך לכתר.

תכונות כתר אהרן בסוד הוי'

צריך לתת מבנה לכל התכונות של אהרן שאמרנו ששייכות לכתר:

הפגם של אהרן שהזכרנו, שהיה צריך למסור את נפשו במעשה העגל – וגם אם לא היה עוזר למנוע את חטא העגל, שהרי חור מסר את הנפש ולא עזר, היה עוזר לתקן את נשמת הרן, וזה מה שה' רצה ממנו. מסירות נפש 'עד הסוף', להיות מוכן למות בשביל ה', היא הכתר של הכתר (סוד השם הקדוש **ככה** ר"ת כתר כל הכתרים כידוע ממורנו הבעל שם טוב).

תענוגים – "אהבה בתענוגים" – שייכים לחכמה ולבינה של הכתר, שנקראות "שעשועים יום יום". מה ההבדל בין החכמה והבינה? שניהם בעל-מודע, אבל אפשר להרגיש את התענוג או לא להרגיש אותו. יש תענוג עצמי בלתי מורגש בחכמה ויש תענוג עצמי מורגש – אף שעדיין בעל מודע – בבינה. אלו שני 'ימים' של תענוג, "שעשועים יום יום".

העובדה שהוא ממשיך את הקו, לוקח את האור שלפני הצמצום הראשון ומגלה אותו אחרי הצמצום – "באורך **נראה** אור" – שייכת ל-ו של שם הוי', התפארת שבכתר. כפי שהוזכר, כח הברכה של אהרן הוא ההמשך לכח המשכת הקו – הוא סיום האות ו, היסוד של הכתר.

8 פעמים חן, הערך הממוצע של כל אות. ועם משיח $822 = 2 \times 411$ הנ"ל, המספר החמישי, המשיחי, בסדרה, כשעיקר החידוש הוא משיח. מה הפירוש שמשיח הוא גם "תבחר" וגם "תקרב"? כמו שאמרנו לגבי יצחק, שהוא גם נבחר (כמו דוד המלך, שנבחר ולא התקרב – כמה שהוא בעל תשובה, כנראה משיח עוד יותר בעל תשובה ממנו) וגם מקורב.

התורה מעידה שהוא הענו מכל אדם, אבל הביטוי בה משה עצמו מעיד על הענוה שלו היא כאשר משה אומר "ונחננו מה", שבו הוא כולל את עצמו עם אהרן אחיו. הוא אומר פעמיים "ונחננו מה" (סוד "הוא אהרן ומשה... הוא משה ואהרן"), אבל יש פעם שלישית שמשה אומר "ואהרן מה הוא" – שאהרן בעצמו הוא "מה", הוא לא כלום. לשני האחים יש ענוה. האריז"ל אומר שענוה אינה זהה לבטול עצמי – בטול מוחלט שייך לחכמה, שם האדם אינו מודע כלל לעצמו ואפילו לא לכך שהוא בטל. בענוה יש מודעות של האדם למעלות שלו, אבל הענוה היא הכרה שכל המתנות להן זכיתי הן מה', אני לוקח קרדיט על שום דבר טוב שיש לי. אני אפילו חושב שאם מישהו אחר היה מקבל אותן מתנות הוא היה מנצל אותן יותר טוב ממני. זו ההגדרה של ענוה, ותכונה זו של ענוה שייכת לאמא.

אבל יש גם בושה. היום אנשים לא חושבים שבושה היא תכונה טובה, חושבים שזו תכונה שלילית, אבל יש גם בושה חיובית. בחז"ל כתוב שהבושה הטובה רמוזה במלה הראשונה בתורה – **בראשית** אותיות **ירא-בשת**. יראת בשת היא בושה קיומית, בושה בקיום שלי, חויה שהקיום שלי הוא ככתם על מפה לבנה, על הלוכל של אור אין סוף. למה אני מרגיש ככה? הבושה הזו עושה שהאדם לא יופיע, כי הוא מתבייש להיות. הבושה היא על הפנים, היא שייכת לחכמה כי היא בטול מוחלט. ירא-בשת נקרא בחסידות בטול במציאות, בטול מוחלט הבא מבושה קיומית, בושה בעצם הקיום. "**בראשית**" (**ירא בשת**) ת"י "בחוכםא". במתן תורה – "אורייתא מחכמה נפקת" – נאמר "בעבור תהיה יראתו על פניכם" ודרז"ל "איזוהי יראה שהיא על הפנים [בחינת 'חכמת אדם תאיר פניו'] הוי אומר זו בושה". יראה זו היא ירא בשת, יראה עילאה, בטול במציאות, פנימיות ספירת החכמה.

שייך לספירת החסד. כל כהן שייך לחסד, אבל כהן גדול נמצא מעל החסד בספירות קו הימין – בספירת החכמה. העובדה שאהרן הוא כהן גדול ממקמת אותו בספירת החכמה. מה ההבדל בהלכה בין כהן הדיוט לכהן גדול? יש ביניהם הבדל חשוב בחיי הנישואין. כתוב בתורה שהכהן הגדול יכול לשאת רק בתולה, מה שלא הכרחי בכהן הדיוט. כהן הדיוט לא יכול לשאת גרושה. כל יהודי יכול לשאת גם גרושה ואלמנה. כהן הדיוט לא יכול לשאת גרושה אבל כן מותר לו לשאת אלמנה. כהן גדול לא יכול לשאת אלמנה, אלא "והוא אשה בבתוליה יקח".

מה הסוד העמוק בכך? הסוד העמוק שהכהן הגדול הוא בדרגת החכמה והוא נשוי למדרגה הגבוהה של בינה, שהיא מדרגה נשית שאפילו כשהיא נשואה ויש לה הרבה ילדים היא נשארת באופן רוחני בתולה. זהו לימוד מאד עמוק בחסידות. העובדה שכהן גדול נושא בתולה מלמדת שהוא שייך לחכמה. נראה בהמשך שהכהן הגדול הוא יועץ נישואין. יש לו גם כח לתקן כל מי שעברה טראומה ח"ו, הוא יכול להחזיר גם את מי שנפגעה למצב של בתולה³. אשתו של הכהן הגדול, גם אחרי הנישואין לו וגם אחרי שיש ילדים, היא תמיד בתולה.

בושה וענוה

מה עוד? אהרן זכה ל"תבחר ותקרב", הוא נבחר לכהן גדול והתקרב לכך בשל שתי תכונות שלו – בושה (דקדושה) וענוה. לימוד מאד חשוב. בזכות שתי התכונות האלה הוא נבחר לכהן גדול. מה ההבדל בין בושה לענוה? ענוה היא תכונה משותפת לאהרן ולמשה, כי גם לו יש ענוה וגם לאחיו. שיא הענוה שייך למשה, "והאיש משה ענו מאד מכל האדם אשר על פני האדמה". מאיפה לומדים על ענוות משה?

ג וראה עוד לקמן פרק ד בסוד כחו של הכהן הגדול להחזיר בנים ובנות לתמימות הראשונות.

בטול עצמי אלא שקיעה בתוך הבוץ. גם אצל אהרן "למה אתה בוש" היינו בושה מהחטא שלו במעשה העגל (ששייכנו לכתר), אבל הפעולה היא הפוכה.

שוב, אמרנו שאהרן נבחר בשל הבושה והענוה שלו – בושה היא חלק מהחכמה וענוה חלק מהבינה. אם כן, אמרנו שני ענינים בחכמה ובינה – ענין אחד הוא בחירה וקירוב וענין שני בושה וענוה.

כח תיקון והעלאת הניצוצות

מה עוד קשור לחכמה של אהרן? יש פסוק מפורסם, "כלם בחכמה עשית", שהפשט שלו שה' עשה הכל בחכמה. אבל הזהר מפרש "כולם בחכמה אתבדירו" – "עשית" היינו תקנת. כח הנשמה למצוא את החלק הטוב ולהסיר את החלק הרע, הכח לעשות בירור – כשרואים תערוכת הכח להחליט מה טוב ומה רע ולהפריד ביניהם, לבחור את הטוב ולהוציא את הרע – הוא כח של החכמה בנשמה. כל הבירורים הם מכח החכמה. בקבלה כתוב שהתערוכת של טוב ורע היא נפילה של רפח ניצוצין מעולם התהו שנשבר ונפל למציאות שלנו, והעבודה שלנו בעולם היא לברר ולתקן את הניצוצות. הבירור הוא גאולה, כמו שה' מוציא את עם ישראל ממצרים – הניצוצות בקליפה וצריכים לגאול אותם, וזהו כח של חכמה. שוב רואים את הקשר בין חכמה לבחירה, מכח החכמה לבחור את הטוב ולהוציאו מתוך הרע.

איך הדבר קשור לאהרן? כאשר קרח חלק על כהונת אהרן הסיפור הסתיים בכך שהאדמה פערה את פיה ובלעה את קרח ועדתו. אחר כך העם עדיין לא היה משוכנע לגמרי שאהרן אכן נבחר. ה' היה צריך להוכיח את ה"תבחר" שלו באהרן. איך הוא הוכיח? אמר שכל אחד מנשיאי השבטים ישים את המטה שלו בקדש הקדשים, יחד עם מטה אהרן, ונראה איזה מטה יפרח באופן נסי. שמו את כל המטות בקדש

[שאלה: מה ההבדל/הניגוד בין יראת-בשת – ההרגשה שאני כתם על אור אין סוף – לבין דוגמת החטא הקדמון של הנצרות?]

כמובן, יש ביניהם שוני מוחלט. חיות החטא הקדמון היא מודעות עצמית מוחלטת. אם אתה שבוי באיזה שהוא חטא קדמון אתה בעצמך החטא – אתה יכול להתבייש בכך, אבל אתה לא יוצא מהרגשת האני החוטא. התחושה שאתה החטא מקבעת אותך בחטא, זה מנוגד לתורה בתכלית, שאומרת שאפשר וחייבים להגיע לתיקון המודעות, לבטל את המודעות העצמית הגסה, סוד "עץ הדעת טוב ורע", ולהגיע למודעות אלקית (עד שתהפוך להיות מודעות טבעית), סוד "עץ החיים". כאן מדובר על משהו גבוה, שאין לו קשר לשום דוקטרינה גויית, של הגעה לבטול עצמי מוחלט, המנוגד בתכלית למודעות העצמית. הרעיון הגויי על חטא קדמון שאי אפשר להמלט ממנו מנוגד לחלוטין ליהדות. אכן כאשר אדם עושה תשובה על חטא שחטא הוא מרגיש לעומק את הנטיה שלו לחטא (ומה שהרגשת ה'אני' שלו היא בעצם הנפש הבהמית שלו, הנמשכת תמיד כלפי מטה) אך הוא מתחרט על זה באמת ומקבל על עצמו בלב שלם שלא יחטא עוד, והשי"ת יהיה בעוזרו. ליהודי יש נפש האלקית המסוגלת, בעזרת השי"ת, להתגבר על הנפש הבהמית שלו ולשוב את ה' באמת. כדי שתשובתו אל ה' תתמיד וימשיך לעלות מחיל אל חיל כל ימיו הוא מקיים בעצמו "וחטאתי נגדי [מרחוק] תמיד". החטא משמש לו מניע לעלות בקדש ולדבוק בה' ביתר שאת ויתר עז מדי יום ביומו.

באהרן כתוב "למה אתה בוש לכך נבחרת" והפירוש שנבחר כי בוש – גם הבחירה וגם בושה שייכות לספירת החכמה (כנ"ל שב"תבחר ותקרב" הבחירה שייכת לחכמה). הבושה של הקדושה היא בטול המודעות העצמית, היא מוריד גסות, והבושה מהחטא הקדמון רק מנפחת את הישות והגסות – לא

ארבעה פרחים), והוא עולה 4.5 פעמים אהרן (יש בביטוי 21 אותיות, משולש 6 – המשולש הפנימי = 1.5 פעמים אהרן והמקיף = 3 פעמים אהרן) ועולה לו פעמים לב (סוד לו-לב), והוא סוד היחוד של תורה וישראל (סוד "בראשית [בחוכמא]" – "בשביל התורה [ראשית דרכו]" ובשביל ישראל [ראשית תבואתה]"), "ישראל ואורייתא כולא חד"!

אחריות אהרן למיתת בניו

עוד דבר ביחס לחכמה של אהרן: אמרנו שהיה לאהרן פגם בכתר בכך שהיה צריך למסור את חייו ולא עשה זאת. האריז"ל אומר שכאן רואים שחטא אחד גורם לחטא אחר, פגם אחד לפגם אחר – בשל אי-מסירות הנפש שלו, השתתפות בחטא העגל, קרה משהו אחר. הוא נענש ונידון לכליון בנים, שכל בניו ימותו בחייו. אבל משה התפלל עבורו ו"תפלה עושה מחצה" להציל את שני בניו הצעירים, אבל לא הועילה לבניו הגדולים נדב ואביהוא. הסבה לכך – סבה פשוטה, שהאריז"ל מסביר – היא שגם להם היה חטא. הם מתו כאשר הביאו "אש זרה אשר לא צוה אתם". הפגם הזה לבדו לא היה מספיק כדי לגרום להם למות. חטא אהרן, שהוא נענש עליו במיתת בניו בחייו, הצטרף לחטא שלהם וגרם שהם ימותו. שני הבנים הצעירים, אלעזר ואיתמר, לא חטאו, לכן תפלת משה הועילה לשמור אותם בחיים.

ארבעת בני אהרן מכוונים כנגד יי-ה-ו-ה ובעונו מתו דווקא "הנסתרת" בעוד "והנגלת" חיו ולא חטאו. הייתי חושב הפוך, שהחטא יותר שייך לנגלות ולא לנסתרות. אכן, הקרבת "אש זרה אשר לא צוה אתם" היא דווקא בשל כלות הנפש שלהם, אהבת ה' כמעלת הזהב על הכסף שהיא מצד אמא. כלומר, דווקא בנסתרות יש נטיה ל"רצוא" בלי "שוב" – יסוד החטא שלהם. לפי בעל אור החיים הם הסתלקו בכלות הנפש, ברצון גמור להכליל בה', מתוך "נעימות-עריכות-ידידות-מתיקות" (ר"ת נעים ושאר

הקדשים ולמחרת, באופן נסי, "והנה פרח מטה אהרן לבית לוי". המלה פרח היא צירוף אותיות רפח, מספר הניצוצות שנפלו.

יש עוד דבר חשוב בקבלה ביחס בין חכמה לבינה, אבא ואמא: כל דבר נסי בא מחכמה והטבע וחוקיו מתחילים מהבינה. חוקי הטבע שייכים לבינה, לאמא, והחכמה היא על-טבעית, משם באים הנסים. הנס שבא להוכיח את ה"תבחר" באהרן גם משקף את החכמה של אהרן. בעזרת החכמה אפשר לברר את כל רפח הניצוצות.

אהרן, כמו שאמרנו, שוה 256 (16 ברבוע וכו', כנ"ל), שהוא גם 8 (2^3) פעמים 32 (2^5), ח פעמים לב (או כבוד, שתי המלים החשובות במספר 32 – על כבוד נדבר בהמשך), מאד חשוב ביחס אליו. אם מוסיפים עוד לב – מקבלים "לב אהרן", עליו נמצא חשן המשפט של הכהן הגדול, בו מתגלה רוח הקדש של האורים והתומים. "לב אהרן" הוא ביטוי חשוב בתורה המקשר בין אהרן ללב (אין לב אברהם, לב משה וכו') – שמתאר את המקום לו שייכת רוח הקדש של אהרן – והוא בגימטריא רפח, מספר הניצוצות בקבלה. יש סודות בקבלה למה ה' 'בחר' במספר זה לניצוצות, זהו מספר נבחר. בסוף הפרשה כתוב שעם ישראל הוא העם הנבחר, ארץ ישראל היא הארץ הנבחרת, וזהו 'מספר נבחר' – הוא נבחר להיות מספר הניצוצות שנפלו למציאות שלנו. אחד הסודות הוא שמספר זה עולה ט"פ לב, והיינו "לב אהרן". לב של אהרן יש עין, "עין השכל שבלב" – יש עין של חכמה בתוך הלב, כפי שכתוב "ולבי ראה הרבה חכמה", והחכמה של הלב היא הכח לראות היכן נמצא הניצוץ ולגאול אותו. החכמה היא כח נסי, והנס של "פרח מטה אהרן" בא להוכיח את הבחירה של אהרן שגם היא בחכמה, והחכמה היא גם הכח לגאול את כל הניצוצות.

"והנה פרח מטה אהרן לבית לוי" = 1152 = 4 פעמים רפח ("פרח" ועוד שלשה פרחים –

תכונות חכמת אהרן בסוד הוי'

אפשר להקביל את התכונות של חכמת אהרן כנגד אותיות שם הוי' ב"ה:

הבושה שלו – ירא-בשת – היינו ה-י של החכמה, עצם החכמה, שהיא יראה עילאה, כידוע.

ה עילאה של החכמה היא מה שתואר כפגם באבהות שלו, שבעטיו מתו בניו והוא צריך לתקן. למה זו הבינה של החכמה? "ימותו ולא בחכמה", הוא לא מת אבל שני בניו הגדולים כן, ובבינה "מינה דינין מתעריין". את חטא הכתר שמנו בכתר של הכתר, כי הוא חוסר במסירות נפש, אבל מה שהשתלשל ממנו (והצטרף לחטא שלהם) הוא ה"מינה דינין מתעריין" של אמא הכלולה באבא. אחריות האבא על הילדים היא כאילו דמות האמא שבתוך האבא – "והאם רבצת על האפרכים" (אפרח הוא פרח עם א). האבא שבאבא נותן עצמאות לילדים, כמו שדובר הרבה פעמים, בעוד מי שדואגת לבנים היא האמא. שוב, מה שהאבא גם אחראי על הילדים – ונענש עליהם (כל עונש מצד הבינה) – בא מהאמא שבאבא.

ה-ו שלו הוא מה שהאריז"ל אומר שכהן הדיוט בחסד וכהן גדול בחכמה. הכהונה שלו היא החסד של החכמה. החסד הוא "יומא דאזיל עם כולהו יומין" וגם "כהן" וגם "גדול" בחסד ("לך הוי' הגדלה") – היותו כהן גדול היינו ה-ו של החכמה.

המצוה שלו לשאת בתולה היא היסוד שלו. גם מה ש"פרח מטה אהרן לבית לוי" – בירור ה-רפח שלו בדרך נס, ואמרנו שכל נס בחכמה – ביסוד, כמדובר כמ"פ ש-רפח הוא הרבוע הכפול שכנגד היסוד, וה"צדיק יסוד עולם" הוא מברר את ה-רפח (לכן צדיק ברבוע הוא רפח במשולש⁷).

האותיות – נעילות-עריכות-ידידות-מתיקות – בגימטריא זה פעמים אור, "ואהבת" פנים ואחור). אהרן לא עמד בנסיון, טעה בשיקול הדעת שלו האם למסור את הנפש או לא – עשה "שוב" בלי "רצוא" – ויתכן שכל ה"אש זרה" שלהם היתה לתקן את אביהם. הם נקטו במדה הפוכה ממנו – "רצוא" בלי "שוב". עוד יותר מסביר למה מיתתם תלויה בו.

האריז"ל אומר דבר מדהים, שמכיון שבשל חטאו מתו שני בניו, כמה שקשה לומר זאת, מבחינה מסוימת יש לו אחריות על מיתת שני בניו – כאילו הרג את שני בניו הגדולים. האריז"ל אומר שזהו פגם באבהות. אם בנים מתים בחיי האב, ח"ו, זו בעיה אצל האב. האריז"ל אומר שהעובדה שבניו מתו בחייו – בגללו ובגללם ביחד, יש חטא שלהם, אבל גם את האחריות שלו על מיתת בניו – צריכה תיקון.

לא רק שאהרן אשם בכך שלא מסר את נפשו, אלא גם אחראי למיתת בניו, שהיו נשמות גדולות מאד. כדי לתקן את שני החטאים האלה עליו לבוא בגלגול בשני אנשים שונים ששם זהה – אוריה. הראשון הוא אוריה החתי, בעלה של בת שבע שאחר כך היתה אשתו של דוד, והוא מת במלחמה בפקודת דוד – זהו חטא של דוד אבל התיקון של אוריה, כי הוא גלגול של אהרן, והוא מת ככפרה על הפגם באבהות, האחריות על מיתת שני בניו. אחר כך הוא חוזר בגלגול באדם נוסף שנקרא אוריה, כהן בזמן החורבן הראשון. הוא נבא, כמו ירמיה, "ציון שדה תחרש", בשל נבואתו הקשה אנשים הרגו אותו, בפקודת המלך יהויקים. הוא נהרג כתיקון על כך שאהרן לא מסר את נפשו כדי למנוע את חטא העגל. אלו דברים מדהימים – שאנשים נהרגים בשל חטאים בגלגולים קודמים. כל הנשמות האלה הן נשמות מאד גדולות גבוהות, גלגולים של הכהן הגדול.

ד ראה בכל זה חסדי דוד הנאמנים ח"ה עמ' 8 ואילך.

גלגולי אהרן

יש תופעה ייחודית נוספת אצל אהרן הכהן השייכת גם היא לחכמה. כבר הוזכרו לעיל כמה מגלגולי אהרן (גלגול הרן בו וגלגולו בשני אנשים שנקראו אוריה בהמשך הדורות), אך המיוחד שהאריז"ל מונה עשרה גלגולים של אהרן במקרא (לפני המשך הגלגולים אצל חז"ל והראשונים עד לדורו שלו): אדם, הבל, הרן (שלשה גלגולים לפני אהרן, המכוונים כנגד שלש הספירות הראשונות, ג"ר, כדלקמן), אהרן, יעבץ (שהוא-הוא עתניאל, השופט הראשון של עם ישראל אחרי יהושע), תולע בן פואה (עוד שופט, משבט יששכר), שמואל הרמתי (גדול נביאי עם ישראל), אוריה החתי (אוריה הראשון, הבעל הראשון של בת שבע, שנהרג כתיקון על אחריות אהרן למיתת בניו), אוריה הכהן (שנתנבא על החורבן ונהרג כתיקון על פגם אהרן במסירות הנפש), זכריהו (הנביא שהתנבא על הבנין השני והשלישי – נבואות של גאולה ומשיח – המכוון כאן כנגד המלכות, כדלקמן).

עשרת הגלגולים מקבילים לעשר הספירות, כפי שנתבאר בארוכה ובעומק בהתוועדויות י"ט כסלו ע"ו (כולל לימוד המקורות באריז"ל, באחד מהם נמנים הגלגולים ה'מודעים', מחכמה עד מלכות, ובאחד מהם נוסף גם גלגול הכתר, וכולל העמקה נוספת ביחס לחלק מהדמויות):

ב"אשרי תבחר ותקרב" הכל מלכות –
 "אשרי" המלכות של הכתר, "תבחר" המלכות של החכמה ו"תקרב" המלכות של הבינה (כדלקמן).
 לסיכום:

י	בושה וירא בשת
ה	אחריות אהרן למיתת בניו
ו	[חסד:] הכהונה הגדולה
	[יסוד:] ביורר רפת ניצוצין
	וכח "והוא אשה בבתוליה יקח"
ה	"תקרב"

ה ועוד ענין פנימי השייך ליסוד אבא ולא אהרן: האריז"ל מסביר שסוד אהרן הוא חבור השמות עב-קפד. שם עב שייך לפרצוף אבא בכלל וליסוד אבא בפרט ושם קפד לאחורי יסוד אבא. דווקא האחוריים ממשיכים את יסוד אבא למטה, להתלבש בז"א, ואחר כך הוא יורד עוד יותר, להאיר גם למלכות, וגורם לקיבוץ הגבורות שבנוקבא ליסוד שבה (בסוד "הוי" בחכמה יסד ארץ", "אבא יסד ברתא") ולעלית הגבורות דרך הקו האמצעי שלה לדעתה ולכתרה.

ויש לבאר בנפש על פי חסידות: הכל תהליך של המתקת הגבורות באמצעות החכמה – חכמה עילאה, שהיא בטול. הבטול צריך להאיר במלכות, שמצד עצמה היא חוית "אנא אמלוך" בה מפוזרים הרבה דינים. קודם צריך לרכז את כל הדינים ביסוד – להפוך את הדינים לבקורת עצמית המתקנים את היסוד, את ה'אני'. אחר כך הדינים שהתקבצו עולים בקו האמצעי – האיזון, שביל הזהב – ועם העליה מדרגה לדרגה בקו האמצעי הדינים מתמתקים יותר ויותר. המתקת הגבורות היא גילוי שרש החסד בתוך הגבורה, כאשר אפילו בהרגשה ש'אני לא בסדר', הרגשת השפלות, יש איזון המתקה – טוב שאני לא בסדר. הכל נפעל על ידי הארת אהרן, הארת הבטול האלקי.

כשמתבוננים יש שני סוגים עיקריים של גלגולים – כאלה שענינם להשלים מה שאדם החסיר בחייו הקודמים (ובהם יכול האדם לחיות חיים טובים וארוכים ו'על הדרך' להשלים את המצוה החסרה) וכאלה שענינם לתקן על ידי עונש על פגם בחיים הקודמים (בהם יתכן שהאדם יענש בעונש חמור, שכלל אינו מובן במבט פשוט) – הסוג הראשון שייך לקו ימין של הגלגולים והסוג השני לקו שמאל של הגלגולים, והם מעין התכללות של הבינה (עונש הגיהנם, שיכול להתבטא כגיהנם בעולם הזה) בחכמה (הגלגול, ואף על פי כן הכל שייך לצד ימין, שהרי יסורי העולם הזה טובים וקלים בהרבה מיסורי הגיהנם, כמובא גם בתניא בסוף אגרת התשובה, וממילא יש בכך המתקה). התכללות הבינה ניכרת כאן גם בכך שבשמות עשרת הגלגולים – **אדם הבל הרן אהרן יעבץ תולע שמואל אוריה זכריהו** – יש מב אותיות, בסוד שם **מב** השייך לתנועת העליה של הבינה (רק השם **תולע** עולה **אבגיתץ**, השם הראשון מבין שבעת השמות בני שש האותיות מהם מורכב שם **מב**).

תכונות הבינה של אהרן בסוד הוי'

חלק מתכונות הבינה של אהרן כבר הוזכרו, ונשלים תכונות נוספות תוך כדי שנסדר את המבנה הפנימי שלהן:

אמרנו שאהרן זכה למה שזכה בזכות שתי תכונות – בושע וענוה. הן הולכות יחד, בושע מצד החכמה וענוה מצד הבינה, כנ"ל, והיות שהן הולכות יחד כל אחת מהן היא ה-י של הפרצוף שלהן – בושע היא ה-י של החכמה וענוה היא ה-י של הבינה. מאד מתאים, כי ענוה היא השתקפות ה-י ב-ה, דרגה של בטול שמופיעה בתוך הבינה ("משה זכה לבינה" היינו ענוה לפי האריז"ל).

הבינה של הבינה קשורה למקום המיוחד בו מת אהרן במיתת נשיקה – הר ההר, הר על גבי הר, כתפוח על גבי תפוח. במקום אחד האריז"ל

כתור
אדם
הראשון

חכמה
הבל
בינה
הרן

חסד
אהרן
הכהן
גבורה
יעבץ

תפארת
תולע בן
פואה

נצח
שמואל
הרמתי
הוד
אוריה
החתי

יסוד
אוריה
הכהן
מלכות
זכריהו
הנביא¹

האריז"ל מסביר שתקנון הנשמה בגלגול שייך לספירת החכמה (לעומת תיקונה בגיהנם, השייך לספירת הבינה)¹, ובפרט שייך סוד של י גלגולים לספירת החכמה (י של שם הוי' ב"ה).

ו אדם הבל הרן אהרן יעבץ תולע שמואל אוריה אוריה זכריהו = 2340 = הוי' פעמים מלך. הערך הממוצע של 10 השמות = 234 = גואל צדק. ס"ת = שלום (= "הוי' ימלך לעלם ועד"), בחינת אהרן "אוהב שלום ורודף שלום". האותיות האמצעיות = ברית ("דבר אתה", "ודברת [בם – השם של מב אותיות]") ושאר האותיות = 1728 = 12, זה, בחזקת 3. ז ראה גם מבחר שיעורי התבוננות ח"ה עמ' 63 ואילך.

הבינה, מתאים גם לכך שבגדי אהרן הם "לכבוד ולתפארת" (הוסבר ש"לב אהרן" עולה ט"פ לב, אך כאן העיקר הוא ש-אהרן עולה ח פעמים כבוד, ח מיני כבוד כנגד ח בגדי כהונה "לכבוד ולתפארת"). התפארת יכולה להיות גם תפארת ז"א עפ"י פשט – כמו שאכן נראה במדות – אבל כאן מדובר בשרש התפארת בבינה. בפרטות אפשר לחלק בין ה"כבוד" (בתפארת אמא¹) וה"תפארת" (בתפארת ז"א) – "לכבוד ולתפארת" נמשך מתפארת דאמא לתפארת ז"א (דרך הכתר דז"א, שהרי מתפארת אמא נעשה כתר לז"א, כמבואר בכתבי האריז"ל) בסוד "כונן שמים בתבונה".

ה-ה תתאה של בינת אהרן היא ה"תקרב" שלו, כנ"ל שכל שלש המדרגות ב"אשרי תבחר ותקרב" הן המלכות של פרצופי כתר-חכמה-בינה.

ולסיכום תכונות הבינה של אהרן הכהן^ט:

י	ענוה
ה	הסתלקות אהרן בהר ההר
ו	בגדי הכבוד של הכהן הגדול
ה	"תקרב"

ח בדרך כלל מדובר על שתי מדרגות כבוד – כבוד נאצל וכבוד נברא, כבוד עילאה וכבוד תתאה – שהן לב נתיבות חכמה עילאה בחכמה ו-לב נתיבות חכמה תתאה במלכות, אך יש גם מדרגות של כבוד באמא ובז"א כמבואר בסוד הוי' ליראיו בשער "עבודת התשובה והתגלות הכבוד".

ט וראה גם לעיל בסוד מב האותיות ששייכות לבינה.

אומר דהיינו בינה על גבי מלכות. האותיות הפנימיות של אהרן הן הר – בתוך אן. אן כמו "לאן אתה הולך" – הולך להר, ולא סתם להר אלא להר ההר. האריז"ל לא אומר, אך היות ש"אברהם קראו הר", הר הוא אהבה ו"הר ההר", הר על גבי הר, היינו אהבה על גבי אהבה – אהבה רבה בבינה על גבי אהבת עולם בחסד דז"א. היה אפשר לומר, כמו שאמרנו לגבי כהן גדול, שזו האהבה של פרצוף הבינה, אך כאן יותר נשמע שזו הבינה שבבינה, "והחכמה מאין תמצא [בבינה, היינו חכמה שבבינה] ואי זה מקום בינה [היינו בינה שבבינה]", מקום קבורת אהרן (קבר צירוף אותיות קרב – ה"תקרב" של אהרן ממוקם במלכות שבבינה). בכלל, ה"לאן אתה הולך" הוא תמיד בבינה – "מאין באת" בחכמה, שנקראת בלשון ספר יצירה "עמק ראשית", "ולאן אתה הולך" בבינה, "עמק אחרית". שם הוא מת מיתת נשיקה, עד שמשוה רבינו התאוה למיתתו. בחסידות בינה שבבינה היינו ראשית העבודה, ה"דערהער" בענין אלקי, כמבואר באריכות בביאור של רבי הלל לשער היחוד. אפשר לומר שמשוה רבינו חמד את מיתת אהרן, מיתת נשיקה, שמת ב"דערהער" אלקי. זו נקודת המוצא של כל עבודת ה' – מההתבוננות והדערהער שלה (סוד ההרהור באלקות, הר ההר) מגיעים להסתכלות החכמה, לדבקות הכתר, ואז יורדים להתפעלות המדות ולהתגלות המלכות ("עלמא דאתגליא", עולם הדבור שהוא ענין הגילוי לזולת).

ההבדל הכי בולט בין הכהן הגדול לכהן ההדיוט הוא בלבושים שלהם – את אהרן מייחדת בתור כהן גדול המצוה ללבוש שמונה בגדי כהונה והמספר ח בכלל שייך לבינה בקבלה, הספירה ה-ח מלמטה. בפרט, החידוש הוא שעל ארבעת בגדי הלבן של כהן הדיוט נוספים אצלו ארבעת בגדי הזהב של כהן גדול והזהב שייך לבינה ("מצפון זהב יאתה"). הכהונה הגדולה עצמה הוקבלה ל-ו של החכמה ובגדי הכהן הגדול מקבילים כאן ל-ו של

ג. דעת ומדות אהרן

דעת אהרן – שדכן ויועץ נישואין

נאמר משהו בסיסי על הדעת של אהרן: הדעת של אהרן היא התכונה הכי מפורסמת שלו – הכח לעשות שלום בין אנשים. אהרן הוא הנשמה היחידה שכאשר היא הסתלקה כולם בכו עליה, אנשים ונשים. למה? כי הוא עשה שלום בין אדם לחברו ובין איש לאשתו. אהרן הוא אב-טיפוס של יועץ נישואין. למה רק הוא יכול היה להיות יועץ נישואין? אם משהו רוצה להיות יועץ נישואין טוב – הלואי שלא צריכים, אבל אם צריכים – הוא צריך להיות כמו אהרן. הוא גם השדכן האידיאלי. היום חמשה עשר באב, יום שעושים שידוכים. על אהרן כתוב "שפתי כהן ישמרו דעת ותורה יבקשו מפיהו" – ראשי התיבות "שפתי כהן ישמרו דעת ותורה" הם אותיות **שידוך**. חידוש שרבי נחמן מברסלב אומר בליקוטי מוהר"ן, שהכח לעשות שידוכים בא מאהרן. בתורה לא כתוב שאהרן עושה שידוכים, אלא רק שהוא עושה שלום בית "בין איש לאשתו" – הוא יועץ נישואין, אחרי הנישואין. כנראה שהוא עשה את השידוך וכעת הוא לוקח אחריות על מה שהוא עשה. אי אפשר לעשות שידוכים אם אין לך חוש פנימי עמוק בנשמה בחבור של נשמות. הוא "אוהב שלום", הכל אהבה, אבל כאן זו אהבה בדרגה של דעת שהיא יחוד והתקשרות.

דעת משה, דעת אהרן ודעת יהושע – סוגים של

חבור

משה רבינו הוא דעת, אהרן הוא דעת, וגם למנהיג הבא אחרי משה – יהושע – יש קשר מיוחד לדעת. יש כאן משהו מאד יסודי ביחס לדעת. דעת היא כח של חבור. משה רבינו הוא הדעת של כל אחד מעם ישראל. הדעת שלו היא הכח לחבר אנשים לה', ולכל אחד ואחת מישראל יש נקודה של משה, הכח להתחבר

לה', הכח להתחתן כביכול עם ה'. הכח לחבר אנשים בינם לבין עצמם בא מאהרן. הכח של המנהיג להתחבר לעם שלו, לרועה להתחבר לעם, הוא הדעת המיוחדת של יהושע בן נון – היכולת של המנהיג להתחבר לכל אחד מהעם שלו, "שיכול להלך כנגד רוחו של כל אחד ואחד" (לא חבור של האנשים אחד לשני). זהו רעיון מאד יסודי וחשוב. הכח לחבר אנשים לה' בא ממשה, הכח לחבר בין האנשים בא מאהרן והכח לחבר את המנהיג לעמו, לדעת מה כל אחד צריך, לדבר עם כל אחד בשפה שלו – ביחס אישי – בא מיהושע. העיקר עבורנו היום, חמשה עשר באב ובפרט שמדברים על אהרן, הוא הכח לחבר בין נשמות, הענין של שידוכים שייך לאהרן.

[שאלה: הרב אמר שכשם שמשה מחבר נשמות לה' כך אהרן מחבר נשמות זו לזו. איך אהרן עושה זאת?]

הרב: בכח האהבה שלו, הוא מקרין אהבה לשתי הנשמות ומביא אותן להיות יחד. דברנו בנוגע לברכת כהנים על חלקיקים בפזיקה, יש לו כח שהוא מקרין ופועל על שני אנשים להתחבר יחד. זו עבודת היחודים. קודם דברנו על עבודת הבידורים שאהרן עושה, העלאת הניצוצות שנפלו. אבל הרבי אומר ש"נסתיימה עבודת הבידורים", וכעת העבודה היא העבודה האמתית של אהרן, עבודת היחודים – העבודה ליחד נשמות. הכח הזה בא מהדעת, שפנימיותה כח היחוד. אמרנו פשוט מה שחז"ל אמרו, שכאשר שני יהודים רבו אהרן הלך לשניהם ושינה מהאמת – הוא לא שקר, אלא אמר את האמת הפנימית – הוא אמר לאחד שהחבר אוהב אותו ולשני שהחבר אוהב אותו, וכאשר הם נפגשו הם חבקו זה את זה. האהבה שלו היתה כה גדולה, שהוא יכול לגלות את האהבה שיש בכל אחד לשני. הכח להתחבר אליך כפי שאתה שייך מיהושע, והכח להקרין לכל אחד כמה אתה אוהב משהו אחר, "כל ישראל חברים", בא מאהרן.

יועץ נישואין טוב

[שאלה: האם כל כהן מתאים להיות יועץ נישואין או רק כהן גדול? השאלה בפרט היום, לפני בנין המקדש, כי אני צריך יועץ נישואין מיד!]

תשובה: עליך לחפש מישהו כמו אהרן הכהן, כמו כהן גדול, לא סתם כהן. סתם כהן הוא כל מי שחושב שהוא יועץ נישואין, אבל אהרן הוא הכהן הגדול, לא כל כך קל למצוא. ה' רוצה שיהיו לך נישואין שמחים, בטוח, והוא יפגיש אותך עם יועץ נישואין טוב. ה' הוא האחראי, ואם צריך יועץ נישואין חייב להיות יועץ נישואין טוב, כמו אהרן הכהן הגדול. אתה צריך להשתדל למצוא יועץ נישואין טוב, אבל זו גם אחריות של ה'.

בזמן התורה הכהנים היו גם רופאים, לא רק הכהן הגדול אלא כולם היו דוקטורים. כעת יש רופאים אחרים, שאינם כהנים גדולים, אינם כהנים, ואפילו רופאים שאינם יהודים. הרבי אמר שצריך ללכת לרופא הכי טוב, גם אם אינו יהודי. כדי להיות יועץ צריך משהו רוחני, צריך מישהו עם אמונה, יהודי עם אמונה חזקה, אי אפשר ללכת ליועץ שאין לו אמונה. היועץ לא חייב להיות כהן, אבל צריך לחפש יועץ שהוא כמו כהן גדול. ב'גדול' יש משמעות של מישהו גדול, הרבה יש, אבל צריך בדיוק הפוך – מי שמרגיש עצמו כאין. צריך לחפש יועץ שמרגיש עצמו כאין. אני מברך אותך בשלום בית ונישואין מאושרים עם השראה מלמעלה. גם ה' נקרא כהן גדול, אז אפשר לבקש גם ממנו שיסכים להיות יועץ הנישואין שלך. שהאור והברכה והתבונה יבואו מלמעלה – כח לתקן את מה שצריך לתקן הוא חכמה. במיוחד היום, יום הנשמה של אהרן, ואם אתה צריך עוד נשמה לעזור לך שתהיה כמו אהרן הכהן.

מדות אהרן

כמו שאמרנו, המדות של אהרן הכהן הוסברו בספירת העומר. נחזור בקיצור:

חסד: הצטיינות אהרן באהבת הבריות – "אוהב שלום ורודף שלום אוהב את הבריות ומקרבן לתורה" (כאשר ארבע המדרגות כאן מכוונות כנגד י-ה-ו-ה).

גבורה: בעבודת "בהעלתך את הנרות" אהרן מעלה את הנרות – את נשמות ישראל – "עד שתהא שלהבת עולה מאליה" באהבה כאש.

תפארת: בגדי הכהונה "לכבוד ולתפארת" (וראה עוד לעיל בספירת הבינה).

נצח: נצחיות בית הכהונה כ"בית נאמן" (על דרך הבטחת ה' לדוד להקים לו "בית נאמן" ונצחי – "וגם נצח ישראל לא ישקר ולא ינחם כי לא אדם הוא להנחם" – וביתר שאת, שהרי לדוד הבטחת המלכות היא רק לאחד מצאצאיו בכל דור, והמלכות עצמה נתעלמה לתקופות ארוכות, ואילו ההבטחה לאהרן היא לכל צאצאיו הכשרים לכהונה והיא נמשכת בגלוי בכל הדורות).

הוד: התמימות (פנימיות ההוד) של אהרן, שבאה לידי ביטוי גם בשמחתו על מינוי משה אחיו הקטן ("וראך ושמח ולכו") וגם בקבלת הדין בשריפת שני בניו ("וידם אהרן").

יסוד: כח הברכה המיוחד של הכהנים – "ברכות לראש צדיק [יצדיק יסוד עולם]" (לעיל הוזכר כח ברכת כהנים ביסוד של הכתר, ויסוד הכתר נמשך ליסוד ז"א בסוד "מכתם" – המשכה מ"ראשו כתם פז" ליסוד ש"מכתו תם").

מלכות: ענות אהרן, בו נאמר "ואהרן מה הוא", ואחריות אהרן על הדור בעטיה הרוצח בשגגה יושב בעיר מקלט "עד מות הכהן הגדול" (גם המיתה שייכת למלכות, ש"רגליה ירדות מות", ועל דרך "וימלך... וימת" האמור

יוצא שמשה הוא הנצח, אהרן ההוד ומרים היסוד. בתולדה הסדר הפוך – מרים-אהרן-משה – וכן גם סדר ההסתלקות שלהם. היות ששניהם הסתלקו לפני משה כל המתנות היו צריכות לחזור בזכות משה בלבד, הכל הפך להיות נצח שכולל גם הוד וגם יסוד. בכלל חדש אב הוא חדש של הוד, החדש החמישי, כשתחלת החדש עד תשעה באב היא בפירוש בבחינת "הודי נהפך עלי למשחית", תשעה באב הוא "כל היום דוה", לכן הסתלקות אהרן היא בר"ח אב. כל זה על פי תורה אחת של האריז"ל עם קצת הרחבה.

אפשר לומר עוד ווארט: דווקא המתנה של הצדיק משקפת את המדה ההופכית שלו – השמאל של הצדיק נותן את המן (בימין) ודווקא הימין של הצדיק נותנת את ענני הכבוד (בשמאל). דווקא בנתינה יש "שכל את ידיו", שכל של "אחליפו דוכתייהו" בתוך הנתינה. קו האמצעי לא צריך לשנות צד, כי כל נקודה כללת את שני הקוים. עד כאן הערב. כעת שאלות.

ד. שאלות ותשובות

אהרן, האורים והתומים וארון הברית

שאלה: האם השם המפורש באורים ותומים הוא שם **מב**, שמופיע בראשי התיבות של "אנא בכח", או שם אחר?
תשובה: לא כתוב בפירוש מה השם שיש שם, אבל יכול להיות השם בן ארבעים ושנים אותיות, כפי שהוזכר לעיל שבשמות עשרת גלגולי אהרן שבמקרא יש בדיוק **מב** אותיות – יש לו קשר עמוק לשם בן **מב** אותיות ויתכן שהוא הופיע באורים ותומים.

שאלה: האין אותיות **אהרן**. מה המשמעות?
תשובה: אפשר לכתוב ארון מלא, אבל יש בתורה גם ארן חסר, ואז אם יש ה ידיעה בהתחלה מקבלים אותיות **אהרן**. שייך למה

במלכי התהו, וגם התפלה בה מתבטאת האחריות – "שהיה לו להתפלל על דורו" – היא בבחינת מלכות, בסוד "ואני תפלה".

ענני הכבוד – מתנת אהרן הכהן

האריז"ל שואל על כך שיש תופעת "שכל את ידיו" בין משה ואהרן (בהקבלה של האושפיזין) – אהרן הוא איש חסד, כהן, שמתמקם בסוף בהוד, ואילו משה הוא לוי, מגבורה, ומתמקם בסוף בנצח. האריז"ל מקשר זאת לסוד שלש המתנות בזכות שלשת הרועים.

יוצא מדבריו משהו מאד נחמד: האור של יסוד אבא שמתגלה בז"א אחרי השליש העליון של התפארת מאיר קודם כל בצד ימין (לפי הכלל שכל הפניות שאתה פונה תהיינה לימין) ומהארתו בצד ימין יוצאת מתנת המן. כלומר, משה רבינו הוא נצח קשור למן שהוא מוריד, לחם מן השמים. אחר כך האור הזה 'מכה' בנצח מצד ימין וכאור חוזר קופץ לשמאל, לספירת ההוד, ושם הוא מוציא את ענני הכבוד שהם מתנת אהרן. אהרן הוא הוד בקשר לענני הכבוד שלו. ענני הכבוד הם בחינת הוד – קשור למה שהיו מגינים על עם ישראל (הוד הוא אור מקיף שמגן), מגהצים את הבגדים (תיקון "ונקה" הוא שרש הבינה ש"עד הוד אתפשטת", וכן בהוד יש "הודי נהפך עלי למשחית" בדם נדה שצריך ממנו טהרה ונקיות) והורגים את העקרבים (המזיקים). אחר כך האור ש'הכה' בהוד קופץ – כמו כדור שקופץ מהכותל – לאמצע, היסוד, ושם דווקא יוצאת בארה של מרים. יש כאן חידוש יפה, שמרים היא דווקא היסוד, ה"צדיק יסוד עולם". בדרך כלל באר היא יסוד הנוקבא וצריך לומר שכאן רמז לזיווג זו"נ, ליסוד הדכורא ויסוד הנוקבא יחד, וזהו סוד בארה של מרים. הביטוי של האריז"ל כאן הוא באמת "ויורד דרך היסוד" – ירידה מיסוד ז"א ליסוד נוקבא ששם העלאת המ"נ בבאר מרים.

תשובה: זהו יום של שידוכים. קודם כל, צריך להיות פתוחים לשידוכים. לא כל הבחורים והבחורות פתוחים לשידוכים, והיום הוא היום המסוגל לכך – יום עם מזל לעשות שידוכים. לא יודע למה שאלו על בנות חב"ד, אני לא מכיר בנות אחרות שכן יוצאות היום לרקוד בכרמים... אבל שבנות חב"ד תהיינה דוגמה לכל הבנות. לא נוהגים כך כי אנו עדיין בגלות. הריקודים בכרמים היו בזמן שבית המקדש היה קיים. כתוב במשנה שהריקודים היו עם בגדי לבן שאולים, מתחיל מבת המלך ומבת הכהן הגדול ששואלות זו מזו. כדי לחזור למנהג הזה צריך כהן גדול ומלך, שאין לנו כעת.

הסברנו שלכהן הגדול יש כח להחזיר למצב של בתולין. מה פירוש בתולין? מצב של תמימות קיומית. האם זה שייך רק לבחורות בתולות ולא לבנים? לא. בזמן המקדש, הזמן בו קיימו את מנהג מחול הכרמים, גם הבחורים היו 'בתולים'. מה הכוונה? "בחורי ישראל שלא טעמו טעם חטא", תמימות מוחלטת גם אצל בנים וגם אצל בנות. בתשעה באב מקוננים על כך שבחורי ובתולות ישראל הקדושים נהרגו. התנ"ך והקינות מדברים על בחורים ובתולות טהורים ונקיים. זו רפואה לכל המחלות הפסיכולוגיות שקשורות לבעיות של נוער וגיל ההתבגרות. הנשמה שמחזירה אותנו אחורה לתמימות הראשונית של הבתולים היא נשמת אהרן הכהן הגדול. זהו אחד מהדברים החשובים ביותר ששייכים לאהרן, שלכן כאשר הוא נפטר כולם בכו עליו, גברים ונשים, הבחורים והבחורות – הוא מחזיר לעם ישראל את הבתולים הנצחיים. לכן, כשיש כהן גדול אפשר לנהוג בתמימות את מנהג המחול בכרמים.

שותפות ותוכחה

שאלה: אם משהו בסיטואציה חברתית שהוא עם אנשים שהוא אוהב אבל יש משהו

שאמרנו ש-אהרן אותיות נראה, שהרי הלוחות שבתוך הארץ הם מקור האור, ולכן הוא אותיות נראה, אותיות אהרן. הסבר פשוט לקשר האותיות הוא שאהרן הוא היחיד שנכנס לקדש הקדשים, פעם בשנה, ורואה את הארון. כאשר משיח יגיע יתגלה בכל אחד מאתנו ניצוץ אהרן שבו. הרבי אומר כל פעם שבחינת אהרן תתגלה בכל יהודי ואז כל יהודי – לא רק ביום כיפור, אלא בכל יום – יוכל להכנס לקדש הקדשים, לראות את ארון הברית וכפי שאמר הרבי לרקוד יחד עם השכינה בקדש הקדשים.

שאלה: האם ארון הברית, שבו המטה של אהרן והלוחות צריכים להמצא לפני בנין המקדש?

תשובה: יש גם צנצנת המן. צנצנת המן והמטה של אהרן הם לא בתוך הארון אלא לצדו. בכל אופן, בבית השני ארון הברית לא היה במקדש, אלא טמון במקומו מתחת למקדש בהר הבית. כאשר משיח יבוא ויבנה את המקדש הוא ימצא את הארון, ומסתמא גם את צנצנת המן ומטה אהרן שגם הם היו בקדש הקדשים. אנו מקוים ומצפים שהם יופיעו מחדש בקרבו בביאת משיח צדקנו.

שאלה: הרב אמר שמשיח ימצא את הארון כדי לשים אותו בבית המקדש. יש ענין לחפש את ארון הקדש בזמן הזה?

תשובה: כל ענין המקדש שייך למשיח, הרמב"ם פוסק ש"משיח בונה מקדש", לכן אלה שאלות אליו. הוא יאמר לנו אם לחפש את הארון קודם וכו'. אפשר לסמוך עליו שהוא יעשה זאת באופן הכי טוב. רק צריך להתפלל שהוא כבר יגיע.

שידוכי מחול הכרמים – בזמן מלך וכהן גדול

שאלה: למה בנות חב"ד לא באות לרקוד בירושלים כדי שהגברים יוכלו לבחור בהן כשידוך? איך חוגגים היום את חמשה עשר באב?

טעות בשיקול הדעת

שאלה: הרב אמר בשם האריז"ל שאהרן פגם בכך שלא מסר את נפשו אחרי שראה שהרגו את חור. האם אין דרגה יותר גבוהה בכך שאהרן לא מסר את נפשו והוא נתן לאנשים צ'אנס לעשות תשובה ולתקן מה שהם עשו, ואם היו הורגים אותו היה יותר גרוע.

תשובה: חז"ל אכן אומרים שהוא חשב שאם יהרגו אותו החטא שלהם יהיה כל כך גרוע שלא יוכלו לעשות תשובה – רעיון זה לא בא מקבלה אלא מפורש בחז"ל – ולכן הוא לא מסר את הנפש. חשב שההריגה שלו תהיה יותר גרועה אפילו מחטא העגל עצמו, ובאהבתו לעם ישראל הוא נמנע מלמסור את נפשו. חז"ל אומרים מה היתה המחשבה שלו – לעולם לא היינו יכולים לדעת האם היא נכונה או לא. האריז"ל אומר שזו היתה טעות, כי הענין הגיע מרמה אחרת של הלא-מודע, מהכתר. היתה לו סיבה רציונאלית למה לא למסור את הנפש, לא רק באופן רציונאלי, זו דרגה של רוח הקדש, אך גם שם הוא יכול היה לטעות. לעולם לא היינו יודעים זאת בלי האריז"ל.

שאלה: הרב דבר על תיקון וכו'. איך אדם יודע מה התיקון שלו? איך הוא יודע לפרש את הסימנים שהוא מקבל באופן הנכון כדי לדעת מה התיקון שלו?

תשובה: למדנו שאפילו אהרן, הכהן הגדול, מהנשמות הכי גדולות, טעה בהחלטה הרציונאלית שלו מה לעשות. מכך מובן שכולם יכולים לטעות. גם משה רבינו "בא לכלל כעס בא לכלל טעות". רואים בחז"ל שכדי לא לטעות – אף פעם לא לכעוס. זה הדבר הפשוט הראשון, אם אתה כועס, אפילו אם אתה משה רבינו, אתה טועה. לעולם אל תכעס! "כל הכועס כאילו עובד עבודה זרה" – הכעס הוא עצמו עגל הזהב. אמרנו קודם שלאהרן היתה סברה לא למסור את הנפש, שלא יהרגו אותו, כדי להיטיב לעם ישראל. יתכן, איני זוכר אם כתוב, אבל אם כעס מביא לטעות, יתכן שכמו

מוטעה שהם עושים. מה לעשות, איך להעיר בלי לשבור את החברות או האהבה ביניהם? תשובה: קודם כל, יש סעיף שלם בשו"ע על תוכחה – איך להעביר בקורת בונה. זו מצוה בתורה, "הוכח תוכיח". זו מצוה מאד רגישה, אולי יותר מכל המצוות, עד שרבי עקיבא אומר שאין בדור מי שראוי להוכיח. לפני שאדם מוכיח עליו לתקן את עצמו (כמאמר ריש לקיש, "קשוט עצמך ואחר כך קשוט אחרים"), ומי תקן עצמו? ועדיין, זו מצוה בתורה, צריך להסביר לזולת, להקרין לו, שאני מעיר לך כי אני אוהב אותך (כמו שאהרן אוהב את הבריות ומקרבן לתורה). צריך ללמוד את ההלכה, וללמוד "אדעתיה דנפשיה" איך ליישם אותה – מצות תוכחה היא באמת מצוה קשה.

אמרת שההקשר הוא חברה או עבודה. צריך לדעת שאם אתה בחברה שעושים דברים לא טובים – חברה שמייצרת דברים שאסור – עליך להתפטר. זה דבר ראשון. אם אתה חלק מפס היצור של דברים לא טובים, אתה צריך קודם כל להוכיח את עצמך – שלא תהיה חלק מזה. אם אתה יכול לעזור לשנות זאת – עליך לנסות. הרבי אמר שכל דבר שאומרים צריך להיות "באופן המתקבל", בדרך שהאזן השומעת תוכל לקלוט ולקבל. אם אתה לא יכול לומר זאת בדרך שהאזן שלו תשמע זאת, עדיף שלא לומר – כתוב גם בפרקי אבות, לא לומר דבר שאינו יכול להשמע.

הכל חוזר למצוות והלכות מפורשות בשו"ע איך לקיים את מצות "הוכח תוכיח את עמיתך". הבעל שם טוב אמר "הוכח" את עצמך ואחר כך "תוכיח את עמיתך". הוא אמר שכל דבר שאתה רואה רע בזולת יש בעצמך, השתקפות שלך – קודם תתקן בעצמך ואז תוכל באהבה לתקן את הזולת. אבל כמו שאמרנו קודם, אם אתה חלק מדבר שלילי – אפילו שאינך רוצה – עליך להתפטר, לצאת מזה, ולהסביר לאנשים שאתה עוזב כי קורה כאן משהו מוטעה.

הרבי שלו לא היה שם, משה רבינו עלה להר –
וצריך לא לכעוס. כי אפילו הרבי, אם הוא
כועס, הוא עושה טעות.
כתיבה וחתומה טובה לשנה טובה ומתוקה.

שאמרו קודם, כאשר אהרן ראה אנשים שהוא
אוהב עושים דברים שליליים, טעות גדולה,
הוא כעס ואז טעה לגבי מה שהוא צריך לעשות
– הוא טעה לחשוב שעשה מתוך אהבה שלהם.
כדי לדעת מה לעשות צריך שני דברים: צריך
רבי, והרבי צריך להיות שם – אהרן טעה כי

אמונה ובטחון (2)

שיעור לבנות תיכון יעלת חן

לענין. התיקון הוא רק בטולן ופינוין מהתודעה, בכח האמונה הטהורה בהשם יתברך בלבד ניש הקב"ה בעולם והוא דואג לי, אני סומך עליו כמו שאני סומך על צדיק אמת – כמו שלמדנו פעם קודמת – הצדיק אמר שיהיה בסדר ואני סומך עליו גם אם אני רואה בדיוק, 'אל דאגה, הכל יהיה בסדר'. הסברנו שבטחון הוא עוד יותר חזק, שהכל יהיה טוב בטוב הנראה והנגלה כפי שאני מצייר אותו בציור שלי, אבל אמונה היא שיש ה' והוא טוב וממילא הכל יהיה טוב ואיני צריך לעשות כל מיני תחבולות כדי להשיג את הטוב או כדי להנצל מהלא-טוב. תיקון המחשבות הלא-טובות הוא פשוט לבטל אותן, לפנות את המחשבה.],

נדייק דיוק ראשון: כתבנו כאן, וגם בהמשך, שיש בטול ופינוי – "בטולן ופינוין". רוצים שטח נקי, הנושא החשוב שנדבר עליו היום הוא נקיות וטהרה. צריך לנקות את הראש ולנקות את הלב על ידי האמונה הטהורה בה'. אמונה היא כמו חומר ניקוי. אם יש איזה מקור, משהו שרותח בתוך הדם או בתוך התודעה, שממלא את האדם במחשבות טורדות, הוא צריך לבטל את המקור ואחר כך לפנות את המחשבות. יש פה שני שלבים – שלב של בטול ושלב של פינוי. כמו שאם יש משהו או משהו לא רצוי בתוך החדר, קודם צריך לתת לו מכה – להחליש אותו לגמרי, מה שנקרא לנטרל אותו – ואחר כך צריך לפנות אותו, להוציא אותו מכאן. אלה שני השלבים של בטול ופינוי, שתי המלים כאן. שתי הפעולות נעשות על ידי האמונה, שיש בה כח לבטל את המחשבות הזרות לגמרי ולפנות אותן.

א. טהרת הזירה ליצירה טובה

אמנות טובה ואמנות רעה

אנחנו^א עדיין בעמוד הראשון של המאמר "אמונה ובטחון" בספר לב לדעת. הגענו לשלש שורות מסוף העמוד.

הרעיון האחרון שלמדנו פעם קודמת הוא שיצר הוא לשון יצירה, אמנות, ויש אמנות של היצר הטוב ואמנות של היצר הרע. האמנות של היצר הרע היא איך למלא את האדם מחשבות זרות, מחשבות טורדות, ולבלבל לו את המוח. האדם לא תמיד מבין שהוא מבולבל, הוא חושב שנורמלי ככה, הוא מלא – מה שנקרא – שטויות בראש. איך לעשות כך לאדם זו האמנות הראשונה של היצר הרע.

לעומת זאת, האמנות של היצר הטוב היא כח האמונה – הכח לפנות את המחשבה מכל מחשבה לא לענין, שלא לשם עבודת ה'. מה שנקרא 'לפנות את הזירה' – עיקר האדם הוא המחשבה שלו, וצריך לפנות אותה שיוכל למלא אותה בדברים טובים. יש ביטוי שכתוב בפרק השני, ביטוי מהרבי, "תוכן משתבח" – שיוכל למלא את מחשבת הראש שלו בתוכן טוב.

בטול ופינוי המחשבות הזרות

המשפט מתחיל:

תקונן [איך לתקן את המצב הראשוני, של ראש מלא מחשבות לא טובות? טוב, מחשבות לא טובות אין הכוונה שחושב לעשות דברים רעים, אלא מלא שטויות בראש, מחשבות לא

א נרשם על ידי איתאל גלעד. לא מוגה.

טהרה וחוש הריח

בהמשך נראה שיש מלה שלישית, טהרה – אחרי שאתה מבטל את המציאות הלא-רצויה ומפנה אותה מהתודעה אתה נשאר עם ראש טהור ולב טהור. כתוב בספר התניא שלב טהור הוא לב שמח, יסוד עבודת ה' – "עבדו את הוי' בשמחה". בשביל שמחה צריך לבטל כל מה שמפריע, לפנות אותו – לנקות את השטח – ואז מרגישים טהרה ושמחה.

דוגמה פשוטה לתהליך הניקוי והטהרה קשורה לחוש הריח. בכלל, אמונה בספירות העליונות היא הכתור של הנשמה – כתור הוא העל-מודע – והחוש של הכתור הוא חוש הריח, החוש של מלך המשיח, כמו שכתוב "והריחו בירת הוי'", שהוא "מורח ודאין", דן לפי ריח. יש לו חוש ריח מאד מפותח, והוא לא שופט את האדם לפי מה שהוא רואה או שומע – הוא מריח. החוש של האמונה הוא חוש ריח רוחני פנימי – לא דברנו על כך בפעם הקודמת. החוש של הבטחון הוא חוש טעם, "טוב טעם ודעת למדני". יש טעם וריח, הם הולכים יחד – הטעם הוא פנימי יותר, להמשיך את התחושה בפנימיות, אבל המקיף הוא ריח, כמו שחוש ריח הוא להרגיש את האויר שמסביב, להריח את החלקיקים שבאויר, ללא משהו ממשי שנכנס לגוף. הריח נכנס רק לאף והוא חוש שהנשמה נהנית ממנו ולא הגוף, בעוד הטעם הוא כבר משהו פנימי וממשי. זה עוד ענין חשוב ביחס בין אמונה ובטחון – ריח וטעם.

נחזור לענין של בטול-פינוי-טהרה: אם יש מקור של ריח לא טוב צריך לבטל אותו, אבל עדיין יכול להשאר איזה רושם של ריח לא טוב גם אחרי בטול המקור של הריח, ולכן צריך לפנות, לנקות, כמו שמנקים בית. הענין הזה מאד קשור לנשים, כי אחד מתפקידי האשה בבית ("ביתו זו אשתו") הוא ניקוי – לנקות את הבית. אמונה, כמו שנראה בהמשך, היא תכונה נשית. אמונה היא תהליך של נקיון וטהרה.

בסוף, אחרי שמבטלים את מקור הריח הלא-טוב, עושים טיהור אויר, מפנים שהכל יהיה עכשיו מקום פנוי מהריח הלא טוב, ואז פתאום אפשר להכניס את הריח הטוב. הטהרה בסוף היא הריח הטוב. אז יש ריח טוב לחיים – ריח טוב לחיים הוא גם שמחת חיים. האמונה הטהורה – טהרה מופיעה כאן עם אמונה – פועלת את הניקוי והפינוי. אחרי הפינוי והטהרה אפשר להפנים את האמונה כבטחון – פינוי והפנמה הם "לשון נופל על לשון", בחינת "פנים אל פנים", סוד שני לוחות הברית שהיו "כולו פנים", כלומר שגם צד האחור של רואים, האמונה, היה כולו פנים.

בריאה אלקית מתחילה בצמצום

ראשית אמנות הנפש האלקית [שבלשון החסידות נקראת:], "חלק בורא שנעשה נברא" [חלק מה' ממש, וה' הוא כל יכול – לוקח חלק ממנו, כביכול, ועושה ממנו נברא. נברא פירושו מוגבל. כל זמן שזהו חלק מהבורא הוא בלי גבול, אבל הנשמה היא בכל זאת נברא מוגבל – ה' לקח ממנו ועשה ממנו נברא.

בכל אופן, במקור הנשמה היא חלק מה', ולכן], ודומה לקונה [והולכת בדרכי ה', כחלק מה']. בזה שתחלת כל יצירה טובה דקדושה [רוצה לעשות משהו בחיים – כל מה שעושים הוא יצירה, רוצים ליצור משהו חדש. כמו שדברנו פעם קודמת, כולנו כאן רוצים ליצור מסגרת חדשה, בית ספר חדש, והכל מתחיל מלסלק מהמחשבה כל מה שיכול לבלבל את הדעת בכח האמונה הטהורה]. דורשת צמצום [פינוי הזירה, שאפשר עכשיו לעשות פה משהו, שלא יהיה שום דבר שמפריע – נקיון]. (סלוק כל המחשבות כולן [זהו הצמצום]) לעשות חלל ומקום פנוי לעמידת העולמות

גילוי הטבע האמתי

]]מהם העולמות שצריכים להברא במקום הצמצום שעושה האדם? [המדות המתוקנות).

התבודדות – חזק וגילוי האמונה

[כל משפט כאן מכיל רעיון חדש:] זוהי עבודת ה"התבודדות" דקדושה [שאני לבד עם ה'. אמונה היא בחינת התבודדות. בעצם יש רק ה', אבל היות שאני מרגיש את עצמי כאן – צריך להרגיש שאני וה' לבד. זה נקרא להתבודד עם ה'. לכן יש חסידים שיוצאים לשדה בשביל להתבודד, אבל אפשר להתבודד גם בתוך הבית. אפשר להתבודד גם עכשיו – רגע לחשוב שיש רק ה', ואם אני קיים אז רק אני וה', "אין עוד מלבדו" (אבל ביחד עמו, בהתבודדות אתו, אני יכול להמצא, כך מסביר הרבי). יש בחינה בחסידות שנקראת "לבד", רק ה' לבד. ממילא אין שום מקום לשום שטויות בראש. אדם מתבודד עם ה', שיש רק ה', וממילא התבודדות זו היא], חזק בך האמונה

[האמונה] מושרשת ב"רישא דלא ידע ולא אתידע" [האמונה היא במקום הכי 'רחוק' בתודעה שלו, בעל מודע שלו. יש בתוך הכתר, העל-מודע, שלשה רבדים. שמותיים – שלא נלמד כעת לעומק – הם "רישא דאריך", הרצון בנפש; "רישא דאין", התענוג בנפש; ו"רישא דלא ידע ולא אתידע", האמונה בנפש. כעת מדברים על המדרגה הכי גבוהה בנפש, הראש שלא יודע בעצמו מה הוא – אין לו שום מחשבה שיכולה לתפוס אפילו בעצמה מה זה – וגם לא נודע לזולת, שאף אחד לא מכיר. יש משהו בנפש שאני לא יודע מה יש לי וכמובן אף אחד אחר לא יודע ממנו, חוץ מה'. מהו הדבר הזה? אמונה. אמונה היא דבר שאי אפשר להגדיר, כי יש רק ה'.

אם הייתי יכול להגדיר את האמונה ההגדרה היתה פוגעת-כביכול בכך שיש רק ה'. אמונה היא ממש הקשר עם רק-ה', שום דבר לא יותר מזה (שם הוי' באתב"ש – מצפצ – עולה רק, ללמד שיש רק הוי'. רק הוי' במילוי – ריש קוף יוד הא וו הא – עולה רבונו של עולם שעולה "חלק אלוה ממעל ממש", ללמד שהנשמה האלקית שבכל יהודי היא חלק מה' ממש,

למדות מתוקנות קוראים "טבע שני". אדם נברא, כל אחד מאתנו, עם "טבע ראשון" שהוא עדיין בבחינת תהו – ההיפך מתיקון. במלים פשוטות, תהו היינו פרוע – "עיר פרא אדם יולד". כל אדם נולד בטבעו הראשון פרוע, כך ה' ברא את העולם וכך ה' ברא את האדם. לכן עבודת האדם היא להגיע לטבע – שיהיה ממש טבע שלו, אבל טבע – חדש. לא צריך כל החיים לעבוד רק בכח, מה שנקרא בחסידות "אתכפיא", כל הזמן לכוף את המדות הרעות שלו. אנחנו מאמינים שבענין מדות טובות – כמו אהבת הבריות, הדבר הכי פשוט – הן משהו שנמצא אצלי בפנים. אם אני מרגיש זאת, כי יש איזו קליפה שמכסה, על ידי שאני מפנה את הקליפה אני מגלה את הטבע האמתי שלי, אך היות שלא הרגשתי אותו בהתחלה קוראים לו טבע שני.

היחס בין טבע ראשון וטבע שני, תהו ותיקון, הוא כמו לידת יעקב אבינו אחרי עשו. קודם יוצא עשו, הגם שבפנימיות ובאמת יעקב הוא הראשון. יעקב הוא המדות הטובות ועשו הוא המדות הרעות. קודם בא עשו ואחריו יעקב שידו אווזת בעקב עשו – אפשר לפרש שאווזת בו כדי לסלק אותו, שלא יפריע. בסוף יעקב יכול להכנס לתוך הזירה.

יש דברים שכתוב בתנאי שהבינוני כל החיים באתכפיא לגביהם, נושאים מסוימים שכל החיים צריך להלחם, אבל יש דברים שצריך פשוט להגיע לטבע שהוא הטבע האמתי שלי, לגלות שהטבע שלי טוב. בפנימיות כל יהודי הוא טוב – כל היהודים רחמנים, בישנים וגומלי חסדים, וצריך לגלות זאת. הגילוי הוא על ידי פינוי כל הדברים הראשוניים, הדברים שלא מחושבים בכלל בחשיבה של הנפש האלקית. בכל אופן, הפינוי-הצמצום הוא לשם עמידת העולמות – זהו הביטוי בקבלה – ועמידת העולמות לעניננו היינו שאדם יוכל להעמיד בתוך המקום הפנוי שלו מדות טובות, לגלות שם את המדות המתוקנות שלו.

כך אור ("ברישא חשוכא והדר נהורא"), זהו תהליך הבריאה – קודם "בורא חשך" ואח"כ "יוצר אור":

וזהו "ברישא חשוכא"³ – "ואמונתך בלילות"⁴ [עוד משהו יסודי ביחס בין אמונה ובטחון – אלה שני תחומי הזמן שלנו, לילה ויום. יש פסוק מאד חשוב, "להגיד בבקר חסדך ואמונתך בלילות". בבקר, כשיש כבר אור יום, אני רואה את החסד ואני ממשיך אותו – "להגיד" לשון המשכה – אבל האמונה שלך היא בלילות. לפי התורה הלילה קודם ליום, כפי שכתוב במעשה בראשית כל פעם "ויהי ערב ויהי בקר". זאת אומרת שקודם צריכה להיות אמונה, במקום חשך בנפש, ואחר כך, בסוף, מגיעים ליום. בפסוק "להגיד בבקר חסדך ואמונתך בלילות" הסדר הפוך – צריך לפרש "להגיד בבקר חסדך" לאחר "ואמונתך בלילות". יש הרבה פסוקים שהחלק הראשון הוא התכל'ס והחלק השני אומר איך מגיעים אליה. "להגיד בבקר חסדך", הבטחון שעל ידי גילוי האור בבקר, הוא על ידי "ואמונתך בלילות", "ברישא חשוכא".

כך מבואר כאן: ["להגיד בבקר חסדך"⁵ הוא ע"ד "והבטח בה" חסד יסובבנו"⁶] חסד הולך עם בטחון. מי שבטוח בה' רואה את החסד שמסובב אותו על כל צעד ושעל בחייו, חסד בטוב הנראה והנגלה לי, שה' עושה עמי חסד כדי לראות את החסד צריך בטחון ובאמת חסד מתגלה, אבל קודם צריך את אמונת הלילה].

המשכת חוט של חסד

עבודת ה"בטחון" והמשכת ("להגיד" לשון המשכה)⁷ [נגיד' לשון המשכה בעברית. מה

ו"כאשר אתה תופס בחלק מן העצם אתה תופס בכולו" כפי שלימד הבעל שם טוב, ועל כן היהודי יכול להתבודד עם ה' בבחינת "אין עוד מלבדו" ממש, זה כח האמונה שלו].

(דהיינו שאינה יודעת מכלום [אי אפשר להגדירה כמשהו מסוים חוץ מה' עצמו], כלומר שהיא מסולקת כל מחשבה שהיא [אין שום מחשבה, שום ציור, שום תפיסה של שום דבר], בהיותה למעלה מכל רצון [כפי שלמדנו פעם קודמת, כל המחשבות באות ממרוצת הנפש, מהרצונות. אני רוצה לעשות משהו אז אני מתחיל לחשוב איך עושים אותו, איך משיגים אותו. הרצון בנפש הוא גם בעל-מודע, אבל ברובד הכי נמוך של העל-מודע. אמונה הרבה יותר גבוהה מהרצון וממילא היא יותר גבוהה מכל מחשבה שנולדה מהרצון].

[תכלית האמונה לא להשאר בעל-מודע אלא לרדת למודעות, ולקבל שם תחושה של ודאות בטוב הנראה והנגלה אליו אני מצפה. זהו כבר בטחון כפי שנראה, כמו שאמרנו שהאמונה היא ריח ובטחון הוא כבר טוב טעם. מתוך הריח אני רוצה להגיע לטעם, לטעום את טוב טעם החיים, כמ"ש "אל כל החיים יש בטחון": על מנת שתתקן למקום הדעת של האדם כדי לפנותה ולטהרה [המשפט הזה הוא עוד לפני הבטחון. הוא אומר שכח האמונה הוא ברדל"א, וקודם כל אני ממשיך אותו – עוד לפני הבטחון – למקום הדעת שלי, בו מסתובבת בראש שלי כל המחשבות, כדי שהוא יעשה את הספוג'ה כאן, את הנקיון. כאן הלשונויות "לפנותה ולטהרה".]

ב. מחשך האמונה לאור הבטחון

אמונה ובטחון – לילה ויום

למעלה, בעל-מודע, האמונה חשוכה. בבריאת העולם כתוב "והארץ היתה תהו ובהו וחשך" ורק אחר כך "ויאמר אלהים יהי אור ויהי אור". חז"ל אומרים שזהו התהליך, קודם חושך ואחר

ב שבת עז, ב.

ג תהלים צב, ג.

ד שם לב, י.

ה השרש גד פרושו מזל: "הערכים לגד שלחן" (ישעיה סה, יא), ומזל ענינו הזלת שפע:

יום-לילה-יום – להתחיל כל פעם מחדש

כאשר "ובא השמש וטהר" [שוב מופיעה לנו המלה טהרה. וחז"ל מפרשים בפסוק:], "טהר יומא" [מכאן לומדים שטהרה היא פניו ונקיון – פניו היום הקודם. בעצם יש לנו שלשה זמנים כאן: יש יום קודם, לפני הלילה, והלילה בא בשביל לפנות את היום-האור הקודם. אחרי שעושים את העבודה של הלילה זוכים ליום חדש. למה הדבר דומה? יש מושג בחסידות שכל יום צריך לעשות תשובה. היה לי יום, נדמה לי שאני בסדר, זהו היום הקודם. כמו שמספרים על הצדיק רבי זושא מאניפולי, שכל יום לפני השינה אמר ש'היום זושא היה לא בסדר' – בלילה הוא עושה חשבון נפש ומבין שמה שהיה נדמה לי יום צריך לסלק אותו, לא היה בסדר, צריך לעשות תשובה. אבל היה לו קצת בטחון גם בלילה, הוא אמר ש'מחר זושא יהיה בסדר, כמו שצריך'.

מה היסוד שרוצים לומר כאן? גם ה' נהג/נוהג כך. כתוב שבתחלת הבריאה ה' היה בורא עולמות ומחריבן והיה אומר 'זה לא מוצא חן בעיני'. עד שהגיע לאיזה עולם – העולם שלנו – אחרי כל הנסיונות הכושלים-כביכול שלו. למה ה' עושה כך? יכול מיד לעשות כמו שרוצה. ה' בורא סתם ואומר שלא מוצא חן בעיניו? כל מה שה' עושה הוא כדי שנלמד ממנו. ה' עושה כדי להשריש בנו טבע, ורוצה שגם אצלנו יהיה כך – שאדם יבא עולם, יראה שהוא נחמד, עושה משהו בחיים, זה טוב, אבל זה לא מספיק, לא מושלם. לפעמים היות שמה שעשיתי עכשיו לא מספיק טוב – כתבתי איזה חיבור, אני קורא, נחמד, אבל 'לא זה', לא מספיק טוב. מה צריך לעשות? לגנוז את זה ולהתחיל מחדש, לעשות משהו חדש. זה מה שה' רצה ללמד אותנו – שמתחילים משהו, ואם אצל ה' לא הלך פעם ראשונה כ"ש וק"ו

ממשיכים?]) ה"חוט של חסד" [יש מאמר חז"ל שכל העוסק בתורה בלילה ממשיך עליו חוט של חסד ביום. יש מושג שעל ידי עבודת הלילה נמשך חוט. כמו שנראה בהמשך, הבטחון נקרא המשכת הקו לתוך החלל שנוצר על ידי הצמצום. אחד הביטויים של הקו הזה הוא "חוט של חסד". כדי להמשיך את ה"חוט של חסד" ביום צריך את עבודת הלילה. [כאן כתוב מה שאמרנו, ש"חוט של חסד" היינו המשיכת הקו וחוט לתוך החלל הפנוי [אז יבקע כשחר אורך", יש קו וחוט של חסד שגלוי לעיני הנמשך לתוך חלל הצמצום]. שנעשה ע"י כח האמונה) ביום

[מה התהליך כאן? יש ברובד עליון, המקיף הכי גבוה בלא-מודע, אמונה. היא חשך, אבל היא כח אדיר. היום במדע מדברים על חומר חשך, שלא יודעים מה הוא – ממש רדל"א, נושא בפזיקה שתלמדו על טהרת הקדש אי"ה. חומר ואנרגיה אדירים אבל חשוכים לגמרי, אי אפשר לממש בכלל, לא יודעים מה זה. זהו כח האמונה. קודם הכח הזה יורד למקום התודעה שלי כדי לפנותו, ואחרי שהוא מפנה את התודעה אפשר להמשיך את ה"חוט של חסד". עבודת הלילה היא ההתקשרות למקור האמונה וגם המשכת האמונה כדי לפנות, לקראת בקר. כל הלילה היא עבודת האמונה, ולקראת בקר ה"אשת חיל" שלנו כבר גמרה לנקות את הבית, ואז בבקר נמשך "חוט של חסד" לתוך הבית – הכל משל כמובן – רואים את הטוב הנראה והנגלה של "להגיד בבקר חסדך".], וכמו שיתבאר לקמן אי"ה),

"ונזלים מן לבנון" (שה"ש ד, טו), כמבואר בדא"ח.
ו חגיגה יב, ב.

ז ויקרא כב, ז.
ח ברכות ב, א-ב.

שפתאום יבקע משהו חדש, שנתחיל לבנות עולם חדש כל בקר – מכח "הבוטח בהוי' חסד יסובבנו". אם כן, יש הרבה דברים שהם יום-לילה-יום, יש-איך-יש, "כל ימיו בתשובה", "בורא עולמות ומחריבן".

בסוף אצל ה' יש עולם שכן מוצא חן בעיניו. איזה עולם כבר מוצא חן בעיניו? העולם שמוצא חן בעיניו של ה' הוא עולם שלמד מה' איך שכל יום עליו לברוא את עצמו מחדש. ה' היה צריך לברוא עולם ולהחריב ועוד עולם ולהחריב ועוד עולם ולהחריב – בכל הנסיונות האלה עוד לא חדר לעצם מציאות העולם שכן עובדים. הוא היה צריך לעשות זאת הרבה מאד פעמים עד שהתהליך הזה יחדור ויתעצם בעצם המציאות. מהו עולם? אני, האדם. ברגע שהגיע למצב כזה שכן עובד יציר כפיו של הקב"ה, שגם הוא כל הזמן בורא עולמות, כל יום מחדש – העולם הזה בשביל ה' הוא גמר המלאכה, הוא כבר מבסוט מעולמו שברא לכבודו (גם) מלשון לכבד את הבית, היינו לנקות את הבית). כל הדברים האלה קשורים. (כשאדם חולה מאד אין לו לילה, גם הלילה הוא כמו יום, איפה הוא מוצא התבודדות זו?) צריך להתבודד, לחזור ללילה. (ההתבוננות של הלילה אמורה גם לשנות משהו? הבטחון הוא שבאמת כן ישתנה, לא רק שאחזור על אתמול). אם יש בטחון היום הבא באמת יהיה משהו חדש. צריך את האמונה כדי לפנות את הקודם ואת הבטחון כדי ליצור את החדש. תיכף נראה עוד דבר. בסוף ה' ברא את העולם בשביל שתהיה לו יתברך דירה בתחתונים. ה' עשה את הכל כדי שהאדם יגיע למצב של "כל ימיו בתשובה" – יום-לילה-יום כל הזמן – ואז ה' יכול לדור בתוך העולם הזה (שלמד ממנו איך לחדש בכל יום תמיד מעשה בראשית כנ"ל). לכן התכלית של כל התהליך היא שבתוך החלל יהיה מקום בו ה' יכול להתגלות. כך נקרא בהמשך.

בבטול ופנוי כל "בהירות" [נאילו-בהירות, כי ביחס ליום הבא זהו יום מעורב, לא יום

שאצלנו לא צריך ללכת פעם ראשונה. אנחנו מנסים חזק לעשות הכי טוב, ואף על פי כן 'זה לא זה' (זה לא זה עולה הכל – "הכל הבל") – תהליך של כל החיים, שהיה לי איזה יום ומגיע לילה, אני עושה תשובה. גם ה' עושה תשובה, הוא ברא עולם לא טוב, אז הוא צריך לזרוק אותו ולנסות עוד פעם. ככה מדי יום ביומו.

יש שם קדוש בקבלה שאינו מלה בעברית אבל הוא שם קדוש שמכוונים אותו – ילי. יש עב שמות של ה', שכל שם מ-עב השמות הוא שלש אותיות, והשם השני מתוך עב השמות הוא ילי. אחד הסודות של השם ילי הוא ר"ת יום-לילה-יום. יש יום, איזה עולם, אבל צריך לסלק אותו – הוא לא מספיק טוב. צריך לילה, שהוא אמונה – הכח לפנות. אמרנו שיש בו כמה שלבים, כמו שאמרנו קודם – צריך לבטל ולפנות ולטהר. אחר כך, מחר בבקר, בוראים עולם חדש. לכן כל בקר אני קם ואומר "מודה אני לפניך", זהו עולם חדש בשבילי. מי שאין לו אמונה חזקה לא יכול כל יום בחיים לברוא עולם חדש, הכל אותו דבר.

ללמוד מה' איך להתחדש תמיד

יש עוד מושג בחסידות: בין יש ליש צריך להיות אין באמצע. כמו שנראה בהמשך, האמונה היא בחינת 'אין'. היום הוא 'יש', לכן הוא בטחון, שעליו כתוב "אל כל החיים יש בטחון", אבל הלילה הוא 'אין', חשך. בשביל להגיע ל'יש' יותר טוב – יהודי כל פעם צריך להיות יותר טוב ויותר טוב, "כל ימיו בתשובה" – הכל תלוי בכח ה'אין' שבין ה'יש' הראשון ל'יש' השני. עוד פעם, היה לי איזה יום ועכשיו "טהר יומא", צריך לסלק את היום-האור הקודם, להגיע לחשך – "ברישא חשוכא", החשך הוא ההתבודדות עם ה'. אמרנו הרבה מושגים – החשך, הלילה, הוא אמונה בה', יש רק ה' ואני מתבודד איתו, אני לבד עם ה'. אבל ה' גם לא רוצה שנשאר שם, אלא שמתוך הלילה יהיה בקר, "אז יבקע כשחר אורך",

המחשבות היכולות להצטייר במחו של אדם) אליו יתברך, בטול מוחלט,

פינוי מקום לגילוי ה'

שבזה [בהתבוננות של "כולא קמיה כלא חשיב".] מפנה מקום כביכול לגילוי אור עצמותו יתברך [כמו שאמרנו קודם, תכלית הפינוי היא דירה בתחתונים. קודם היה כתוב שהפינוי הוא בשביל מדות מתוקנות, שבזירה הפנויה אני בורא עצמי מחדש בטבעי האמתי, בטבע השני שלי – כגימטריא הידועה ש-טבע שני עולה אמת. כעת אומרים עוד משהו, שהפינוי הוא כדי שה' יכנס לכאן.

ה' נכנס רק למקום שמוצא חן בעיניו, לכן ברא עולמות והחריב אותם, כי לא מצאו חן בעיניו. הא בהא תליא – המדות המתוקנות שלי הן גופא שכל יום אני מתחדש, כל יום אני עושה תשובה, כל יום אני מבין שכל הבהירות שהיתה לי אתמול לא שוה, היא 'לא זה', לא אמת. גם אם קצת אמת, ודאי לא אמת לאמתו. גם באמת יש הרבה מדרגות – יש את האמת שלי, יש את האמת של ה', כמו שלמדנו בתניא בחת"ת לפני כמה ימים. כדי להגיע לאמת לאמתו (לא להסתפק באמת של היום הקודם) עלי לאַן את ה'אני' הקודם שלי על ידי מדת השפלות בנפש (פנימיות ספירת המלכות-האני שלי, שנעוצה בפנימיות ספירת הכתר שלי, מקום האמונה בנפש, וכידוע הרמז ששפלות עולה ח"פ אמונה).

שוב, הפינוי הוא להגיע לכזה מקום שה' ירצה להכנס ולהתגלות בו. אם יש פינוי אמתי הוא כמו ליצור וואקום. יש כלל במדע שאם יוצרים וואקום – מה שנקרא בחסידות "חותם שוקע" – הוא מושך בדרך ממילא את כל מה שמסביב להכנס בו, הוא לא יכול להשאר ריק. אם אנחנו מצליחים לפנות את כל הדברים הלא-רצויים מושכים בכך את ה' לתוכנו, ה' נמשך וחודר לתוך עצמותי. מצד אחד אמרנו שהמדות המתוקנות הן האמת של "כל ימיו בתשובה",

טהור. כאילו היתה לי בהירות, אבל באמת לא כך, ולכן צריך לפנות את הבהירות הזו – לפנות ולבטל את כל [המחשבות הקודמות] כל מחשבה היא איזו בהירות, אבל מחשבות רעות הן בהירות רעה (בהרת היא שם של נגע בתורה). יחסית, כל פעם צריך להגיע לבהירות יותר בהירה ואמתית. רק לאחר מכן [פינוי הבהירות-המדומה] יתכן "והדר נהורא"² [אחרי טיהור היום הקודם באמונה אני יכול להגיע ליום הבא:] – "ויאמר אלקים יהי אור וגו'" וד"ל.

פינוי המחשבות – בטול הנבראים

נתחיל את הפסקה הבאה:

וזהו [כל המבואר עד כה הוא] "וצדיק באמונתו יחיה" [שאדם חי באמונה, וכמו שנראה חז"ל אמרו שפסוק זה הוא כל התורה כולה.], ומבואר בתניא³ [איך מגלים את האמונה שנמצאת ברדל"א, רישא דלא ידע ולא אתידע?] שבא ע"י ההתבוננות והעמקת הדעת בבטול כל הנבראים [הביטוי הוא "כולא קמיה כלא חשיב", צריך להתבונן שכל מה שיש – כל הנבראים, שהם כל המחשבות שלי – בטל.

איך אני יודע שיש כאן כוס? כי אני חושב עליה. יש כאלה שאומרים שאם לא הייתי חושב על הכוס היא לא היתה קיימת בכלל. לא לעניינו כרגע לחקור חקירה זו, האם מציאות הכוס-קפה תלויה במחשבה שלי. במחשבה של ה' ודאי תלוי, כך כתוב בתניא – ממה שה' חושב כוס קפה היא כאן. גם המחשבה שלי היא ציור הדבר. אם אני חושב שכל מה שיש כאן בטל ומבוטל כלפי שמיא – אני בעצם מבטל בכך את כל המחשבות שלי. על ידי התבוננות זו מגיעים לאמונה, לקיום "וצדיק באמונתו יחיה". [מהם כל הנבראים?] דהיינו כל

² ט בראשית א, ג.

³ י חבקוק ב, ד.

יא פרק לג.

"אחת בשנה"¹⁷ [יום הכיפורים, עוד מעט, שהוא היום ש"אין כיוצא בו", "לית", לכן גם לא אוכלים, דומים למלאכי השרת, כאילו אין יותר מציאות בכלל. בעצם, מה שכתוב עכשיו הוא שהאמונה מזמינה את גילוי "לית אתר פנוי מיניה", שה' ממלא את כל המציאות – זו אמונה של "לפני הוי'", שהיהודי עומד לפני ה', ו"תטהרו" ("תטהרו" בגימטריא **כתר**, מקום האמונה). מה פירוש "תטהרו"? מה שלומדים כאן – הטהרה המוחלטת של המחשבה, שאין שום דבר, הכל טהור, "כעצם השמים לטהר" (ללא שום ענן המחשיך ומסתיר את אור ה'). בקבלה, ההיכל שנקרא "עצם השמים לטהר" הוא ההיכל של ספירת ההוד, שענינו נקיון וטהרה, להודות, באמונה פשוטה, למה שלמעלה מעלה מההשגה המוגבלת שלי. יום כיפור הוא יום טהרה מכל העונות, כל הלכלוכים – סוף תכלית הנקיון בנפש. אז עומדים "לפני הוי'" וזוכים "לפני הוי' תטהרו" במצב של "לית", "אין עוד מלבדו" שמתגלה גם כאן, "לית אתר פנוי מיניה". הבחינה הזו היא],

"אני הוי' לא שנית"¹⁸ [שה' הוא הקבוע האמתי היחיד במציאות]. בלשון בעלי המסורה "לית" הוא ע"ד "אין כיוצא בו" [אין עוד דוגמה כדבר הזה. יש מאמר מפורסם של הרבי, שמומלץ שתלמדו אותו – "מים רבים" תשי"ז. זהו מאמר היסוד של הרבי בענין אמונה. הוא מסביר שיש שלש מדרגות אמונה, כאשר הכי גבוהה נקראת "אין כיוצא בו" – הביטוי שכאן. אנחנו לומדים כאן שהמדרגה של "אין כיוצא בו" היא "לית", "אין!", ההתפעלות – הגילוי לאדם – של "לית אתר פנוי מיניה" מתוך ההתבוננות של "כולא קמיה כלא חשיב" [וד"ל].

שאו יש לה' מקום שמוצא חן בעיניו. אבל גם, יחסית, כל לילה – בסוף הלילה, לפני אור היום, מה שנקרא "אילת השחר", מושג של בת, אסתר המלכה, לפני ה"יבקע כשחר אורך" – אם הפיני הוא טוב כבר 'מתחשק' לה' להכנס למקום הזה. המצב של "אילת השחר", סוף הנקיון-הפינוי של הלילה, כבר מזמין את ה' להכנס, וזה גופא נותן לאדם כח לתקן את מדותיו ביום הבא, וחוזר חלילה.]

"לית אתר פנוי מיניה"

[התכלית היא גילוי עצמות ה'] ש"לית אתר פנוי מיניה"¹⁹ באמת [צריך לגלות שאין שום מקום פנוי ממנו. איך אני מגלה שה' נמצא בכל מקום? יש פסוק, "את השמים ואת הארץ אני מלא", "אני" ממש, אבל איך מגלים זאת? רק אם אין דברים מדומים שממלאים את המקום הזה חוץ מה'. כל עוד שיש מחשבות, דמיונות, שיש עוד דברים – איני יכול לראות ש"לית אתר פנוי מיניה". ברגע שאני מפנה אני מגלה ש"לית אתר פנוי מיניה", שבעצם יש ה' כאן – רק ה', רק עצם הטוב של ה'.]

(ובסוד "לית" [ביטוי של בעלי המסורה. בתנ"ך יש מסורה שבודקת כמה פעמים מלה או ביטוי חוזרים בכל התנ"ך. אם יש מלה או ביטוי שהן משהו חד פעמי, שלא מופיע בשום מקום אחר בתנ"ך, כתוב במסורה בצד "לית", שפירושו 'אין' בארמית. כמו שאומרים היום 'אין! – מתי אומרים 'אין' בהתפעלות? 'אין' כזה דבר. רגש ההתפעלות של 'אין' בעצם לקוח מהמסורה, שראו איזו מלה – וידעו טוב-טוב את כל התנ"ך – ש'אין כזה דבר' כתבו "לית". צריך להגיע להתפעלות הזו של "לית" כלפי שמיא.

מהו ה"לית"? כתוב שהוא ר"ת "לפני י-הוה תטהרו"²⁰ ביום הקדוש [יום כיפור, שנקרא],

ג. "רצוא ושוב" ביחס לעול תורה

"בא חבקוק והעמידן על אחת"

ועוד מבואר שם² [באותו פרק בתניא, פרק לג, שהוא פרק האמונה בתניא – צריך ללמוד אותו טוב.]: "וזה"ש רז"ל³ תרי"ג מצות ניתנו לישראל בא חבקוק והעמידן על אחת שנאמר וצדיק באמונתו יחיה כלומר כאלו אינה רק מצוה אחת [לפעמים אדם צריך לחשוב שיש לי רק מצוה אחת לעשות בחיים – "צדיק באמונתו יחיה". ה' שם אותי, היהודי, בעולם הזה רק בשביל דבר אחד – להאמין בו. בסוף הכח להאמין בו, הכח של "חלק בורא שנעשה נברא", שמאמין בה' במודע שלו, מגלה את ה"לית אתר פנוי מיניה" – כך הוא עושה לה' דירה בתחתונים, תכלית הכוונה של בריאת העולם.] היא האמונה לבדה

כי ע"י האמונה לבדה יבא לקיום כל התרי"ג מצות [אם יש לאדם אמונה חזקה, אז אפילו שקודם היה קשה עליו העול הכבד של המצוות – כך היה נדמה לו, שיש עליו עול כבד – על ידי האמונה פתאום נעשה קל, כבר לא כבד.] דהיינו כשיהיה לבו שיש ושמה [מתי הוא שמח? כשהוא טהור, "לב טהור" הוא לב שמח כנ"ל.] באמונתו ביחוד ה' בתכלית השמחה כאלו לא היתה עליו רק מצוה זו לבדה והיא לבדה תכלית בריאתו ובריאת כל העולמות [רק בשביל להאמין בה' הוא ברא אותנו.] הרי בכח וחיות נפשו בשמחה רבה זו תתעלה נפשו למעלה מעלה על כל המונעים [שעיקרם המחשבות הזרות של האדם.] קיום כל התרי"ג מצות מבית ומחוץ [מבית' הן המחשבות הזרות, ולפעמים גם יש מניעות 'מחוץ', דברים אובייקטיביים. אך אם האדם היה מפנה את המחשבות הזרות בפנים גם מה שבחוץ היה נעלם.]".

פינוי המחשבות הקדושות – פריקת-עול קדושה

נמצא שגם את רבות המחשבות המורדות את האדם מצד עול מצותיו יתברך [יוצא כאן חידוש מופלא: קודם דברנו על מחשבות טורדות, והיה ברור לנו שהכוונה כל מיני ענייני עולם הזה. אדם מלא רצונות, כמו שלמדנו פעם קודמת, ומתוכם יש לו מחשבות איך להשיג את הרצון או להמנע מסכנה שיש לו בראש, ענייני חולין. כאן חידוש מופלא, שלפעמים האדם מוטרד אפילו מענייני קדושה. זה בעצם מה שאמרנו קודם – פינוי היום הקודם. אמרנו שהיום הקודם אינו דווקא דברים רעים. היום הקודם הוא איך עבדתי את ה' ביום הקודם, רק שאני מבין עכשיו – לקראת סוף היום – ש'זה לא זה'.

מה הסימן ש'זה לא זה'? שנעשה כבד עלי. עצם הדבר שיש מצב בנפש בו עול המצוות נעשה כבד מראה ש'זה לא זה'. כמו עבור בת, להדר בתכלית הצניעות, יש בת שתבוא ותאמר 'קשה לי, יותר מדי חם, אני לא מסוגלת, אני נחנקת מכל הלבושים האלה, כל הגרביים וכו' – המצוות נעשות עול כבד. יש גם עול שמח, חידוש שהרבי דבר עליו, אבל סתם קבלת עול מרגישה כמו חובה, כמו עול כבד, וזה עצמו סימן מובהק שהבהירות של העבודה שלי לא היתה זה. צריך לפנות – אין לי שום עול, יש לי רק דבר אחד בחיים, להאמין בה' "אחד יחיד ומיוחד".

אם כן, יש כאן חידוש מופלא, שכל הענין של פינוי המחשבות כולל אפילו מחשבות של קדושה. מה הן מחשבות של קדושה? שאדם מוטרד מכך שיש לו כל כך הרבה חובות לעשות. צריך לקום בבקר ליטול ידיים, צריך עוד מעט לבנות סוכה ולרכוש ארבעה מינים מהודרים. קשה לו, הוא מתחיל לדמיין – איך אצליח לבנות סוכה? מאיפה יהיה לי כסף לקנות אתרוג? הוא מוטרד ממצוות. כל הזמן צריך 'לצאת ידי חובה' – מצב נפשי מלחיץ, מעצבן. על כך הוא כותב בתניא בפרק לג,

כדי לעשות משהו בחיים ביום הזה, בחינת "שוב".

אל עצמותו הפשוטה יתברך [למה יכול להיות קשה ליהודי הרבה דברים שהוא צריך לעשות, בקדושה? כי ה' הוא פשוט, רק דבר אחד, וכשיהודי מרגיש שיש לו הרבה דברים לעשות כאילו סותר את ה' – ה' הוא לא הרבה דברים. ליהודי, היות שקשור לאחד, קשה לו עם הריבוי. יהודי לא אוהב הרבה דברים, לא אוהב הרכבה – בעצם הוא שואף בנפש לדבר אחד, מאמינים בה' אחד, שואפים לה' אחד. ה' הוא פשוט וגם אני בורח לזה, רוצה להיות יהודי פשוט. יהודי פשוט של הבעל שם טוב – לא בטוח כמה מצוות קיים בפועל. מן הסתם עשה מצות, אבל הכל בפשטות – ה' פשוט וגם אני רוצה להיות פשוט. זו אמונה. היהודי הפשוט של הבעש"ט הוא אחד שמאמין, שכתוב שהוא קשור לפשיטות העצמות. הוא יהודי פשוט, לא מורכב, ובפשיטות שלו הוא קשור לפשיטות העצמות של ה', שהיא, אמונת יחודו האמיתי,

לחזור לחיים כפולים – "חי בעצם" ו"חיים להחיות"

ורק אז, כאשר "תתעלה נפשו למעלה מעלה על כל המונעים בו", [מה הם המונעים?] המה מחשבותיו הראשונות, יוכל לשוב לחיות [אחרי ה"רצוא" בלילה בבקר הוא יוכל לשוב לחיות. כעת מפרשים "וצדיק באמונתו יחיה" – "באמונתו" היינו ה"רצוא" ו"יחיה" הוא כבר "שוב". ה"יחיה", שהוא ה"שוב", שיקבל חיות וימשיך לחיות בתוך העולם – כי "רצוא" בלי "שוב" הוא הסתלקות מהחיים, כמו נדב ואביהוא בני אהרן שהסתלקו מתוך "רצוא" בלי "שוב", אבל כל התורה היא בשביל "וחי בהם", בקיום המצוות.

ב"יחיה" יש שתי בחינות. ה"רצוא" הוא פשוט, וברגע שחוזר לחיות כבר מתחיל להיות ריבוי. אבל יש כלל של חז"ל ש"מיעוט רבים

שלפעמים פתאום כל תפיסת המצוות היא תפיסה מעוותת, והסימן שנעשה כבד, ואז גם המחשבות האלה הן מחשבות זרות וצריך לרגע לבטל אותן.

זהו זמן לילה, בו לא מניחים תפילין ולא נוטלים לולב – רוב המצוות לא עושים בלילה אלא רק ביום. מה נשאר לעשות בלילה? על פי פשט, נשאר רק להאמין בה'. גם לימוד תורה בלילה אינו עול אלא כיף, מתוך אמונה באמת של התורה, ומי שלומד כך בלילה – "ואמונתך בלילות" – נמשך עליו ביום "חוט של חסד". מהו "חוט של חסד"? שכל המצוות לא מטרידות אותי, שהן כיף, כך מתוך האמונה בלילה הוא מתחיה ביום, בבטחון פעיל של "נצח ישראל", וכמו שיתבאר.

לברוח מהמצוות (הרבות) אל אמונת ה' (האחד)

[שוב, את עול המצוות] המכביד עליו מאד, לפי דמיונו [יש לו דמיון שקשה לו לעשות את כל הדברים האלה], כאשר איננו מזוכך, כרבעי [אם מכביד עליו סימן שהוא לא מזוכך, גם בגוף. זיכוכ הוא גם בחינה של נקיון וטהרה. אדם שלא מספיק נקי וטהור בפנים, הוא לא מזוכך, ואז מרגיש שכל המצוות האלה הן עול כבד עליו], צריך לפרוק מעליו ב"רצוא" [עוד ביטוי מאד חשוב של האמונה. עכשיו קשה לי, כבד לי, מה אני עושה? אני בורח. כמו שיש לאדם אחריות כבדה ופתאום אני יכול לעמוד באחריות – צריך להחזיק מוסד ולא בשבילי, לא יכול לכתוב צ'קים. מה אני עושה? אני בורח. השאלה לאן אתה בורח. צריך לברוח לה' – "ברח לך אל מקומך", צריך לברוח לשרש שלך, לקב"ה, זו אמונה. אמונה היא "רצוא", שאדם בורח לשרש. כשאדם מקבל בטחון זהו כבר "שוב", הוא יכול לחזור למציאות. כלומר, מתי ה"רצוא"? בלילה. מה אני עושה כשאני הולך לישון? מוסר את הנשמה שלי, "בידך אפקיד רוחי", בחינת "רצוא". בבקר צריך לקום

ציטוט התנאי:] "וזהו שאמר באמונתו יחיה יחיה דייקא בתחית המתים" [קודם הוא היה בחינת מת, עם עול כבוד, גם מהתורה והמצוות, וכעת על ידי האמונה שלו, "רצוא" לפשיטות, זוכה לתחית המתים. גם פה מדייקים ש"מתים" לשון רבים:], והיינו החיאת שתי בחינות "מתים" [ה"חי בעצם" היה מת אצלו וה"חיים להחיות" היה מת אצלו, ואת שניהם הוא מחיה.] וד"ל.

"רצוא ושוב" מתמיד

כל המפורט עד כאן הוא עבודת "רצוא ושוב". "רצוא ושוב" בגימטריא תורה, כל התורה היא דופק של "רצוא ושוב" – ריצה לשרש, לפשיטות, ושיבה למציאות. המציאות היא כפולה, "חי בעצם" ו"חיים להחיות", כנ"ל. רק ע"י עבודה מתמדת זו של "רצוא ושוב", לפרוק עולו הראשון [שכבר נעשה לו כבוד], כאשר "ואל על יקראהו" [פסוק בנביא, שמכירים את הביטוי שבו משדה התעופה]. (א"ת) "אֵל עֵל" [למעלה]. אלא "אֵל עֵל" [כשאדם באמת עולה למעלה ב"רצוא" הוא פורק מעצמו את העול, ה"אֵל עֵל" הוא "אֵל עֵל" – לשלול מה שהכביד עליו בחיים.], [ובכך מקיימים] "בכל קראנו אליו", "אליו" ולא למדתיו" [ב"רצוא" שלנו קוראים ישירות אליו יתברך, וחז"ל מדגישים שלא פונים למדות שלו. [ונמהן המדות שלו?] שהן מצותיו, [כפי שכתוב בזהר] ד"רמ"ח פקודין אינון רמ"ח אברין דמלכא³ [כל מצוה היא אבר, כלומר מדה, של ה'. וכתוב שלא פונים למדות, למצוות, שהן "אברים דמלכא"]. ובפרט המצוה הכוללת, "והלכת בדרכיו"כא – "מה

שנים". כשמגיעים לפשיטות וחוזרים לחיות, החיות היא בשתי בחינות. ומה הן?], בשתי הבחינות של "חי בעצם" ו"חיים להחיות" [גם משהו מאד חשוב, שחיים אמתיים הם בשתי בחינות. עצם המלה חיים היא לשון רבים, סימן שבעצם המושג חיים יש שנים, "מיעוט רבים שנים". מהן שתי הבחינות? מהם שני ממדי החיים שבלי שניהם אינך חי? אדם צריך להיות "חי בעצם", חי בעצמו, ו"חי להחיות", חי בשביל אחרים.

יש מאמר חז"ל "חי נושא את עצמו" – דבר שאינו חי, שהוא מת, נופל על הארץ. חיים הם רוח חיים – רוח מרימה את האדם, נותנת לו מעוף. כל חי נושא את עצמו – יש מה שאדם חי בעצמו, והסימן שהוא נושא את עצמו. לשאת את עצמו פירושו גם לשאת את עצם הדבר שאני קיים – להשלים עם המציאות שלי. יש חקירה אצל חסידים האם אני בכלל קיים או לא. בטוח שה' קיים, אבל האם אני קיים? או שכן או שלא, אולי רק דמיון. אם האדם הוא "חי בעצם" הוא נושא את עצמו, כלומר שהוא סובל את המציאות שלו, שבכלל קיים – כנראה אני באמת כן קיים. אבל למה? חבל שאני קיים. לכן בא הממד השני, שאני חי כאן כדי לעשות טוב לשני – "חיים להחיות". מה שאני חי בכלל, קיים בכלל – חיים הם אנרגיה, כח – כדי להחיות משהו אחר, לעשות טוב למשהו אחר. עוד פעם, חיים לשון רבים – ה"שוב" – כבר כוללים את שתי הבחינות האלה, שהוא "חי בעצם" ו"חיים להחיות", ו"לא סגי הא בלא הא", לא יתכן אחד בלי השני. כדי לחיות בכלל צריך להיות "וצדיק באמונתו יחיה", על ידי אמונה, על ידי ה"רצוא", ושם אין שני דברים בכלל – רק אחד, רק פשיטות העצמות, שם אני לא קיים כדבר בפני עצמו כלל אלא רק ה' קיים.

שתי הבחינות הן בשבילי, לעשות לו יתברך דירה בתחתונים [לגלות ש"לית אתר פנוי מיניה" ולעשות לה' דירה.], [וזו תכלית הכונה של בריאת העולמות.] כו' [ממשיך

זי הושע יא, ז.

יח דברים ד, ז.

יט ספרי עה"פ הנ"ל.

כ תקו"ז ל.

כא דברים כח, ט.

לעשות שום דבר, אז אומרים לי 'טוב, תברח לשרש'. אצל כל אדם זה לא קורה כל יום – בעולם הזה יחסית רגעי ה"רצוא" הם מעטים והשעות של ה"שוב" הן רבות, שעות שהוא בבית. כמו אמא בבית, כמה שעות ביום הוא בורחת ל"אין עוד מלבדו"? תלוי... אבל רוב הזמן, רוב היום וגם רוב הלילה, היא נמצאת ב"שוב". (זה גם אומר שמספיקה שניה, לא צריך יותר מזה). כן, הכל אמנות – עבור מי שמאומן באמת מספיקה שניה של בריחה לשרש. אז הוא חוזר ורוב הזמן הוא ב"שוב". זהו הנוהל של העולם שלנו, שרגעי ה"רצוא" בטלים ברוב, לכן לא שמים לב שיש כזה רגע. לכל אחד יש רגעים כאלה, שהוא צריך לברוח לשרש, אבל אפשר כלל לא להרגיש בכך – היות שהם מעטים, הכלל הוא שדבר מועט בטל ברוב. רוב הזמן אדם נמצא במציאות, ב"שוב".

אך לעתיד לבוא [זהו סימן של ימות המשיח, שמתקרבים לימות המשיח], כאשר העולם יתהפך [יש צדיקים שחוו חוית מיתה, היפך החיים, ובגמרא שאלו צדיק שחזר 'מה ראתי?', והוא אמר 'עולם הפוך ראתי' – הכל הפוך, מי שחשוב בעולם הזה לא חשוב שם ומי שפשוט כאן חשוב מאד שם. בכלל אופן, יש מושג "עולם הפוך". בכלל, העולם הבא הוא עולם הפוך מהעולם שלנו].

(לאחר העליה ההדרגתית בהתגברות ה"רצוא" [מה הרבי רצה שנצחק מעומק הלב "עד מתי?!" קודם לא היה כל כך, רצו משיח אבל כעת נעשה קריטי, ואז צועקים. לקראת המשיח צריך לתגבר את ה"רצוא" לה, "אליו" ולא למדותיו". ממילא צריך גם להפיץ הרבה אמונה בעולם – עיקר הענין שלנו הוא הפצת אמונה טהורה], כאשר תיקבע ההלכה לע"ל כבית שמאי [בעולם הזה הלכה כבית הלל, "שוב", חסד, ימין, בטחון. אבל בית שמאי הם מקו שמאל שהוא "רצוא". לעתיד לבוא הלכה כבית שמאי, שתהיה תגבורת של "רצוא" בגלוי.

הוא רחום אף אתה רחום וכו'"]ב"רצוא" לא פונים לשום דבר.], [מה, אני רוצה לבטל את המצוות? עדיין לא, עוד לא הגיע עולם הבא. אבל צריך להיות לילה בין יום ליום, צריך "רצוא ושוב".]

על מנת [שמחר בבקר אוכל] להתחיות מחדש בחיים נצחיים [הרבי מאד אהב את הביטוי "חיים נצחיים", אמר שאנו בדור של "חיים נצחיים" ואחל זאת לכולנו. "שבעים פנים לתורה" וכאן יש פירוש חדש ל"חיים נצחיים". נצח הוא גם לשון נצחיות וגם לשון נצחון, ולכן יש כאן פירוש חדש: (חיים שבכחם לנצח "כל המונעים קיום כל התרי"ג מצוות מבית ומחוץ" [לשון התניא. אתה חי חיים כאלה שיש בהם כח לנצח את כל המחשבות הזרות. צריך לקשר בין הסבר זה לפשט הפשוט – שמי שבאמת נצח את כל המחשבות הלא-טובות, שיש לו חיים כל כך חזקים, חיים טובים ובריאיים, חיים טובים הם בריאיים ואדם בריא הוא בעל כח, ואם יש לו כח לנצח את כל המונעים הוא חי לנצח. כנראה אם משהו ח"ו הולך מהעולם הזה כי חשב איזו מחשבה לא טובה – אם היה מחזיק את המחשבה תמיד לא היה מת אף פעם.].

המהפך מהעולם הזה לימות המשיח

[עוד משפט: בעולם הזה, רגעי ה"רצוא" במלים לשעות ה"שוב" [אמרנו ש"רצוא ושוב" הם כמו לילה ויום – זהו משל – אבל בעולם שלנו רגעי ה"רצוא", הלילה האמתי, הם מעטים, והיום-ה"שוב" הוא הרבה. כלומר, אין הרבה זמן שאדם באמת פתאום בורח ממציאות עצמו וחוזר לשרש, זמנים של "רצוא" אמתי שאדם עוזב את הכל ודבק בה'. רק לפעמים – לפעמים בנקודות משבר, כמו שאמרנו קודם, שפתאום "חשכו עיני", נעשה לי חשך, לא יכול

כב שבת קלג, ב. ירושלמי פאה רפ"א. סוטה יד, א. תדא"ר כו בסוף.

כמעט גומרים את הפסקה, אבל נסיים כאן –
עברנו את הזמן. ב"ה הספקנו כפול מפעם
קודמת בכמות. כדי שנספיק בשנה הזו לסיים
את המאמר צריך להזדרז.

[שאלה: בחזרות הבנות בקשו שנשאל את
הרב, האם האמונה היא הבסיס רק לבטחון או
לכל עבודת ה', לכל המדות?]

תשובה: כתוב כאן "וצדיק באמונתו יחיה"
בכל המצוות – האמונה היא בסיס לכל
המצוות.

עד כאן לפעם הזאת. בעזרת ה' נפגש עוד
לפני ראש השנה, ובכל אופן "כתיבה וחתימה
טובה לשנה טובה ומתוקה" לכולן. פעם הבאה
כבר לא תהיה לקראת יצירת הדבר החדש אלא
בתוכו. שיהיה בהצלחה רבה.

שוב, ב"שוב" האדם נמצא במציאות וב"רצוא"
האדם בורח לה'. לקראת הגאולה ה"רצוא"
צריך להתגבר, זו הציפייה, שאנו נעשים יותר
ויותר דרוכים לביאת המשיח. לקראת הגאולה
כבר איני 'לחורץ על מצוות' אלא 'לחורץ על
משיח' – רוצה להמשיך אותו למטה, אבל צריך
להגיע אליו, והוא לא כאן אלא שם למעלה,
באין סוף, "אם אסק שמים שם אתה". שמקו
הגבורות העולות למעלה [בית הלל הם מים,
שיורדים למטה, ובית שמאי אש, שעולה
למעלה בטבעה]. וד"ל, [לעתיד לבוא, אחרי
תחית המתים, כתוב] "מצות בטלות לעתיד
לבא"^{כב},

[האלף השביעי, שנקרא בלשון חז"ל] "חד
חרוב"^{כד} [הכל עולה למעלה, כל הזמן עולים.
אבל לא באמת חרוב, לא עולם התהו, אלא],
כאשר ה"דירה בתחתונים" תתעלה להתיחד
בעליונים, כדעת הרמב"ם ז"ל^{כה} [לפי הרמב"ם
האמונה שלנו בתכלית הטוב שתהיה לעתיד
היא אמונה שהכל יתעלה לרוחניות. הרמב"ן –
שבדרך כלל אנו סוברים כמותו, בקבלה
ובחסידות – אומר שלעתיד לבוא יהיו חיים
נצחיים, נשמה בגוף בעולם הזה. הרבי מסביר
ש"אלו ואלו דברי אלהים חיים" – לא שיש
הסתלקות מהגוף, אלא שהכל כל כך מזדכך,
כמו אליהו הנביא שעלה עם גופו השמימה.
הכל יהיה בהתעלות – תהיה דירה בתחתונים,
אבל התחתונים עם הדירה, עם ה', הכל יתעלה.
(בלי מיתה?) הפירוש החסידי שלא כמו מיתה
בעולם הזה, שהנשמה עוזבת את הגוף, אלא
שהנשמה לוקחת את הגוף עמה – כמו אליהו
הנביא. וד"ל].

כג נדה סא, ב.

כד "שית אלפי שנין הוי עלמא וחד חרוב", ר"ה
לא, א. ע"ז ט, א. וסודו מבואר בע"ח של"ח
פ"ט, שכ"ח פ"א. שער מאמרי רז"ל ד"ו ע"ד.
כה ע"פ הלכות תשובה ח, ב, עיי"ש ובהשגות
הראב"ד.

מוצש"ק ראה, אור לכ"ח מנחם-אב ע"ז - כפר חב"ד "שם תעלה עלתיך"

שיעור למלמדים (חלק ראשון)

א. תשע ה'עולות' למזבח (בעל הטורים) | ב. "שם"

המקדש נקרא "שם"³. בכלל, אנחנו אוהבים להתבונן במלים קצרות ופשוטות. צריך להתבונן במלה "שם".

קודם נראה מה שבעל הטורים אומר: "שם תעלה עלתיך" ר"ת **תשע** (ס"ת **כמה** – כמה? **תשע**! השאלה כפולה של 13 והתשובה כפולה של 7, ודוק. כמה **תשע** בהכאה פרטית = 20350 = 10 פעמים **הכל** פעמים **הכל**). כבר שייך לחב"דניקים, כי **תשע** שוה 770. הוא אומר שבא לרמז שיש תשעה דברים שמעלים על גבי המזבח (שבכלל "תעלה עלתיך"), והוא מפרט: עלה, חטאת, אשם, שלמים, מנחה, שמן, לבנה, יין, מים. צריך לבדוק אם יש מקור שיש תשעה דברים שמעלים על גבי המזבח, אך הוא מביא זאת כדבר פשוט והרמזו הוא ראשי התיבות של "שם תעלה עלתיך".

עד כאן דבריו של בעל הטורים – תפס את העין שלי, הוא אומר את הר"ת תשע ושיש תשעה דברים שמעלים על גבי המזבח.

הקבלת תשעת הדברים לספירות

קודם נתבונן בתשעת הדברים האלה: הראשון הוא העולה, פשט הפסוק. כתוב "תעלה עלתיך" ובעל הטורים מוסיף לעולה עוד שמונה דברים.

ג יה פעמים, סוד שכינה, שכן יה, וכן בחירה, בחר יה = יה ברבוע. יש עוד פעם אחת "ושם" ושלש פעמים "שמה", ס"ה יט פעמים. 'איהו שם ואיהי שמה' – שם שמה = 685 = יט בהשואה = 5 פעמים 137, ממוצע כל אות. בסדרה המתחילה 1 [ושם] 3 [שמה] 15 [שם] המספר ה-13 הוא 685!

א. תשע ה'עולות' למזבח (בעל הטורים)

נגנו⁴ "אלהיו הנביא", "אתקינו סעודתא... דא היא סעודתא דדוד מלכא משיחא וכו'", "מזמור לדוד", "המבדיל", "שערי אורה...", "אמר ה' ליעקב".

מיכאל (יוצא מחר להודו) – נסיעה טובה ושליחות מוצלחת.

נגנו "אני לדודי", ניגון מקובליץ, "שאמיל". בעזרת ה' רוצים ללמוד את "היום יום" של חדש אלול. וגם, תוך כדי השבוע הזה ראיתי איזה "בעל הטורים" יפה ופתאום התחשק לי שצריך גם ללמוד 'פניני בעל הטורים' בשביל הילדים בחדר. רוצים שיהיו הרבה שעשועי תורה לילדים בחדר ובעל הטורים הוא מקור מצוין, ורצינו גם שילמדו בכל יום את "היום יום" של היום, על הבקר בחדר.

"שם תעלה עלתיך" – תשעה עולים למזבח

רק כדי לצאת ידי חובת המחשבה של בעל הטורים נאמר אחד: בפרשת ראה, פרשת שבוע, יש ביטוי "שם תעלה עלתיך" – שלש מילים. "שם" הולך על מקום המקדש, "המקום אשר יבחר הוי' לשכן שמו שם", בית הבחירה. בכלל, כמו שנראה, יש הרבה מאד פעמים – דווקא במשנה תורה, החל מפרשת ראה² – שמקום

א נרשם על ידי איתאל גלעדי. לא מוגה.

בב ראה שם = אהיה פעמים הוי', והוא סוד "שאו מרום עיניכם וראו מי ברא אלה וגו'", וראה לקמן בענין "אם אסק שמים שם אתה".

של ספירת היסוד), תיקון הברית. ב"פרק בעבודת ה'" לומדים הרבה על רגשי אשם. מהו אשם? פגם הברית הוא עיקר האשם, וכנראה שגם קרבן אשם בא לתקן אותו.

חטאת היא בהוד, "הודי נהפך עלי למשחית". כשח"ו אדם חוטא הוא פגם בספירת ההוד, הופך את ההוד למשחית, "כל היום דוה" וצריך להביא חטאת.

לפי זה עולה – שבאה לכפר על מצות עשה, כל פעם אפשר לנדב קרבן עולה, גם פרשת קרבנות בתחלת תורת כהנים מתחילה מעולה, הכל מתחיל מעולה – אומרת לי "עמק רום". יש "עמק רום" ו"עמק תחת" – ב"עמק תחת" יש חטאת, שאדם נפל והגיע ל"עמק תחת", וקרבן עולה הוא "עמק רום", שאדם עולה. "עמק רום" הוא ספירת הנצח ו"עמק תחת" הוא ספירת ההוד.

נצח והוד הם משה ואהרן. אם ההקבלה נכונה, הקרבת קרבן עולה היא התקשרות למשה רבינו. איך אני יודע שמשה הוא עולה? "מי עלה שמים" הוא פסוק על משה רבינו. משה כל הזמן בעליה (כמ"ש "ומשה עלה את האלהים" "ויאמר הוי' אל משה עלה אלי ההרה" "ויאמר הוי' אל משה עלה אל הר העברים" – "בתלתא זימני הוי חזקה").

מה החטאת של אהרן? חטא "העגל אשר עשה אהרן", התורה אומרת שאהרן עשה את העגל. מחטא העגל הוא מתבייש, בוש של קדושה, וכתוב "למה אתה בוש? לכך נבחרת" – מכיון שאתה בוש בחרו בך. הוא המשרת "במקום אשר יבחר הוי' לשכן שמו שם", "שם תעלה עלתיך" (יש לומר שקדימת "שם" ל"תעלה עלתיך" רומז לקדימת "עמק תחת" ל"עמק רום" במקום המקדש, לקרבן חטאת הקודם לקרבן עולה – "לפרקליט שנכנס ריצה פרקליט נכנס דורון אחריו". היינו קדימת אהרן למשה, "הולך בתם ילך בטח". "שם תעלה עלתיך" ועוד חטאת עלה = הוי' פעמים חכמה, חיה ברבוע ועוד יחידה ברבוע, ודוק).

כבר יש לנו סימן של התשעה – אח (מקום הבערת אש), הכלל המפורש הוא העולה ואחרי העולה יש עוד שמונה דברים, סה"כ תשעה. קודם יש את עיקרי קרבנות הבהמה (והעוף) – עולה, חטאת, אשם, שלמים. איך נקביל?

חכמה ובינה: מים ויין

בשביל הקבלה צריך לתפוס משהו בסדר הדברים שהוא בטוח – משהו שאנחנו מכירים – ולפי זה לפתח את הכלל. כשהתבוננתי במלים האלה הברורים היו שני האחרונים – יין ומים. ניסוך היין יש כל ימות השנה ומים – שמשלימים הכל, מסביר מלמטה למעלה, הכל עולה-עליה – הם השיא, אותם מנסכים בסוכות. חידוש ששיא מזה שמעלים על גבי המזבח הוא מים. מתי מעלים מים? בחג, שהוא בעצם סיום הפרשה, חג הסוכות, "ושמחת בחגך... והיית אך שמח". עיקר השמחה הוא שמחת בית השואבה, שהיא שמחת המים – קרבן המים. כתוב בפירוש בחסידות שהיין שמנסכים כל השנה והתוספת של ניסוך המים בחג – "חביבין עלי דברי סופרים יותר מיינה של תורה" – הם אמא, מוחין דאמא, "נכנס יין יצא סוד", והבטול (מים הם פשוטים) של חכמה, מוחין דאבא. אם כן, ברור – אצלי על כל פנים – שמה שמגיע בסוף למים ויין הם חכמה ובינה.

נצח-הוד-יסוד: עולה-חטאת-אשם

על פי זה צריך לעלות מלמטה למעלה, עולה, בשאר: עולה-חטאת-אשם הם שלישיה.

קודם כל, המלה אשם מאד מענינת, כי היא א-שם, קשור ל"שם" בפסוק. אמרנו שיש מלה שרומזת במשנה תורה לבית המקדש – המלה "שם". בתור קרבן ה"שם" הוא קרבן אשם. כתוב שאשם הוא ספירת היסוד (לפי ספר יצירה, הציורף אשם הוא הציורף והי, הציורף

בגרמיה" בחכמה). אבל כאן יש לי מים בחכמה, אז איפה צריך להיות השמן? במקום הדעת, שרש היסוד. כתוב שבמדות הלב יש שבעה משקים ושם השמן הוא ביסוד. זו הקבלה ידועה אצלנו. השמן הוא היסוד, הזרע, ומאיפה מושכים אותו? מהדעת. לכן נשים את השמן בדעת ונשארת לנו הלבונה בחסד.

למי יש רעיון למה לבונה בחסד? [לשון לבן]. אם תסתכלו בסוף ספר יצירה, איך שהאריז"ל עושה את ההקבלות של ספר יצירה, ובהקבלת כוכבי הלכת לספירות יש לו חידוש – הוא אומר שהירח-הלבנה הוא חסד. תמיד ידוע שלבנה היא מלכות, כנסת ישראל, אבל שם הוא אומר שהלבנה היא חסד. לבנה היא לבונה, ובאמת בגלל הצבע הלבן שבחסד. בכלל, כתוב שהמצוות שהאבות קיימו "ריחות היו". הראשון שקיים את כל המצוות הוא אברהם אבינו, הן היו "ריחות" והריח הכי טוב הוא לבונה. צריך לומר שהמצוות של אברהם אבינו הן בחינת לבונה – גם לבן וגם ריח טוב.

סיכום

אם כן, עשינו הקבלה של תשעת הדברים שהוא כתב שמעלים על גבי המזבח, והרמז שלהם הוא **תשע**:

בינה	חכמה
יין	מים
דעת	
שמן	
גבורה	חסד
מנחה	לבונה
תפארת	
שלמים	
הוד	נצח
חטאת	עולה
יסוד	
שלמים	

לכן כך נקביל את השלישייה הזו. עולה היא משה רבינו עצמו – **משה-עלה** עולה 450, הממוצע הוא **בחירה**, יה ברבוע (**משה**) = יה פעמים **חיה**, **עלה** = ז פעמים (יה). יש כאן רבוע כפול, כבר אומר שלמות. יש שש אותיות, כך שממוצע כל אות הוא **כהן**, **בטחון**. מתי משה רבינו היה כהן? בימי המילואים. אם כן, יש לנו עולה כנגד משה, חטאת כנגד אהרן ואשם כנגד יוסף הצדיק ("אבל אשמים אנחנו" על מכירת יוסף). **עלה חטאת אשם** = $864 = 3 \text{ פעמים } 288$, סוד **רפח**, ודוק.

תפארת: שלמים

אחר כך שלמים בתפארת. פשוט, כי יש שם ריבוי גוונים – שלום למזבח, לכהנים ולבעלים. כולל שלשה קוים, שלשה אוכלים אותם, כולם נהנים, כולם מרוצים מהשלמים (היכל התפארת הוא "היכל הרצון").

גבורה: מנחה

אחר כך מנחה. מי שייך לתפלת מנחה? יצחק, מדת הגבורה. את המנחה נשים במקום הגבורה. קרבן מנחה היא קרבן עני, "תפלה לעני כי יעטף ולפני הוי' ישפך שיחו" – "ויצא יצחק לשוח בשדה לפנות ערב".

דעת וחסד: שמן ולבונה

עד כאן עשינו בדיוק לפי הסדר שהוא כותב, אבל כעת יהיה לנו חילוף קטן, כי הוא כותב שמן ולבונה. הוא מקדים שמן ללבונה כי כך בפסוקים, אבל יותר מתאים לשים את הלבונה בחסד ואת השמן בדעת.

הרי בסוף יש לנו יין ומים, שכבר אמרנו שהם בינה וחכמה. איפה שמן? אם לא היה לי מים בחכמה הייתי שם את השמן בחכמה, כפי שכתוב הרבה פעמים שייך הוא בינה ושמן הוא חכמה, "שמן משחת קדש" ("קדש" מלה

משנה לרמב"ם הלכות מעשה הקרבנות פרק ט"ז הלכה י"ג) – ובכך הוא שונה מתשעת הדברים שמונה בעל הטורים.

המקור בתורה לקרבן העצים הוא מיתור המלה "קרבן" ("תנו רבנן קרבן מלמד שמתנדבין עצים") ופירש"י שהוא מהפסוק "ונפש כי תקריב קרבן מנחה להוי'", אך רבינו גרשון כותב שהוא מ"אדם כי יקריב מכם קרבן להוי' [מן הבהמה וגו']" (פסוק הכותרת של כל הקרבנות כולם – לפני כל הקרבנות בא קרבן עצים, והוא שייך לעצם מציאות האדם בהיותו "עץ השדה" – אדם בהכאת אותיות = עץ, ודוק). אם הלימוד הוא מ"קרבן מנחה" אזי הוא נכלל במנחה (שכנגד ספירת הגבורה כנ"ל, מתאים להיותו לשם הבערת האש-גבורה על גבי המזבח) ואם הוא מ"אדם כי יקריב מכם קרבן" אזי הוא השרש כל הקרבנות כנ"ל, הרי הוא מכשיר לכל הקרבנות (והוא כנגד הכתר, שלא נכלל בהקבלה הנ"ל).

גם במשנה וגם ברמב"ם קרבן עצים מצטרף ללבונה (במשנה קודם עצים ואח"כ לבונה, וברמב"ם, באותה הלכה, קודם לבונה ואח"כ עצים), ואם כן י"ל שהוא נכלל יחד עם הלבונה (שבמקום החסד, וכן משמע מהסימן המובא בגמרא לפני המשנה "הרי עלי עצים" וכו': "עצים, זהב, יין, עולה, תודה, שור"ה שבפשטות מכון כנגד הוי"ק לפי הסדר, ודוק היטב).

לשון המשנה במלואו: "הרי עלי עצים לא יפחות [הרי עלי עצים = לא יפחות] משני גזירין" $1750 = 7$ פעמים נר, היינו שהוא ממוצע כל תבה, רמז לשבעת הנרות של מנורת הזהב, תופעה המקשרת בין קרבן העצים ל"שמן למאור", הדעת כדלקמן. והוא עולה "מה יפית ומה נעמת אהבה בתענוגים" כנודע. ה עצים זהב יין עולה תודה שור $1326 =$, משולש $51 =$ אהבה פעמים אמונה = "ישא הוי' פניו אליך וישם לך שלום".

אם נעשה את הגימטריא של כל תשעת הדברים – מקבלים 2024, אבל בבעל הטורים ודאי מותר לנו להוסיף את הכולל, ואז יוצא מה ברבוע. היות שיש פה תשעה דברים יש ממוצע – יה ברבוע, בחירה, המספר שראינו קודם. כלומר, ממוצע כל מלה כאן הוא בחירה, "בית הבחירה", "המקום אשר יבחר הוי' לשכן שמו שמה".

כמה שוות רק שתי המלים "תעלה עלתיך" (כפל של עליה)? 1035 , מה במשולש, ג"פ שמה (משה), ה"פ אור (של יום אחד של מעשה בראשית, כנגד חמשה חומשי תורה אור, כמבואר במדרש). כל תשעת הדברים שמנה בעל הטורים עלו מה ברבוע ושתי המלים האלה עולות מה במשולש.

קרבן עצים

[שאלה: עצים הם העשירי?] כאשר מקבילים את התשעה שהוא מונה לספירות צריך לומר שהמזבח הוא המלכות ועליו מעלים תשעה דברים. בכל אופן ההצעה שקרבן העצים ישלים את העשרה היא הצעה טובה. "קרבן העצים"¹ הוא קדשי בדק הבית – כדעת רבנן (שלא כרבי), וכן הלכה (ראה כסף

ד "קרבן העצים" מופיע בספר נחמיה, בתחלת בית שני (שהוא בחינת מלכות – מלכות פה תורה שבעל פה קרינן לה" – ביחס לבית ראשון), בזמן בו היה חוסר בעצים. ההקשר הוא תקנת הנביאים ביחס לתשעת התאריכים שבהם מביאות משפחות ידועות עצים למערכה – א ניסן כ תמוז ה אב ז אב י אב טו אב כ אב כ אלול א טבת $1215 = 9$ פעמים 135, הערך הממוצע = יט כסלו! והוא בעצמו כפולת 9 – $135 = 9$ פעמים יה, רמז לכללות 9 הדברים שמעלים על גבי המזבח, ודוק. והנה, 1215 עולה בדיוק כלשון המשנה "לא יפחות משני גזירין"!

מופיע בתורה, בשלש הצורות. שם, שם ושם. כתוב שה' ברא את העולם בשלשה ספרים. שם בגימטריא ספר וג' פ' שם – שלשה ספרים – עולה השגחה פרטית, 1020, כידוע.

אם עושים חיפוש במחשב כמה "שם" יש בחמשה חומשי תורה תראו שיש 208, יצחק. רובם שם או שם אבל חלקם שם, כמו סם חיים. ידוע ש'בעל שם טוב' כולו טוב – כל מלה כפולת טוב והכל יחד עולה זך פעמים טוב. בעל שם טוב הוא גם בעל שם טוב – הוא מביא אותנו שמה (אותיות משה).

איפה יש פסוק שהקב"ה נמצא "שם" (חזק) ממקום בית הבחירה שנקרא "שם", "לשכן שמו שם"? "אם אסק שמים שם אתה", יש גם ניגון חב"ד על זה. [יש "שם" ברמב"ם]. זה ביטוי ערבי שהרמב"ם מגייר, "יסוד היסודות ועמוד החכמות לידע שיש שם מצוי ראשון". הרמב"ם אוהב את המלה "שם", הוא לקח אותה מערבית וגייר אותה גיור כהלכה. הקב"ה הוא "שם" ובית הבחירה הוא "שם". ["אשר שם האלהים"]. יש "שם" ויש "שמה", גם חשוב מאד, אותיות "משה" – "ומשה נגש אל הערפל אשר שם האלהים".

"שם" ראשון ואחרון בתורה

"הכל הולך אחר הפתיחה", איפה ה"שם" הראשון בתורה? ["שם הזהב"]. עוד לפני כן. ["וישם שם את האדם אשר יצר"]. כן, "ויטע הוי' אלהים גן בעדן מקדם וישם שם את האדם אשר יצר" – גם לשון נופל על לשון של שם-שם, אחר כך יש גם "שם שם [לו חק]". כנראה שבית שמאי אוהב את ה"שם", לעתיד לבוא – או טו טו – הלכה כבית שמאי. מה ה"שם" האחרון? "וימת שם משה עבד הוי'".

הראשון "וישם שם" והאחרון "שם משה". הראשון הוא תחלת בריאת יציר כפיו של הקב"ה, אדם הראשון, שה' בורא אותו ונוטע עבורו גן בעדן מקדם – הוא שם אותו שם, ראשית החיים שלו. ה"שם" הוא תחלת חיי אדם

נמצאנו למדים שקרבן העצים מתקשר לכתר-דעת-חסד-גבורה – הדעת כוללת ה חסדים ו-ה גבורות. הערך הממוצע של שש התבות כתר דעת חסד גבורה קרבן עצים = חי ברבוע. וכן י"ל שהעצים הם בסוד "כליות יועצות", נצח והוד, עולה וחטאת, שני הקרבנות העיקריים, כדלקמן. בירושלמי כתוב, וכן פוסק הרמב"ם, שאם אמר "הרי עלי עצים" מביא שני עצים, אך אם אמר "הרי עלי עץ" מביא עץ אחד, סוד "עצת הוי' היא תקום".

וכן ראינו לעיל (בהערה ד) שעיקר הגילוי של קרבן עצים היה בתחלת תקופת בית שני, בחינת מלכות ותורה שבעל פה. נמצא שקרבן עצים משלים את התשע לעשר, כאשר "העשירי יהיה קדש להוי'", קדש נוטריקון יקוד אש כנודע בחז"ל, היינו רמז ברור לקרבן העצים שלשם הבערת האש על גבי המזבח (תשע נוטריקון תמיד אש עצים; כאשר מוסיפים לתשעת הדברים שמונה בעל הטורים – העולים 2024, כנ"ל – גם עץ = $2184 = 12$ פעמים יעקב, פד פעמים הוי' ב"ה. עץ ועוד 9 = 169, אחד-אהבה ברבוע).

נמצא שעצם המזבח הוא גוף המלכות ואילו קרבן העצים שעל גבי המזבח הוא המכשיר להעלאת האש על גבי המזבח, סוד העלאת מ"ן, הבאת "אש מן ההדיוט" בגימטריא נפש, ונפש כי תקריב קרבן", סוד עקדת יצחק, "הנה האש והעצים", ותיקון חטא נדב ואביהוא, ⁹², תיקון עולם התהו שעולה קרבן עצים, וביחד עם "אש מן השמים" עולה "לא יפחות משני גזירין" ע"ה, וד"ל.

ב. "שם"

הופעות "שם" בתורה

נחזור למלה "שם": כאשר כתוב "שם" בתורה אפשר לקרוא בשלשה אופנים שונים. זו שאלה לילדים – אני כותב "שם", כמה מלים יכול להיות? שלש מלים שונות, וכך באמת

הם כתר-חכמה-בינה. יסוד היסודות של ספר יצירה, של כל הקבלה. אם כן, מהן אותיות שם? אש ומים, כמו שמים. רואים שכל פעם יש לשון נופל על לשון – "[אם אסק] שמים שם". [יש גם שלישיה, "לשום שמו שם".] נכון, שלש פעמים "שם".¹

שוב, ש היא אש ו-מ היא מים. מה זה אומר לנו? קודם אש ואחר כך מים, מה זה אומר בנפש? מה הביטוי לכך שיש קודם אש ואחר כך מים? "רצוא ושוב", "והחיות" – והחיות, שיהיה לילד חיות בלימוד התורה וקיום המצות – "רצוא ושוב". זהו דופק החיים, "רצוא ושוב", ואם רוצים לתמצת בשתי אותיות, אש-מים, זו המלה שם. כמה שוה "רצוא ושוב"? תורה. "רצוא ושוב" ועוד "שם" שוה "שמע ישראל", תורה היא ע ישראל (ע נפש של ישראל). באמת כתוב בקבלה שמחלקים "שמע" ל-שם ע. כל מצוות היחוד מתחילה מ"שם". אם כן, מה זה אומר? שעיקר עבודת ה' בבית הבחירה היא עבודה של "שם", של "רצוא ושוב".

עיקר הווארט הוא ש"שם" הוא אש-מים, התכלית היא להגיע למים, וגם תשעת הדברים של בעל הטורים מגיעים בסוף למים – והרי טבע המים הוא בדיוק ההיפך מ"תעלה עלתך", הם בבחינת "שוב". יין הוא עדיין "רצוא", כל הדברים עד המים – ולא עד בכלל – הם "רצוא" ומים הם "שוב". כתוב בחסידות שכל הקרבנות הם "רזא דקורבנא עולה עד רזא דאין סוף", הכל עליה. אבל החידוש שהתכלס היא

ו "לשום שמו שם" ר"ת שלש, השרש של תשע הנ"ל – ב"לשום שמו שם" יש 9 אותיות. ס"ת "לשום שמו שם" מום, השם העב החותם את עב שמותי יתברך. הממוצע של הר"ת והס"ת עולה משיח. "לשום" אותיות שלום, "שמו" של הקב"ה שנמצא "שם". המשך הסדרה: 340 [שם] 346 [שמו] 376 [לשום-שלום] הוא 430 508, ע"כ 2000, סוד ה-ב רבתי של "בראשית" אותיות בית אשר.

ו"שם" הוא סיום ההתעלות של משה עבד ה'. היות ש"נעוץ סופן בתחלתן" רמז שמשה בעצם לא מת, אלא הוא חוזר ושמים אותו בגן עדן מקדם. עוד פעם, ה"שם" מתחיל מ"וישם שם את האדם אשר יצר" ונגמר "וימת שם משה עבד הוי". "משה לא מת", אף על פי שכתוב "וימת שם משה". אמרנו שבכל התורה יש 208 פעמים שם. אם עושים גימטריא – "וישם שם את האדם" ועוד "וימת שם משה" – עולה 11 פעמים 208, 88, כביכול, פעמים הוי.

"שם" – המקיף המוביל

נתעמק יותר מה זה אומר לנו. כל מה שאנחנו אומרים הוא בשביל ילדים, אבל הערב מדגישים שבשביל ילדים – לא הרבה אחרת מתמיד... מלה פשוטה, "שם", אני שואל את הילד מה הוא מרגיש במלה הזו? קודם כל, "שם" משמע לי משהו רחוק-רחוק, "אם אסק שמים שם אתה", רחוק ממני לגמרי. אנחנו אומרים ש"שם" הוא בית הבחירה, המשיח, ה' שם – "לית אתר פנוי מיניה", אבל אומרים שגם ה' שם, גם המשיח שם וגם המקדש שם, אז צריך שיהיה קרוב מאד, "כי קרוב אליך הדבר מאד".

אלא מה? הוא באמת קרוב – "מרחוק הוי נראה לי". "מרחוק" הוא המקיף הרחוק, היחידה שבנפש, מסירות הנפש של היהודי, האמונה הפשוטה של היהודי – זה "שם", אבל הוא שמוביל אותנו. מי שנוסע להודו נוסע ל"שם", ואכן אנחנו מסבירים ששם מגלים את היחידה שבנפש – "שם". כל הזמן צריך להיות עם הראש של "שם".

"שם" – "רצוא ושוב"

מהן האותיות שם בספר יצירה? כל ספר יצירה הוא אשם, ג אמות אמש, כמו שמביא גם בתניא פ"ג. מהן אמות אמש? איר-מים-אש, שבספירות הן כתר-חכמה-בינה. בספר התניא הוא אומר שהם הג"ר, המוחין, ובספר יצירה

קודם בפרשה כתוב "לשכנו תדרשו ובאת שמה" – כפי שדברנו בשיעור בעמונה שבוע שעבר – ורש"י כתב ש"שמה" (אותיות משה) היינו שילה (בגימטריא שמה). אחר כך כתוב "כי לא באתם עד עתה אל המנוחה ואל הנחלה", ורש"י כתב שהמנוחה היא שילה והנחלה ירושלם. אף ששילה חרבה וכתוב שה' בחר בירושלים – לא כתוב שבחר בשילה – המשכן עמד שם ששט שנים, כמעט כמו עמידת בית ראשון ובית שני. משכן שילה הוא משהו מאד רציני, וכנראה גם נמשך לנצח.

לפי הדעה שרש"י מביא בפשוטו של מקרא שמנוחה היא שילה ונחלה היא ירושלים – ודאי שאנחנו רוצים שגם המנוחה תשאר במציאות לעד. כדי שתהיה לנו מנוחה – כתוב ש"צדיקים אין להם מנוחה לא בעולם הזה ולא בעולם הבא", אבל כתוב בתנאי שבסוף בסוף כן תהיה מנוחה, בסוף בסוף יגיעו לשילה, תחית המתים. מנוחה היא שילה ונחלה היא ירושלם. אם כן, אנחנו לא מוותרים על שילה. צריך לומר שכאשר ה' בוחר בירושלם הוא מביא לשם גם את שילה (אכן יש דעה בחז"ל שגם מנוחה וגם נחלה הם ירושלם).

למה אמרנו את כל זה? בפסוק "לשכנו תדרשו ובאת שמה" "שמה" הוא שילה. איך תחלת הפסוק? "כי אם אל המקום אשר יבחר הוי' אלהיכם מכל שבטיכם לשום את שמו שם לשכנו תדרשו ובאת שמה". לפני "לשכנו..." שמה" כתוב "שם". יש מחלקות במפרשי רש"י אם "שם" זה הולך על שילה או על ירושלם, ולפי הכלל ש"אלו ואלו" צריך לומר ש"שם" זו – ה"שם" הראשון בתורה שכתוב על מקום בחירת ה', "הכל הולך אחר הפתיחה" – כולל את שניהם. אם כן, מה הסימן העיקרי של שם? שילה-ירושלם. ככה צריך לכוון, ש"שם" היינו שילה-ירושלם (נמצא שעיקר ה"רצוא", אש-ה-ש, שייך לשילה, בחינת משה-עלה כנ", ואילו עיקר ה"שוב", התכלית, המים, שייך לירושלם, היינו סוד "מים חיים מירושלם").

ה"שוב". כתוב בחסידות שלא חושבים על ה"שוב" בזמן ה"רצוא". הוא מתוכנן מראש, כמו אצל רבי עקיבא, אבל תוך כדי לא חושבים עליו. במלה "שם" יש את התכנון שהתכלית היא באמת ה"שוב", המים, אבל תוך כדי ה"רצוא" יש רק את "תעלה עולותיך", הכל עולות, עליה עד אין סוף.

יש כאן רמז, כמו שחז"ל אומרים שכל הקרבנות עתידים להבטל חוץ מקרבן תודה, לעניינו הכל עתיד להתבטל חוץ ממים – ניסוך המים עתיד להשאר, ויתכן שיהיה כל השנה. שיעשו בית מקדש ויהיה מזבח והכל אבל רק ישפכו שם מים כל היום. [כמו שנסכו מים במעמד של שמואל עם העם במצפה?] כן, זו דוגמה טובה – שם נאמר "ויקבצו המצפתה וישאבו מים וישפכו לפני הוי'"¹ (ת"י "ושפכו לבהון בתיובתא כמא קדם יי" – "לאלתר לתשובה לאלתר לגאולה").

שם – שילה-ירושלם

אחרון חביב: איך קוראים למקום "שם"? שם שלא נמצא בתורה – ירושלם, "ירושלם עיר הקדש" ("ירושלם עיר הקדש" עולה 1275, המשולש של 50, שם התגלות שער הנון, "תספרו חמשים יום"). בירושלם יש גם אותיות שם. אכן שם בן נח (מלכי צדק) קרא למקום שלם ("מלכי צדק מלך שלם"). היום מקצרים ירושלים י-ם, אבל ירו כולן אותיות חלשות ואפשר לקצר גם ש-ם.

ז מצפה רומזת ל"צפו מים על ראשי", יש בזה צפיה לישועה ("ושאבתם מים בששון ממעיני הישועה"). כל הפסוק: "ויקבצו המצפתה [=] כתר, מקום הצפיה 'על ראשי' וישאבו מים וישפכו לפני הוי' ויצומו ביום ההוא ויאמרו שם [!] חטאנו להוי' וישפט שמואל את בני ישראל במצפה" = 4836 = הוי' פעמים מקום (הוי' בר"פ), "הוא מקומו של עולם"!

זהו בית המקדש אשר בירושלם, אבל לפי רש"י זהו משכן שילה. רואים משהו מאד נחמד במשולש הזה, שהפנות הן **שמה**, אותיות **משה**, בגימטריא **שילה** וממילא שאר אותיות המשולש = **ירושלם**. למה משה שייך ליוסף? גם צירוף אותיות **שהם**, האבן של יוסף.

לחיים לחיים. עד כאן בהשראת בעל הטורים. נגנו ניגון הבעל שם טוב.

רק לא אמרנו כמה שוה **שילה-ירושלם** – 931, כפולה של **מט** (ז ברכוב), **מט** פעמים **יט** (ז פעמים **גפן** – **גפן** ממצרים תסיע" עד לשילה-ירושלם).

הדבר הכי חשוב במספר הזה, אם חוזרים לספר יצירה (כמו שדברנו על אמ"ש), הוא **עולם-שנה-נפש**. רמז יפהפה. בכל המציאות יש שלשה ממדים – **עולם-שנה-נפש**. ביום כיפור כתוב – ווארט שהרבי אוהב לחזור עליו – שיש את יחוד העצם של שלשתם. כעת מתחילים את חדש אלול והשיא הוא להגיע ליום כיפור, בו יש את המובחר של הנפש, הכהן הגדול, במובחר של המקום, קדש הקדשים, והמובחר של השנה, "אחת בשנה". היחוד של **עולם-שנה-נפש** עולה **שילה-ירושלם**. ס"ת **עולם-שנה-נפש** הם **שמה**, בגימטריא **שילה**, נמצא שראשי ואמצעי התיבות בגימטריא **ירושלם**.

שמה גם אותיות **השם** (יתברך, כמו שכתוב "ליראה את השם הנכבד והנורא הזה את הוי' אלהיך") וגם **מהש**, השם החמישי מ-**עב** שמות של ה'. הסדר של ס"ת **עולם-שנה-נפש** הוא **מהש**. יש שתי דעות בקבלה אם עש"ן הם מלמטה למעלה או מלמעלה למטה. לפי פשט החסידות הם מלמטה למעלה, ואז סדר סופי התיבות השם הקדוש **מהש**, אבל אם בסדר הפוך, מלמעלה למטה, הס"ת הם **שהם**, האבן של יוסף. זה רמז יפהפה, להסביר מה הם **עולם-שנה-נפש** (ר"ת **עשן**, 7 פעמים 60, כלי, ואוס"ת 511, 7 פעמים 73, **חכמה**), שהגילוי הוא **שילה-ירושלם**.

מה זה אומר לגבי משיח? מי הוא שילה ומי ירושלים? משיח בן יוסף ומשיח בן דוד כפשוטו (כתוב ששרש משיח בן יוסף במוחין דאמא, אש, רצוא, ואילו שרש משיח בן דוד במוחין דאבא, מים, שוב). שילה היינו משיח בן יוסף, בנחלת יוסף, וירושלים משיח בן דוד, הוא קנה את המקום. במקדש נאמר "ראה ביתך דוד", בית המקדש בירושלים הוא הבית של דוד המלך. כמה שוה **שילה**? **משה**, כי משה שייך דווקא למשיח בן יוסף, הגואל הראשון, לכן הוא לקח דווקא את עצמות יוסף עמו. "עד כי יבא שילה" – **שילה** שוה **משה**, אבל הוא שם של מלך המשיח (כמו שהסברנו לפני שבוע), "**יבא שילה**" בגימטריא **משיח**, על פי פשט שילה הוא המשיח. אם כן, יש עוד כוונה ש-**שם** ר"ת **שילה-משיח** (**שילה** משיח סוד **יישמח משה**), **הבל-יחידה** במשולש כנודע). "עד כי יבא שילה" נאמר בברכת יהודה (וכן שילה רומז לשלה בן יהודה), והוא סוד התכללות עץ יוסף בעץ יהודה (סוד קרבן העצים – "וקרב אתם אחד אל אחד לך לעץ אחד והיו לאחדים בידך"), וד"ל.

רמזי שילה-ירושלם

נעשה בשביל הילדים (כולנו ילדים) ציור: כמה אותיות יש ב-שילה? 4. כמה בירושלם? 6, השם ירושלם כולל שני שמות, ירו היינו מה שאברהם קרא יראה (**ירו** = יראה) ו-שלם כפי שקרא אותו מלכי צדק מלך שלם. אם כן, מתבקש לצייר את שילה ירושלם כמשולש שיוורד מ-4 ל-1:

ו	י	ל	ה
	י	ר	ן
		ו	ל
			ם

הפנות הן **שמה**. כפי שהסברנו לפני שבוע, הרמב"ם בתחלת הלכות מלכים לומר את המצוה לבנות את בית הבחירה מהפסוק "לשכנו תדרשו ובאת שמה" – לפי הרמב"ם

"שם" עליון ו"שם" תחתון

[איך מסתדר עם מה שכתוב במאמרים ש"שם" הוא מקום הקליפות, "ובקשתם משם"?] "את זה לעצמת זה עשה האלהים". יש את הכי נמוך, ה"שם" הכי נמוך, ויש את "אם אסק שמים שם אתה", ה"שם" הכי גבוה. צריך להפוך. "שם", היות שהוא רחוק, הוא לא גלוי. רק אמרנו קודם שהפסוק אומר "מרחוק הוי' נראה לי". מה שהכי שם, רחוק רחוק, הוא חשך (כל כך רחוק שהאור, הגילוי במודע, לא מגיע לשם), ומה שהכי למטה בקליפות הוא גם חשך. הכי נמוך נקרא חשך, כמו הגלות שהיא חשך כפול ומכופל, והכי גבוה גם נקרא חשך, "ישת חשך סתרו".

כתוב שכל תכלית הבריאה והעבודה שלנו היא להפוך את החשך התחתון, ה"שם" התחתון, לחשך העליון, ה"שם" העליון (גם ה"שם" העליון, "שם תעלה עלתיך", רומז להתכללות ה"עמק תחת" "שם", סוד הבאת קרבן חטאת – קרבן חטאת = 770 = "שם תעלה עלתיך" – דווקא במקום המקדש כנ"ל. גם "שם עמק תחת" ר"ת תשע. שם עמק תחת = "ברוך שם כבוד מלכותו לעולם ועד", יחודא תתאה, ודוק). עד כאן "שם", לחיים לחיים. צריך להזכיר את הבעל שם טוב במוצאי שבת, הכל היה להזכיר את הבעל שם טוב...

ילדים "פה" וילדים "שם"

[לפעמים בכתה יש תלמיד שמרגישים שלא נמצא פה, שהוא שם. מה העצה?] תדרוש לו

את הדרוש הזה, עד שיכנס לו חזק, אז תביא את ה"שם" לכאן. [הרבי הרי"צ סיפר שכאשר מישוהו הציץ החוצה הוא אמר לו שיוציא אותו החוצה כדי שיסתכל פנימה]. אמרנו הרבה פעמים שבדור שלנו יש איזה יצר שאנשים רוצים להחליף את השם, איזה שם חדש – שם ושם אותו דבר, מרגישים ששם יש איזה שם אחר. האמת שגם שם קוראים לך באותו שם – כשתגיע לשם תסתכל פנימה ותכיר את עצמך באותו שם שבו נולדת.

באמת יש קשר בין פה לשם – שם = ד"פ פה! צריך לקבץ את נדחי ישראל (כל הילדים שלא נמצאים פה אלא שם) מארבע רוחות העולם (מכל מקום שהמחשבה שלהם משוטטת) ולרכז את הכל פה, שכל ה"שם" יהיה "פה" (שיהיה פה ריכוז של ארבע "פה", "פה אל פה" מלמעלה למטה, מהמורה לתלמיד, ו"פה אל פה" מלמטה למעלה, מהתלמיד למורה). אכן יש ילד שהוא בבחינת "את אשר ישנו פה עמנו עמד היום לפני הוי' אלהינו" ויש ילד "אשר איננו פה עמנו היום". על המורה לדעת שאותו ילד "אשר איננו פה" שייך ל"דורות העתידים להיות" (כפרש"י על הפסוק), הוא רחוק אך באמת הוא קרוב מאד ("כי קרובה ישועתי לבוא"). דווקא אליו צריך לדבר בשפה של "תורה חדשה", תורת העתיד, תורת משיח ("אשר איננו פה" = "ישמח משה", משה-משיח, "הוא גואל ראשון והוא גואל אחרון"), זה מה שהוא מבין, זה יקרב אותו ויקבץ אותו אל תוך הכתה פנימה. לחיים לחיים.

מוצש"ק ראה, אור לכ"ח מנחם-אב ע"ז - כפר חב"ד לוח "היום יום" ב-ג אלול

שיעור למלמדים (חלק שני)

הוא לעורר את הרצון לפעול ולעשות הן בעצמו הן בזולתו.

"ואשרו אתכם כל הגוים כי תהיו אתם ארץ

חפץ אמר הוי צבאות"

בני ישראל נקראו ארץ חפץ, איפה כתוב שבני ישראל נקראו "ארץ חפץ"? כך צריך ללמוד כל דבר בתורה – אם כתוב בגמרא איזה חלק של פסוק צריך לפתוח את התנ"ך. זהו כלל גדול, שלצערנו רוב הלומדים לא עושים כן – לא בלימוד הגמרא ולא בלימוד החסידות. הכל בא מהתורה, מהתנ"ך, ואם יש איזה פסוק אי אפשר להמשיך לקרוא את המשפט בלי שאתה מכיר את הפסוק. שוב, זהו כלל גדול בחינוך. בצדק יש שיטה שלפני שמתחילים ללמוד כל דבר צריכים קודם בקיאות בתנ"ך, לכן משננים את התנ"ך שנים. אנחנו לא בשיטה לשנן את התנ"ך שנים לפני שמתחילים ללמוד עוד דברים, אבל צריכים ללמוד את התנ"ך תוך כדי. כמו שרבינו תם אומר שהכל נמצא בגמרא, כולל "שליש במקרא", אבל צריך לשים לב ללמוד את התנ"ך תוך כדי הלימוד. אם יש איזה פסוק צריך להביא אותו במלואו ולהסביר את הפשט שלו.

אם כן, איפה כתוב שבני ישראל נקראו "ארץ חפץ"? בסוף ספר מלאכי², סוף נבואת בני ישראל עד שתחזור הנבואה לישראל בביאת

נפתח^א את "היום יום" ונתבונן בקטעים שצריכים הסבר. יש הרבה קטעים שלא כל כך זקוקים להסבר – דברים מובנים, כמו מנהגים וכיו"ב. גם בתוך הדברים שזקוקים לביאור, היות שכל השנים אנחנו מביאים מ"היום יום" ומסבירים יש הרבה מאד שכבר נמצאים אצלנו בכתובים – והתחילו לקבץ יחד. בשביל לעשות ממה שנלמד כאן חיבור מקיף את "היום יום" צריך לעבור על כל הכתבים אצלנו ולהוציא כל ביאור ל"היום יום". יש דברים שאני זוכר שפעם דברנו עליהם – בהם לא נעמיק עכשיו, אלא רק בדברים שאיני זוכר שפעם הסברנו באריכות, כי אחרת אין לדבר סוף, צריך לעשות צמצום באור האין סוף כדי שאח"כ אפשר להמשיך קו כו', סוד "היום" [אור אין סוף שלפני הצמצום] יום [אור הקו לאחר הצמצום, סוד 'באורך נראה אור']¹, כמבואר בדא"ח.

א. "היום יום" ב' אלול: לחשוף את אוצרות הנשמה

בני ישראל נקראו "ארץ חפץ", שיש בהם כמה חפצים יקרים באהבת ה' יתברך ויראתו ומדות טובות, ואין דבר גילוי המדות הטובות תלוי אלא במעורר. דבר ברור הוא, אשר בכל חלקי האדמה נמצאים מעינות מים חיים, ומהבדל הוא רק בקירוב וריחוק, ואם בן הלא הכל תלוי בהחופר ובה סבלנות ומתינותו. ובין שהרצון הוא כח עליון, הנזר ומפקד על כל הכחות ומכריחם לעשות ולפעול כפי הפקודות שלו, אם בן איפוא עיקר העבודה

ב ראה שיעור מוצאי י"א אדר"ר ע"ד אודות ספר מלאכי – שם מבואר כי פסוק זה שייך לפנימיות המלכות של 'פרצוף' ספר מלאכי.

א נרשם על ידי איתאל גלעד. לא מוגה.

צריכים גם לדייק בשמות, משהו פשוט מאד. אם השם כאן הוא "הוי" צבאות" – כנראה קשור לשם הזה. שם "הוי" צבאות" בקבלה שייך לספירת הנצח – "נצח ישראל לא ישקר". כנראה יש משהו ב"ארץ חפץ" שהוא "נצח ישראל לא ישקר ולא ינחם כי לא אדם הוא להנחם". עד כאן להסביר מאיפה בא הביטוי "ארץ חפץ".

אהבת ה', יראת ה' ומדות טובות

שיש בהם כמה חפצים יקרים [דברי חפץ]. באהבת השי"ת ויראתו ומדות טובות, נדייק, מהי השלישיה של אהבה-יראה-מדות טובות? בפשט, מה ההבדל בין אהבת השי"ת ויראתו לביטוי ומדות טובות? "בין אדם למקום" ו"בין אדם לחברו" – אהבת השי"ת ויראתו הן בין אדם למקום ומדות טובות הן בין אדם לחברו.

איפה שלשת המושגים ממוקמים בספירות? אהבת השי"ת ויראתו הן הפנימיות של שתי הספירות הראשונות של המורגש שבנפש, חסד וגבורה, אם כן משמע שמדות טובות הן כנגד הפנימיות של הספירה שלישית של המורגש שבנפש, ספירת התפארת, ומהתפארת ולמטה (ספירות המוטבע שבנפש, נצח-הוד-יסוד ועטרת היסוד שרש המלכות, תיקון עצם ה'אני' של הנפש). למה יש הבדל (שאהבה ויראה הן "בין אדם למקום" ומדות טובות הן "בין אדם לחברו")? כי עד השליש העליון של התפארת אורות החסדים (הנמשכים מעטרא דחסדים שבדעת) מכוסים ביסוד אמא, חסדים מכוסים. יש כאן גם הסבר מה ההבדל בין "בין אדם למקום" ל"בין אדם לחברו" – "בין אדם למקום" הוא מהשליש העליון של התפארת ומעלה, בעיקר אהבת ה' ויראתו, ו"בין אדם למקום" הוא מהשליש השני של התפארת ולמטה, ושם יש מדות טובות. ככה צריכים להסביר כאן את הפשט.

מהו ההבדל? איך קוראים עוד לחלק המכוסה ולחלק המגולה בקבלה? "עץ החיים" ו"עץ

משיח צדקנו במהרה בימינו. מלאכי הוא הספר האחרון של נביאים ואפשר לומר שהפסוק הזה הוא מעין סיכום שלו. אחרי עוד כמה פסוקים מגיע הסיום ממש "הנה אנכי שלח לכם את אליה הנביא... והשיב לב אבות על בנים ולב בנים על אבותם" – גם שייך לחדר. כמה פסוקים קודם כתוב: "ואשרו אתכם כל הגוים כי תהיו אתם ארץ חפץ אמר הוי" צבאות".

קודם כל, רואים שהתכלית – לפי פשט הפסוק – של מה שאנחנו "ארץ חפץ" היא "ואשרו אתכם כל הגוים". הפסוק אומר "ואשרו אתכם כל הגוים כי תהיו אתם ארץ חפץ אמר הוי" צבאות" – יש מציאות-גילוי של "ארץ חפץ", ולכן "ואשרו אתכם כל הגוים". מה פירוש "ואשרו אתכם כל הגוים"? [משבחים אתכם]. "ואשרו" הוא לתת אישור – כל הגוים יאשרו אותנו, יחתמו עלינו, כמו שמאשרים שטר שיצא עליו ערעור. מי מאשר שטר? בית דין. אבל מי שצריך לאשר את עם ישראל בסוף הם הגוים, והגוים יאשרו אותנו רק אם נהיה "ארץ חפץ". רואים שהאישור שלנו – שיאשרו אותנו וישימו עלינו חותמת – הוא תכלית, משהו מאד גדול. ברגע שמאשרים אותנו גם הולכים עלינו – אם אנחנו מאושרים אצל הגוים גם הולכים עלינו. זו כבר המהפכה הרביעית שלנו, שרוצים להצטרף אלינו חסידי אומות העולם ועד לקיום היעוד של "כי אז אהפך אל עמים שפה ברורה לקרא כלם בשם הוי" לעבדו שכם אחד". אם הם מודים שאנחנו המאושרים – כלומר, שאנחנו העם הנבחר – הם הולכים עלינו. "ארץ חפץ" מגלה לאומות העולם שבאמת, כמו שכתוב גם בפרשתנו, פרשת ראה, אנחנו עם ישראל העם הנבחר. "ארץ חפץ" עושה מאתנו עם נבחר לעיני כל הגוים, וברגע שברור שאנחנו העם הנבחר נמשכים ונוהרים אלינו. זהו פשט הפסוק, "ואשרו אתכם כל הגוים כי תהיו אתם ארץ חפץ אמר הוי" צבאות".

מוסבר ששם היה פחד משום הסגת גבול רעהו, כולל אשת רעהו, ודוק).

שוב, אכילה מעץ הדעת – מה היא? עד עכשיו חשבתי שהיא "בין אדם למקום", ה' צוה והאדם הפר את הצו האלוני. אכלתי משהו – עשיתי רע למישהו? אכלתי איזה פרי, לפי הדעות השונות, עשיתי רע למישהו? אז מה הבעיה של חטא עץ הדעת? עד עכשיו באמת חשבתי שזה רק "בין אדם למקום" – ה' צוה ועברתי על מצות הקב"ה. אבל לפי מה שאמרנו הרגע, שכל הסוד בקבלה של "עץ הדעת טוב ורע" הוא כנגד החסדים המגולים, שבהם מודעות עצמית – כפי שאנחנו מסבירים – יחסית כולו "בין אדם לחברו". משהו קרה כאשר אכלו מ"עץ הדעת טוב ורע" שהוא פגם במדות טובות, פגם ב"בין אדם לחברו". צריך הרבה לחשוב למה, אבל ככה יוצא. כמו שכעת אמרנו שבאמת "לא תנאף" הוא בין אדם לחברו (חיה נתנה לאדם לאכול מפרי עץ הדעת שמא רק היא תמות והוא ישא אחרת – מרגע האכילה מהפרי האסור נולדו "רבות מחשבות בלב איש", "והמה בקשו חשבונות רבים", הכל מסביב לאינטרסים אישיים מתוך הרגשת היש, מודעות עצמית מופרזת).

הטוב המבוקש טמון בכל חלקי האדמה

ואין דבר גילוי המדות הטובות תלוי אלא במעורר.

המדות הטובות הן אצלנו, אוצרות בתוך ה"ארץ חפץ" שלנו, ורק צריך לעורר אותן. למה דומה בספר התניא? הוא אומר שהאוצרות כאן, החפצים היקרים, אינם כמו מדות שנולדות על פי התבוננות עמוקה בשכל, אלא רק כמו אהבה מסותרת, שעל ידי זכרון דברים בלבד, התבוננות קלה, מעוררים דבר שכבר היה בנפש. רק צריך לחפור ולגלות, כמו שמבואר תיכף. הכל נמצא אצלי בפנים, כל הדברים הטובים – אהבת ה', יראת ה', מדות טובות – ואני רק צריך לעורר אותן להתגלות.

הדעת טוב ורע". כבר הרווחנו איזה ווארט מאד יפה: מתברר ש"עץ החיים" הוא היחס שלי כלפי שמיא (ללא מודעות עצמית, כאופי החסדים המכוסים). אבל חטא אדם הראשון, האכילה מעץ הדעת, היה פגם "בין אדם לחברו". תמיד אני מבין שיש צווי, ה' נתן מצוה אחת לאדם והוא עבר עליה. בפשט, האם חטא עץ הדעת, שכולל את כל החטאים שבעולם, היה "בין אדם למקום" או "בין אדם לחברו"?

בעשרת הדברות "לא תנאף" הוא "בין אדם למקום" או "בין אדם לחברו"? ברור לי ש"לא תרצח" הוא בין אדם לחברו, אבל מה לגבי "לא תנאף"? היום חושבים שתעשה מה שאתה רוצה, אבל מהו "לא תנאף" בתורה? [בין אדם לחברו]. אתה אומר כך, אבל שני אנשים רוצים לעשות משהו – מה הבעיה? היום אין כאן עבירה ברת עונש בחוק החילוני, בסדר גמור, מה הבעיה? [בן הזוג נפגע, הרי ניאוף הוא באשת איש דווקא]. בסדר, אבל בכל זאת אנשים יכולים לעשות מה שהם רוצים, יכולים ליהנות מהחיים ("לא תנאף" דרז"ל "לא תהנה לאף") – אתה רוצה לבגוד במישהו? רשותך, לא מעניין (אלא אם כן חתמת חוזה של התחייבות כספית עם מישהו ומעלת בו, זה כבר שייך ל"לא תגנב"). זו מצות ה'. באמת נמצא בלוח השמאלי, שאומרים שבכללות הוא "בין אדם לחברו", אבל לפי הקליפה של היום "לא תנאף" חוזר ל"בין אדם למקום" (כלומר שנעשה לא רלוונטי לבית משפט החילוני. ראוי לציין שגם בספה"ק מופיע ש"לא תנאף" הוא בעיקר "בין אדם למקום", אך כמובן עם כל כובד המשקל של מצות "בין אדם למקום"). בכל אופן, הוא באמת "בין אדם לחברו" (ידוע הרמז ש"לא תנאף" = 562, עולם התהו וכו', וגם בזה יש לחקור האם מיתת המלכין קדמאין – שכ"א אמר "אנא אמלוך", ולא היו נשואים, כלומר שלא היתה ברית הנישואין להיות נאמן לבן/בת זוג – היתה בעיקר מפאת פגם ב"בין אדם למקום" או ב"בין אדם לחברו". באר"י

יעקב), רק צריך לחפור, ויש בכך בירור רפח ניצוצות.

אבל עיקר הפנינה במכלול שלו – מכלול הוא שתי מלים שהולכות יחד – הוא "סבלנות ומתינות". מה ההבדל בין סבלנות למתינות? הוא אומר שהכל תלוי בכך, רק שתהיה לך סבלנות ותהיה לך מתינות. אם יש לך סבלנות ומתינות בטוח תגיע למים החיים – אהבת ה', יראת ה' ומדות טובות (הערך הממוצע של שש התבות **אהבת הוי' יראת הוי' מדות טובות** = חי ברבוע, הכל נובע ממה שיהודי הוא "חי בעצם" שמזה מסתעף גם היותו "חיים להחיות". מובן שכדי להגיע לבחינת "חי בעצם" צריך לחפור עמוק בסבלנות ומתינות).

מי היה סבלן? משה. כך מסביר רש"י על "והאיש משה ענו מאד מכל האדם אשר על פני האדמה", "ש"ענו" היינו "שפל וסבלן". הסבלן הראשון הוא משה רבינו. הולך יחד עם שפלות – ממד אחד של ענוה. הסבלנות קשורה למה שהקב"ה הוא "סובל כל עלמין" – יש סובל כל עלמין וממלא כל עלמין ובאמצע יש סובל כל עלמין, "אני אסבול", כמו שאומרים בסוף התפלה. היינו מה שראשית כל צריך סבלנות.

מי היה מתון? אם הסבלן הוא משה, מי המתון? אצל הבעל שם טוב יש ביטוי "זריזות במתינות", ותמיד אנחנו מסבירים שאצל משה רבינו היו שני מועמדים להיות ממלא המקום שלו – פינחס ויהושע, פינחס הוא הזריזות ויהושע הוא המתינות. איך אני יודע שיהושע הוא אפילו יותר מדי מתינות? כתוב שהתירשל בירשת הארץ. אפשר להיות יותר מדי מתון (כמו שבודאי אפשר להיות יותר מדי זריז, דהיינו פזיז, "פחז כמים וגו'"). אם אני צריך לבחור מי ראוי להיות המנהיג, הזריז או המתון, אני בוחר במתון – זריז בפני עצמו, ללא רסן המתינות, יכול להיות מסוכן.

מה ההבדל בין סבלנות למתינות? איזה עוד ביטוי יש לסבלנות? בשכינה ביניהם קוראים לה "ארץ אפים" – בכתר. כעת הולך להיות חדש

הרבי מביא לכך דוגמה:

דבר ברור הוא, אשר בכל חלקי האדמה נמצאים מעינות מים חיים [אהבת ה', יראת ה' ומדות טובות הן כמו מים – על כן הסברנו לעיל שהכל, גם יראת הוי', היא בחינת חסדים, מהעטרא דחסדים של הדעת – שברור שיש בכל מקום שתחפור בארץ. יש "גידי הארץ" – כמו שיש **ססה** גידים של האדם שבהם יש את "הדם הוא הנפש", כך יש גידי הארץ שבתוכם יש מים חיים. אכן דם היינו גבורות ואילו מים היינו חסדים, אך ב"מים חיים" יש התכללות הגבורה בחסד, התגברות החסדים, וכידוע הרמז ש"מים חיים מירושלם" עולה **כח** ברבוע שהוא "**פעלת צדיק** [לחיים]". **"באר מים חיים"** עולה **יט** ברבוע. **יט** היינו "מחזור קטן", סוד "חד קציר", ואילו **כח** היינו "מחזור גדול", סוד "חד אריך", ודוק. השי"ת נקרא "מקור מים חיים" בנביא ("מקור מים חיים" רת"ס **מים**. שאר האותיות, "**מקור חיים**" = **אור אור**, **אור אין סוף** וכו'). "**מקור מים חיים**" = 504, המספר הראשון שהוא כפולת שם **עב**, מקור החסידים, וגם שם **סג**, מקור הגבורות, ודוק], וההבדל הוא רק בקירוב וריחוק [יש שטח מסוים בו המים קרובים לפני השטח ושטח אחר בו המים יותר רחוקים – בטוח שיש מים, בטוח שיש אלקות בנפש היהודי, "מקור מים חיים" – והשאלה רק באיזה עומק ומרחק.],

סבלנות ומתינות

ואם כן הלא הכל תלוי בהחופר וכח סבלנותו ומתינותו.

אם אתה רוצה לגלות את המים-חיים שבך אתה רק צריך לחפור, הכל תלוי בכך, יש בכך הכל – אהבת ה', יראת ה', מדות טובות – רק צריך לחפור. בקבלה שרש **חפר** רומז גם ל-**רפח**, **פרח** ("והנה פרח מטה אהרן לבית לוי" – בכל אחד יש ניצוץ של אהרן כהנא רבא) – כל אחד הוא פרח (**כל יהודי הוא פרח** = **שכינה**, כמו שכל יהודי הוא זהב = **פלא** וכל יהודי הוא יהלם =

מפקד (י"ל שגזרת הרצון הוא בגלגלתא, עליו נאמר "אין טעם לרצון", ופיקוד הרצון הוא במוחא סתימאה, עליו נאמר "טעם כמוס לרצון", כמבואר בסוד ה' ליראיו. אכן פקד היינו שם קפד, אחורי שם עב, ששרשו במוחא סתימאה, חכמה דאריך ששם מלובש גבורה דעתיק, ודוק).

[היות שהרצון הוא הגוזר ומפקד על כל הכחות] א"כ איפוא עיקר העבודה הוא לעורר את הרצון לפעול ולעשות הן בעצמו הן בזולתו.

עולה, אם כן, שעיקר עבודת ה' הוא לעורר את הרצון. היה אפשר לחשוב שהרצון הוא הכח הכי גבוה בנפש, הוא הגוזר והמפקד, אבל כאן הוא אומר שיש משהו אפילו יותר מהרצון – אני צריך לעורר את הרצון שלי. מי הוא המעורר? השאלה כאן, מי המעורר, היא כמו השאלה בכל מקום בחסידות מי הבוחר (בין טוב לרע) – יש בחירה חפשית, אבל מי הבוחר? הנפש האלקית אומרת כך והנפש הבהמית אומרת אחרת – מי בוחר ביניהן? ידוע שזו אחת הסוגיות הכי עמוקות בחסידות, בכלל לא פשוט. או שהבוחר הוא עצם הדעת, או הנפש השכלית שבין שתי הנפשות. האמתי, כמו שמוסבר אצלנו באריכות, כל כחות הנפש הן כמו הספירות דאצילות והבוחר הוא א"ק, הבחירה באה ממקום אחר לגמרי. גם כאן, יש משהו בעצם האדם שצריך לעורר את הרצון שלו – הרצון הוא הכח הכי גבוה, אבל גם אותו צריך לעורר (וכדלקמן עוד).

בסוף יש עוד פנינה, צריך "לפעול ולעשות – הן בעצמו הן בזולתו". משמע ש"לא סגי הא בלא הא" – אחד שרוצה לתקן את נפשו לא מספיק, צריך לכתחילה לרצות לתקן גם את כל הנפשות שקשורות אלי. אם אתה לא רוצה להשפיע טוב גם במישהו אחר אתה בכלל לא יהודי, כי יהודי הוא משפיע בעצם. כמו שאנחנו תמיד יורדים על שיטות, גם ביהדות, שכל המחשבה היא רק על תיקון עצמי – זה לא

אלול, גילוי יג מדות הרחמים, שהכלל שלהן הוא "ארך אפים". ארך אפים הוא אורך רוח. מי שיש לו סבלנות יתאייש? לא. מתינות לא שייכת לכך, היא משהו אחר. אם מתינות הולכת עם זריזות, איזה מצב היא מתארת? מתינות היא תוך כדי פעולה. סבלנות היא מקיף, יש לך אריכות אפים – לא שאתה לא עושה, אבל אתה במצב של ארך אפים, אורך רוח. מונח אצלך כהנחה עצמית שדברים לוקחים זמן, ותתכן גם הרבה התנגדות – יתכן שיהיו לי הרבה מתנגדים ואיני מתייאש כלל כי אני סבלן. סבלנות היא מנטליות, דפוס חשיבה, אבל המתניות צורת פעילות – שאתה פועל באופן מתון. טוב שתהיה גם זריז, אבל שהזריזות תהיה במתינות. למה הוא לא אומר כאן זריזות? כי הוא רוצה להדגיש שאם המים החיים מאד עמוקים צריכים הרבה עבודה, לא צ"ק-צ"אק. לכן צריך הרבה סבלנות, ותוך כדי הפעולה לעבוד במתינות. אם תפעל בזריזות יתכן שתחטיא את המטרה, תלך הצדה במקום לעומק. צריך כל הזמן מתינות לשים לב שאתה עובד נכון. המתניות נועדה לשמור שתלך ישר, לא תסטה לצדדים.

לעורר את הרצון

וכיון שהרצון הוא כח עליון הגוזר ומפקד על כל הכחות, ומכריחם לעשות ולפעול כפי הפקודות שלו,

הכתר של הנפש הוא רצון. דברנו עכשיו על "ארך אפים" בכתר, אבל גם הרצון בכתר. הרצון הוא התקיף בכחות הנפש, כפי שמתבטא בשני לשונות, כידוע – "אין דבר העומד בפני הרצון" ו"אין תקיף כרצון". אם הרבי משתמש כאן בשני לשונות, גוזר ומפקד, גם צריך לדייק. מה ההבדל? שני שלבים – גוזר הוא יותר רחוק, המלך גוזר גזרה, "אמר מלכא עקר טורא", ומפקד הוא יותר בשטח, בכתה. המנהל גוזר והמלמד מפקד. כנראה יש שתי בחינות ברצון, יש מה שהרצון גוזר ויש מה שהרצון

העליון... – צריך ענג-רצון. "אני ישנה ולבי ער" ומתוך "ולבי ער" צריך להתעורר לגמרי, לעורר את הרצון לגלות את האוצרות (ארץ אותיות אצור) – לשם כך צריך את יחוד ענג-רצון. [החפירה היא עד שהרצון מתעורר, או שאחרי שהוא מתעורר מתחילים לחפור?] "ולבי ער" היינו שהרצון שלי ער – "רעותא דלכא" – כדי לגזור ולפקד על החפירה עד שמגלים את המדות הטובות.

עבודת הבעל שם טוב

חשוב לציין כי תורת הבעל שם טוב על "ארץ חפץ" חוזרת בלוח "היום יום" גם בפתגם (המופיע בחלקו השני) של י"ז אייר (לב בעומר), שם מודגש שהיא עבודתו העיקרי של מורנו הבעל שם טוב (אשר בא לעורר את לב ישראל בגילוי כי "לב ישראל חי", ובפרט לחיות את עבודת חדש אלול, כנודע בסוד לידתו ב-חי אלול. נמצא שמה שעלי לעורר את הרצון שלי כו' כנ"ל היינו גם על ידי התקשרותי לנשמת מורנו הבעל שם טוב, כח המעורר הכללי של דרא דעקבתא דמשיחא):

ל"ג בעומר שנת תר"ד – לערך – סיפר הצ"צ תורת הבעש"ט: עם שטעהט כי תהיו אתם ארץ חפץ אמר ה' צבאות. אט אזוי ווי די גרעסטע חכמים וועלען אייביג ניט דערגיין די גרויסע, טבעיות'דיגע אוצרות, וועלכע השי"ת האט טובע געווען בארץ, אז הכל הי' מן העפר, אט אזוי קען קיינער ניט דערגיין די גרויסע אוצרות וואס ליגען אין אידען, וואס זיי זיינען דעם אויבערשטענס ב"ה ארץ חפץ. וסיים הבעש"ט: איך וויל מאכען פון אידען, אז זיי זאלען געבען דעם יבול, וואס דעם אויבערשטענס ב"ה א ארץ חפץ קען געבען.

[ל"ג בעומר שנת תר"ד – לערך – סיפר ה"צמח צדק" תורת הבעש"ט: כתיב "כי תהיו אתם ארץ חפץ אמר ה' צבאות". כשם שהחכמים הגדולים ביותר לעולם לא ישיגו את אוצרות הטבע הגדולים שהשי"ת הטביע בארץ ש"הכל היה מן העפר" – כך לא יכול

חב"ד ובכלל לא אידישקייט. יש לי חובה לתקן את עצמי, אבל גם חובת קדש לעזור למישהו אחר ברוחניות.

אם כן, מה יש לנו פה? כח המעורר, 'אני' המעורר, והוא מעורר את הרצון. אחר כך הרצון, בסבלנות ומתינות, חופר לעומק עד שהוא מגלה את האוצרות – אהבת ה', יראת ה' והמדות הטובות – שבטוח נמצאות אצלי בלב. עד כאן הפשט של "היום יום" – שהוא כבר אוצר בלום.

יחוד הענג והרצון

נעשה עוד רמז חשוב: כמה שוה "ארץ חפץ"? יש פה בביטוי רצון וחפץ, שהרי ארץ היא לשון רצון, "למה נקרא שמה ארץ? שרצתה לעשות רצון קונה". מהו חפץ בחסידות? התלבשות התענוג בכתר הרצון, במקור הרצון – התלבשות של חסד דעתיק בגלגלתא דאריך, בכתר של הכתר, שנקרא בחסידות "מקור הרצון" (מקור = רצון, נמצא ש"מקור הרצון" היינו רצון הרצון, רעוא דרעוין). בעצם מי שצריך לעורר את הרצון הוא החפץ. נאמר אחרת: המלה חפץ היא התעוררות הרצון, כי החסד דעתיק מגיע למקור הרצון ומתלבש בו, בגלגלתא דאריך, ושם מעורר את הרצון. כשהרצון מתעורר נדרשות הסבלנות והמתינות עד שהוא מגיע למים החיים.

מה משמעות המספר 469, הגימטריא של "ארץ חפץ"? מספר צורני מאד חשוב – מספר שבת ה-13, שבתורה הוא מספר המלים בכל שבעת ימי בראשית. כל מעשה בראשית הוא "ארץ חפץ" מלים (מספר השבת ה-13 – צריך לראות את הצירור). אבל מה הוא עוד? איך אומרים בחסידות את יחוד אריך ועתיק? אריך הוא רצון ועתיק הוא ענג, ויחד עולה אותו מספר! זו הגימטריא הכי חשובה כאן.

ענג-רצון ר"ת ער, כח המעורר. בשביל להתעורר – "תתעורר תתעורר", יש כמה אנשים שצריך לעורר אותם כאן, "כי אתה נמצא בחשך חזק", השאלה רק אם החשך התחתון או החשך

ב-חי אלול יש כאן משהו קשור – איך מבררים? כתוב שם שעל ידי ברכה, על ידי פסוק תהלים. לפעמים כתוב שעל ידי עצם האמונה, שאני יהודי מאמין, מבררים. זה פרק ל"ג בתניא, כמה חשוב שיהודי רק יחשוב שהוא מאמין בה'. עצם הדבר שהוא מאמין בה' – גם אם לא חושב הוא מאמין, וכל שכן אם מגלה זאת בתודעה – ודורך על מקום בכך הוא כבר מתקן את המקום. אמרנו קודם שיהודי צריך לחשוב לא רק על תיקון עצמו אלא גם לחשוב כל הזמן על תיקון הזולת – גם האדם, אבל גם כל הדצח"מ, גם האבן היא זולת, ואני פה כדי לתקן את הזולת. כשאני מאמין או אומר ברכה אני מתקן את האבן שאני דורך עליה, והיא מחכה לי מאז ששת ימי בראשית, פלאי פלאים. בארץ יש משהו מיוחד, בהליכה בארבע אמות בארץ ישראל, אבל גם כשעושים איזה טיול בהודו, בהימאליה, ודורכים באיזה מקום – בפשטות יכול להיות מקום שמאז ששת ימי בראשית אף אחד לא דרך שם. אתה יהודי שמגיע, דורך שם על הקרקע, ופועל ישועות בקרב הארץ.

עבודת היחודים

נעשה עוד דיוק, אך לא נאריך כמו קודם. הוא אומר שלא רק שהמקום מחכה לך אלא שהנשמה שלך – כמו שהיא נאצלה ונבראה – בעל-על-מודע יודעת שיש לה תפקיד להגיע למקום הזה. גם אתה מחכה, מאז אצילות הנשמה שלך, להגיע למקום הזה. יש פה שנים, כמו זיווג – המקום מאז ששת ימי בראשית מחכה שתגיע אליו והנשמה שלך גם מזמן אצילותה מחכה שתגיע לשם. ממש זיווג – אתה פה החתן והמקום הוא הכלה, וכל אחד מששת ימי בראשית מחכה למצוא את השני.

הוא כותב "מאז נאצלה ונבראה" – הנשמה "נאצלה" בעולם האצילות "ונבראה" כבר בעולם הבריאה. כתוב בקבלה שמקור כל הנשמות, "מחצב הנשמות", הוא עולם הבריאה. שם יש טהרה – "נשמה שננת בי

אף אחד להשיג את האוצרות הגדולים שחבויים ביהודים, שהם ה"ארץ חפץ" של הקב"ה. וסיים הבעש"ט: חפץ אנכי לפעול שיהודים יתנו יכול כפי ש"ארץ חפץ" של הקב"ה יכול לתת.]

עד כאן לפתגם של ב' אלול. בחדר אם יש ווארט אחד גדול, כמו זה, אפשר להקדיש כמה ימים כדי להסביר אותו לילדים. צריך להתאים לכל כתה לפי הרמה שלה, וקודם שהמלמד יתעצם עם הדברים.

ב. "היום יום" ג' אלול: עבודת היחודים בהשגחה פרטית

המאמין בהשגחה פרטית יודע כי מה' מצעדי גבר בוננו, אשר נשמה זו צריכה לברר ולתקן איזה בירור ותקון במקום פלוני. ומאות בשנים או גם משעת בריאת העולם הנה הדבר שצריך להתברר או להתתקן מחכה לאותה הנשמה שתבוא לבררו ולתקנו וגם נשמה הלזו הנה מאז נאצלה ונבראה היא מחכה לזמן ורידתה לברר ולתקן את אשר הוטל עליה.

בירור ותיקון בהליכה לכל מקום

כאן משהו מאד ציורי לילד. כשאתה הולך לאיזה מקום – בעמונה דברנו על "כל המהלך ארבע אמות בארץ ישראל מובטח לו שהוא בן העולם הבא", יש ענין ללכת, גם בחדר צריך ללכת – אם יש טיול מאורגן אתה לא הולך על דעת עצמך אלא מוליכים אותך, אבל גם כשאתה הולך על דעת עצמך מוליכים אותך, ה' מוליך אותך, "מהו" מצעדי גבר ודרכו יחפץ" (הדגשנו שצריך להביא את כל הפסוק – וממילא רואים כאן שוב חזרה של לשון חפץ, "ודרכו יחפץ", כמו "ארץ חפץ" בפתגם הקודם). למה? המקום שאתה דורך עליו מחכה לך, אולי מאז בריאת העולם – משהו מאד ציורי לילד.

כוננו ודרכו יחפץ" "מהוי' מצעדי גבר ואדם מה יבין דרכו" – משלימים לעד פעמים הוי', "עד הוי' בכס", "בטחו בהוי' עדי עד", הוי' מביא אותי "עד הלם", עד לתכליתי, מלכות כנודע. יש לדייק שנאמר "מצעדי גבר", גבר דווקא, "ואדם לא יבין דרכו", האדם אינו מבין את דרך הגבר. והיינו כמו שיתבאר בהמשך "היום יום" שיש ארבעה כינויים: אדם איש גבר אנוש וגבר היינו ההתגברות בנפש להעלות את האנוש לדרגת אדם או איש עיי"ש. הגבר, המתגבר תמיד לתקן את עצמו, הוא הצועד קדימה בחיים, בבטחון עצמי, אך עליו לדעת היטב ש"מהוי' מצעדי גבר", (ודוק). זו תפיסה שכל דבר בעולם – אתה צריך אותו והוא צריך אותך, ולשם כך ה' ברא אותנו, כדי שנתחבר. יש הרבה דרגות של זיקה – כשאני אוכל משהו ודאי אני מתחבר אתו, אני מפנים אותו לתוך עצמי ממש, אבל אפילו כשאני דורך על משהו אני מתחבר אתו. אם מדובר באדם אחר – אני מדבר אתו, דבור הוא לשון זיווג. זהו חינוך ליחודים, "בכל דרכיך דעהו" – פנימיות ספירת הדעת היא כח היחוד בנפש.

אבי"ע (הכלליים) של ירידת הנשמה

בחסידות כתובים כמה דברים לגבי ירידת הנשמה לגוף. לפעמים כתוב שהנשמה פוחדת לרדת לגוף, לא רוצה בשום פנים ואופן – זו גלות בשבילה. כמו שיש הרבה דרושי חסידות שמתארים את הטראומה של ירידת הנשמה לגוף, היא צועקת ויי ויי, גוזרים עליה (כמו הניגון החב"ד המפורסם: "כשהנשמה יורדת לתוך הגוף היא צועקת ויי ויי"). יש מקום שכתוב שכדי להרגיע ולהמתיק קצת את הטראומה של ירידת הנשמה לגוף מסבירים למה כמה טוב, כמה היא תרויח מהמסע הקשה והארוך של החיים בעולם הזה (כהמשך הניגון: "ירידה זו צורך עליה, עד שכל זה היה כדאי"). אחרי שמסבירים לנשמה את כל הרווח מהירידה לגוף פתאום היא רוצה, כל כך רוצה

טהורה היא". אבל יש מקור יותר גבוה, באצילות, כל יהודי הוא אציל, "מאצילי בני ישראל". במלים "נאצלה ונבראה" יש פירוש עוד יותר גבוה – יש "אדם דאצילות" ו"אדם דבריאה". "אדם דאצילות" הוא אור אין סוף שלפני הצמצום, עלית הרצון לברוא את העולם, ו"אדם דבריאה" הוא א"ק. בהמשך, ב"היום יום" של ט"ז אלול הוא יכתוב שצריך לראות כל יהודי כפי ששרשו נמצא בא"ק. כך נפרש את "נאצלה ונבראה" – היות שאנחנו עלינו במחשבה, "ישראל עלו במחשבה", ה"נאצלה" היינו מתי שעלה במחשבת ה' לברוא את העולם, כד סליק ברעותיה למברי עלמא לפני הצמצום הראשון, מאז הנשמה מחכה, וכל שכן ממחשבה הקדומה דא"ק, "ונבראה", שם הכל נסקר בסקירה אחת, כל מה שעתיד להיות, והנשמה מחכה מתי אגיע כבר למקום הזה, לדרך על האדמה שמחכה לי מאז ששת ימי בראשית.

מה כל הדבר הזה אומר לילד? אני חוזר ומדגיש: זהו חינוך ל"בכל דרכיך דעהו". כל מה שאתה עושה, כל דרך שאתה דורך, אתה צריך לדעת את ה', "דעהו". מחד זו עבודת הבריורים, יש משהו לברר, אבל יש משהו יותר עמוק, עיקר הפשט של "דעהו" – עבודת היחודים. הוא רוצה אותי ויש משהו שאני נזקק לו. בלשון חז"ל זיקה היא לשון זיווג. יש לי זיקה לדבר או למקום, כמו שיש לי זיקה לאדם, ויש לו זיקה אלי. זהו חינוך לזיקה, לתודעה של זיקה, מה שנקרא בלשון חז"ל "יש זיקה". כמו "הקשורים ליעקב" לעומת "העטופים ללבן" – שיהודי הוא בעצם זקוק, זקוק להתחבר עם הזולת. יש לי זיקה לכל דבר שאני בא במגע איתו ויש לו זיקה אלי, והיא מאז ששת ימי בראשית – על כך כתוב "מהוי' מצעדי גבר כוננו" (יש עוד "מהוי' מצעדי גבר" בתנ"ך – "מהוי' מצעדי גבר ואדם מה יבין דרכו", אין האדם מבין דרכו, רק ה' מבין דרכו, "ודרכו יחפץ". שני הפסוקים – "מהוי' מצעדי גבר

"כולם נסקרים בסקירה אחת". כשהכל שם כלל – אין שם פחד. בכלל מסר מאד חשוב שצריך להסביר לכל יהודי, מילד והלאה, שאם אתה לא לעצמך, אם אתה חלק מהכלל – אין פחד. כמו שהבעל שם טוב אומר "לא לפחד משום דבר".

איך אפשר להגיע לזה? לקיים את הצוואה, הסיפור הראשון של הבעל שם טוב שמספרים לילד, איך אפשר? כשאתה חלק מהכלל אתה נצחי ("צבור לא מת"), אבל גם לא צריך לחשוב על כך – ברגע שאתה חלק מהכלל אין פחד כלל. ברגע שאתה לעצמך יש מקום לפחד, ואז צריך לשכנע שכדאי לך (בתור פרט). אפשר לומר שבאדם דאצילות ובאדם דבריאה יש את המצב של הציפיה, שאין בו פחד בכלל. באדם דיצירה מתחיל הפחד ובאדם דעשיה השחרור.

אפשר לתת מבנה של כל השלבים האלה. מהו אדם דיצירה? עתיק ואריך. מהו אדם דעשיה? עולם האצילות. עתיק ואריך הם כנגד עקודים ונקודים – כמו שאמרת שאדם נפל ונשבר ואז הוא מפחד, שם יש את רושם עקודים ונקודים, התהו שנשבר (הפסוק שלאחר "מהו" מצעדי גבר כוננו ודרכו יחפץ" הוא "גם כי יפל לא יוטל כי הוי' סומך ידו", כל סמיכה היא מכח הסובב, הכתר, ודוק). באדם דעשיה כבר מסבירים לך – אל תדאג, יהיה בסדר, תרויח המון (זה כבר שייך לפסוקים הבאים, "נער הייתי וגם זקנתי ולא ראיתי צדיק נעזב וזרעו מבקש לחם. כל היום חונן ומלווה וזרעו לברכה"). שם הוא נרגע, אדרבה, קדימה, הולכים על זה.

כל זה היה להסביר את עומק המדרגה שכותב כאן, שהוא מחכה מאז ומתמיד לבירור הזה. לא כתוב שהוא מזרז את זה, "המאמין לא יחיש". בשלב השלישי, של השכנוע, הוא אומר 'קדימה, נו, עד מתי?'. בעצם שלשת השלבים האלה הם גם איזה חג"ת, אברהם-יצחק-יעקב. הפחד הוא יצחק, השכנוע הוא יעקב, והמצב הראשוני הזה הוא אברהם. לפי זה באברהם כתוב "מהו" מצעדי גבר כוננו ודרכו יחפץ".

שכתוב ב"היום יום" שהיא ממש מחכה לרדת³. עוד פעם, יש שלב של פחד מהירידה לתוך הגוף ויש שלב של שכנוע שמצליח לשכנע אותך שכדאי לך, שתרויח, ואז גם מתעורר חשק.

אבל כאן כתוב משהו שלישי, לא זה ולא זה, אלא שמאז שהנשמה נאצלה ונבראה – ולדרכנו היינו לפני הצמצום והמחשבה הקדומה דא"ק – היא כבר מחכה לרדת לגוף, לא צריך לשכנע אותה והיא גם לא פוחדת. כאן יש תיאור שהנשמה מחכה מאז ליחוד, לכל היחודים שהיא עתידה להתייחד כאן במסע שלה, בחיים בעולם הזה. צריך לומר ששני הדברים שאמרנו קודם הם למטה מהציפיה הזו, שהיא הכי עצמית. מאז שהיא נאצלה ונבראה היא מחכה לרגע שתגיע למקום שמחכה מאז בריאת העולם ליהודי שיגיע אליו (נקח את ה-י של יהודי ונחבר אותה עם ה-ה שבו ונגלה שיהודי הוא בעצם יחוד). צריך לומר שזהו הדבר הראשון.

אחר כך, כשהנשמה מקבלת איזו מודעות עצמית היא מתחילה לפחד. מתי אדם יכול לפחד? אני הולך לזרוק אותך לבור – אתה מפחד. מתי אתה מפחד כשאומרים לך שזורקים אותך לתוך הבור? [אחרי שפעם נפלת, אחרי המכה הראשונה.] שייך רק אם יש לך מודעות – זהו סוג של מודעות עצמית. אם אתה פרט – הפרט הזה יכול לפחד (פחד היינו פרט אחד), ואת הפרט שפחד צריך לשכנע ש'כדאי לך', לך זה כדאי. בא"ק אין פרטים – כתוב גם ב"היום יום" בהמשך. כל אחד כמו שהוא מושרש בא"ק לא מרגיש את עצמו בתור פרט אלא ככלל,

ג ראה לדוגמה לוח "היום יום" ט"ו חשוון:

הנשמה ממתנה למעלה לזמן שתמצא לרדת בגוף, כיון שהנשמה חשה מה היא יכולה לפעול בהיותה כאן למטה. היא יכולה להגיע ל"להתענג על הוי'" – אם כן, למתי דוחים זאת?

ואביטה

נרצא שכדי שילד יוכל לפעול ולתקן לא מספיק
 לו להזדהות עם הכלל, הוא צריך יחודיות].
 כדי לא לגמור לגמרי עם כל הנוכחים נסיים
 כאן. בע"ה בחדשי החרף מלווה מלכה יהיה
 יותר מוקדם...
 אדון עולם
 כ"ו מנחם אב תשע"ו

הרב יצחק גינזבורג

- ל - רא - נב - צור - י - כל - רם - ט - ב - לך - ב - שר - א - לם - עו - דון - א -

6 רי - ה - א - ו - רא - נה - שמו - לך - ב - ו - א - כל - צו - תם - ב - שח - נב - שת -

11 - ו - רא - נה - לוך - ב - ו - א - ב - ל - ה - כלות - ב -

15 הוא - ו - רח - א - תם - ב - ו - א - ו - א - ו - א - ו - א - ו - א - ו - א -

20 - ב - רח - ב - ה - ל - לו - שיל - תם - ל - גי - ש - אין - ו - תי - א -

24 - ו - לי - ה - הוא - ו - רח - נוש - ה - ו - ע - ה - לו - ו - לית - תם - לי - שית - רא - לי -

29 - ו - סי - ג - הוא - ו - רח - א - שת - ב - לי - תם - צור - ו - לי - א - ג - תי -

33 - ו - ו - ב - רא - אה - יום - ב - סי - בו - נת - ב - לי - נום - ב -

37 - ו - רח - עי - א - ו - שן - אי - שת - ב - ח - ו - ד - תי - א -

41 - רא - - - אי - לא - ו - לי - שם - ה - תי - ו - ו - ח - ו - ע - ב"ה

דבר יום ביומו - פרשת השבוע

פרשת שופטים

בנוסף, בתוך הדברים כתובה מצוה שביעית: "ולא ישיב את העם מצרימה למען הרבות סוס וזה' אמר לכם לא תספון לשוב בדרך הזה עוד" – זהו האיסור לשוב למצרים, כמו שפוסק הרמב"ם בהלכות מלכים (ה, ז). הלכה זו נוגעת לכל אחד, ובכל זאת היא כתובה דוקא בהקשר למלך. מכאן ניתן להבין שמלך ישראל דואג לקשר הנכון של עם ישראל לארץ ישראל.

בהמשך להלכה שאסור לחזור למצרים, מביא הרמב"ם את כל ההלכות על ישיבת ארץ ישראל וחביבותה, למשל: "אסור לצאת מארץ ישראל לחוץ לארץ... גדולי החכמים היו מנשקין על תחומי ארץ ישראל ומנשקין אבניה ומתגלגלין על עפרה... כל השוכן בארץ ישראל עונותיו מחולין... לעולם ידור אדם בארץ ישראל". כל זה מתפקידו של המלך, שבהשראתו אנו מחבבים את הארץ הקדושה.

פרשת שופטים יום שלישי – פסוק חי

"וזה יהיה משפט הפהנים מאת העם מאת זבחי הנזבח אם שור אם שֶׁה ונתן לפהן הנזרע והלחיים והקבה". בפסוק הזה יש רמזים יפים ביותר: בכל הפסוק יש חי מלים, בדיוק כמו הגימטריא של המלה הראשונה וזה. יותר מכך, הפסוק מחולק לפי התוכן והטעמים לשלשה חלקים: בראשון 6 מלים "וזה יהיה משפט הכהנים מאת העם". בשני 7 מלים "מאת זבחי הזבח אם שור אם שֶׁה". ובשלישי 5 מלים "ונתן לכהן הזרע והלחיים והקבה". זו בדיוק החלוקה במלה ו-ז-ה.

ועכשיו נספור את האותיות ונגלה שבכל הפסוק יש 67 אותיות, בגימטריא אלול. כך רומז הפסוק לחודש אלול בכלל, ולתאריך חי אלול במיוחד – תאריך בעל משמעות לפי הקבלה, ואשר קיבל משמעות נוספת עבורנו

פרשת שופטים יום ראשון – שופט

שבימך

"ובאת אֶל הפהנים הָלוֹים וְאֶל הַשָּׁפֵט אֲשֶׁר יִהְיֶה בַּיָּמִים הָהֵם", מפרש רש"י: "ואפילו אינו כשאר שופטים שהיו לפניו אתה צריך לשמוע לו. אין לך אלא שופט שבימך". גדלות בתורה, בקיאות וחריפות, שיעור קומה – כל אלו חשובים, אבל זה לא הכל. העיקר הוא "שופט שבימך" – השופט-החכם-הצדיק שחי את הדור ומרגיש את התורה שמתחדשת בזמן הזה. בהמשך מופיע הדין של "זקן ממרא" – "וְהָאִישׁ אֲשֶׁר יַעֲשֶׂה בְּזִדּוֹן לְבָלְתִּי שְׁמִעַ אֶל הַפֶּה... או אֶל הַשָּׁפֵט וּמַת הָאִישׁ הַזֶּה וּבְעֶרְתָּ הָרֶעַ מִיִּשְׂרָאֵל". מדובר בחכם גדול מאד, אולי גדול בחכמה מחבריו בסנהדרין, אבל הם המכריעים לפי רוב דעות. יתכן שהחכם הזה נאמן לפרש ולדייק בדברי החכמים בדורות הקודמים, הוא "דינואור" שיודע בדיוק מה נאמר בעבר, אבל אינו חי את התורה שבהווה, הוא לא "שופט שבימך" אלא זקן שאינו חי את הדור הצעיר. לכן אין הלכה כמותו, ועם כל הכבוד עליו לבטל דעתו בפני חבריו שפוסקים הלכה לדור הזה. רומז מיוחד בשבילנו: שופט שבימך בגימטריא תשעז.

פרשת שופטים יום שני – המלך והארץ

בפרשיה הקטנה הנקראת פרשת המלך יש שש מצוות בהקשר למלך: א. "שום תָּשִׂים עָלֶיךָ מֶלֶךְ" ב. "לא תוכל לָתֵת עָלֶיךָ אִישׁ נָכְרִי". ג. "לא יָרֶבֶה לוֹ סוּסִים". ד. "ולא יָרֶבֶה לוֹ נָשִׁים". ה. "וְכִסֶּף וְזָהָב לֹא יָרֶבֶה לוֹ מְאֹד". ו. "וְכָתֵב לוֹ אֶת מִשְׁנֵה הַתּוֹרָה הַזֹּאת עַל סֵפֶר" (ספר תורה מיוחד של המלך שנמצא עמו תמיד).

שמקבל את הארת משה לאחר הסתלקותו, מתחבר גם לשער הנו"ן של משה. הנביא מתחבר לשעת ההסתלקות של משה בגיל מאה עשרים, כאשר כל ימי חיי משה התמצו לנקודה אחת והוא זכה לשער הנו"ן – לכן נאמר "כמני" בגימטריא 120.

הדבר רמוז בכך שהפסוק שלנו הוא אחד מי"א פסוקים בתנ"ך המתחילים ומסתיימים באות נו"ן – "נביא... תשמעון". גם הנשים הנביאות מקבלות הארה ממשה רבינו, והרמז: כל הפסוק "נביא... תשמעון" שווה בגימטריא לשמות שבע הנביאות שעמדו לישראל "שרה מרים דבורה חנה אביגיל חלדה אסתר".

פרשת שופטים יום שישי – הסגת גבול

"לא תסיג גבול רעך" – אל תתמקד בגבולות-מגבלות של רעך. גם כשאתה בפני עצמך חושב על השני, אל תקבע אותו בתוך גבולות (תסיג דומה לתשיג, השגה שכלית). ככל שאתה מכניס את חברך לתוך גבול, הוא עלול לסגת אחור, כמו הסגת גבול בשדה הזולת.

אז מה כן? צריך לדעת ולהאמין שבכל אחד יש כח אין-סופי, בלי גבול ממש. גם אם בפועל הוא מתמודד עם מגבלות כאלה ואחרות, הנשמה שלו היא לא מוגבלת. תאהב אותו ותאמין בו, וכך תסייע לו לפרוץ את המגבלות.

פרשת שופטים יום שבת – לוקחים

אחריות

בפרשת עגלה ערופה אנו לומדים שכאשר נמצא מישהו הרוג ולא נודע מי הרוצח, זקני העיר לוקחים את האחריות, "וְעָנוּ וְאָמְרוּ יְדֵינוּ לֹא שָׁפְכוּ אֶת הַדָּם הַזֶּה וְעִנֵּינוּ לֹא רָאוּ" – לא שפכנו את הדם ממש, ובכל זאת אנחנו אחראים. מנהיגות מתוקנת צריכה לדאוג בראש ובראשונה לשפיכות דמים, להעניק בטחון

מאז שנולדו בו רבי ישראל בעל-שם-טוב ורבי שניאור זלמן מלאדי בעל התניא והשולחן ערוך.

ערך הגימטריא של כל הפסוק עולה 6 פעמים תורה. זהו ערך המלים בפסוק "ונתן לכהן" שהוא תמצית הפסוק כולו, מתנות כהונה, והרי הכהנים הם מורי התורה לישראל

פרשת שופטים יום רביעי – חינוך

הבנים

"לא ימצא כך מעביר בְנוֹ וּבִתּוֹ בָּאֵשׁ". לפי הפשט, זו אזהרה על עבודה זרה שבעבודתה היו מעבירים את הבנים באש (ויש מחלוקת בין המפרשים האם הבנים היו מתים או לא). בהרחבה, האיסור הזה מלמד אותנו על החובה לחנך את בנינו בדרך התורה והמצוה ולא 'לשרוף' אותם באמונות אחרות.

בדור שלנו, צריך להזהיר את ההורים גם מפני מתן חופש יתר לילדים, מתירנות בחנוך. מה רע אם ניתן לילד להתנסות בכל מיני דברים? ללכת לאן שבא לו ולראות כל מה שבא לו. שיתנסה ויחליט לבד... זהירות, אתם משחקים באש והילד נשרף. שמרו אותו מאז זרה.

פרשת שופטים יום חמישי – שער

הנו"ן

"נְבִיא מִקֶּרְפָּךְ מֵאַחֶיךָ כְּמִנֵּי יָקִים לְךָ הוֹי' אֱלֹהֶיךָ אֵלָיו תִּשְׁמָעוּן" – האם יכול להיות נביא כמו משה רבינו, "כְּמִנֵּי", והרי כתוב "ולא קם נביא עוד בישראל כמשה"?

הנביא לא יכול להגיע בכח עצמו לדרגת משה רבינו, אבל הקב"ה מעניק לו מלמעלה נגיעה בדרגת משה רבינו. יותר מזה, הנביא יכול לזכות להארה מאותה דרגה שמשה עצמו לא השיג בקביעות בימי חייו. משה זכה בקביעות למ"ט מתוך חמשים שערי בינה, ולא זכה לשער החמשים אלא בשעת פטירתו. אבל הנביא

בלא-מודע כנראה שפכנו דם. גם בעבודת הנפש של כל אחד, יש ללמוד מכאן את התכונה החשובה של הוידוי ולקחת האחריות, אני אשם.

לתושבים, ובכל רצח שמתרחש על המנהיגים לקחת אחריות ולהתייחס לעצמם בחומרה. הכתיב בפסוק הוא "כִּדְנוּ לֹא שפכה" – והדבר רומז שיד אחת לא שפכה אבל היד השניה כן שפכה. במודע לא שפכנו דם, אבל

הללו את השם

ח'י מנחם אב עז

הרב יצחק גינזבורג

With a swing
♩ = 60

מִיָּם - אִי - הַ כָּל הוּ - חַי - ב' - ש' - יָם - גוּ כָּל שֵׁם - הַ אֵת - לוּ - ל' - הַ

קָה לוּ - ל' - הַ לִּם - עוּ - ל' שֵׁם - הַ מֵת - א' - וּ דוּ - חֵס נוּ - לִי - ע' בֵּר - ג' כִּי

טוֹב כִּי שֵׁם - לֵה דוּ - הוּ קָה לוּ - ל' - הַ

אֵל - ר' - - יֵשׁ נָא מוֹרֵא דוּ - חֵס לִם - עוּ - ל' כִּי

רוּן - אֵה בֵּית נָא רוּ - יֵאֵמ דוּ - חֵס לִם - עוּ - ל' כִּי

שֵׁם - הַ אִי - יֵר נָא רוּ - יֵאֵמ דוּ - חֵס לִם - עוּ - ל' כִּי

קָה לוּ - ל' - הַ לִּם - עוּ - ל' שֵׁם - הַ מֵת - א' - וּ אִי דוּ - חֵס לִם - עוּ - ל' כִּי